Fantastic Club

VLADIMIR COLIN

CAPCANELE TIMPULUI

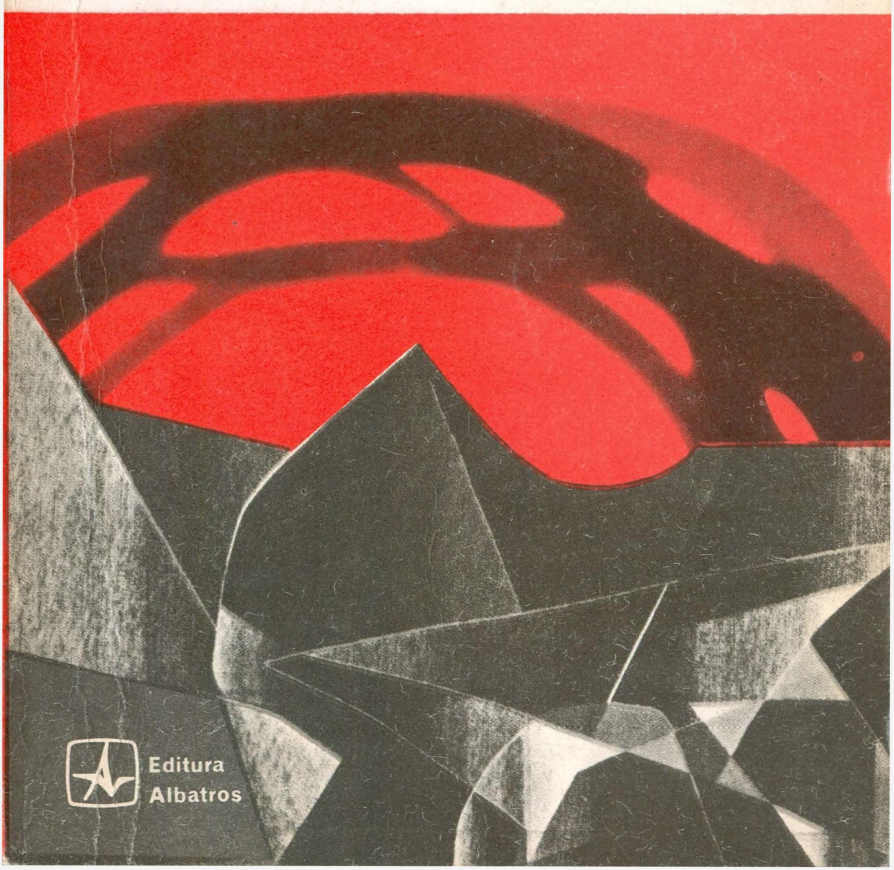

Editura Albatros

Fantastic Club

VLADIMIR COLIN

CAPCANELE TIMPULUI

Postfață de Ion Hobana

EDITURA ALBATROS • 1972

Coperta: GH. MARINESCU

DIVERTISMENT PENTRU VRĂJITOARE

1

Totul era alb ca o pagină nescrisă, dar mai ciudat era faptul că nu-şi amintea unde se află, nici cum ajunsese în peisajul echivoc. Nu era iarnă. Nu era nimic, sau atît de puţin: în depărtare, abia ghicite, cîteva coloane putînd fi tot atît de bine trunchiurile unor copaci, iar pretutindeni, copleşitoare, tăcerea. Abdicînd deopotrivă în faţa culorilor, pămîntul şi cerul constituiau o imensă absenţă, locul unde încă nimic nu se petrecuse.

Atunci de ce mă tem? se întrebă simţindu-se înconjurată de regret şi aşteptare, de pînda lacomă a pămîntului şi cerului incert, care făceau îndoielnică absenţa. *Aici n-am mai fost,* îşi spuse, dar nu era sigură. Amintirile se înceţoşaseră şi ele, lumea dinăuntru nu mai era decît replica celei de afară, planuri vagi, conture scămoşate printre care rătăceau forme peste care nu putea pune nici un nume. În răstimpul nesfîrşit al unei clipe oscilă ca pe buza unei prăpăstii, ceva explodă apoi asemenea unui foc de artificii... *Cril! Doamne Dumnezeule, Cril!* dar nu izbutea să zărească nici chipul lui Cril, înecat acum în acelaşi alb-cenuşiu, nici auritul peisaj pe care-l străbătuseră în uriaşa caleaşcă străvezie... *Cînd?*

Închise ochii, agăţîndu-se de singura legătură cu trecutul pierdut, se sili să evoce amintirea şi nu izbuti, pînă şi imaginea lui Cril rămînea o umbră lăptoasă. Atunci, împotrivindu-se spaimei, se concentră îndîrjit, dar trăsăturile lui Cril îşi pierduseră relieful, de parcă între ei s-ar fi ridicat un perete translucid. Umbră albă într-o imensitate albă, îl ve-

dea apropiindu-se vertiginos pentru a se clătina deodată și, lunecînd de-a-ndaratelea, să se piardă în fantoma priveliștii, mișcare mereu reîncepută și desfășurată identic, ca un coșmar.

Să nu mă sperii, își spuse. *S-a întîmplat ceva, mereu se întîmplă cîte ceva...* Dar totul era demoralizant pentru că nu mai știa nimic, absența culorilor însemna o incertitudine suplimentară, simbolul totalei pierderi de sine. Cînd își duse palma la gură înregistră tremurul degetelor și se răzvrăti (*orice, repede, numai spaima nu*), așa că închise ochii din nou și gîndi un drum, un drum cu dale roșii care nu mai fusese, peste care nu mai călcase, iar cînd își ridică pleoapele răsuflă ușurată: picioarele nu i se mai afundau în ceață albă. Drumul roșu pornea de sub tălpile ei și, deși domeniul fantomatic se mai întindea de o parte și de alta, cîtă vreme mai putea acționa în prezent nu era totul pierdut.

În locul unde se afla făcu să apară întîi o piață rotundă, apoi prelungi drumul roșu. Cum nu putea pierde multă vreme improviză la repezeală, în stînga, fațada unui palat căruia nu-i acordă prea multe amănunte, legînd-o de un șir de clădiri cu destinație neprecisă, în dreapta un mare havuz, dincolo de care plantă un portic. În spațiul astfel delimitat se simți de îndată mai liniștită, culorile ce luaseră locul albului inexpresiv o reconfortau și încercă din nou să recheme lîngă ea amintirea lui Cril. Dar trecutul de sub pleoape rămînea lumea cețoasă din care nu-l putea smulge, incapabilă de a gîndi trăsăturile celui ce nu-și mai păstra decît numele. Atunci, istovită, gîndi o bancă de piatră la marginea havuzului și se întinse pe bancă.

Decorul abia plantat avea liniștea înțeleaptă a vechilor așezări în care veacurile irosiseră multe generații. Printre coloanele porticului păreau să se fi plimbat îndrăgostiți și bătrîni cu bărbi demne. În piață (dar piața era prea goală, gîndi o statuie ecvestră și se bucură cînd armăsarul de aramă se ivi

pe soclul lui de marmură, purtînd călăreţul cu dreapta avîntată spre cer), în piaţă putea să se fi petrecut orice, să fi încetat abia cu o clipă înainte larma veselă a vreunei serbări sau vaietele unor osîndiţi. Poarta grea a palatului (cît ai bate din palme îi mai împodobi tăbliile de aramă cu capete bărboase răsărind printre vrejurile ce descriau complicate volute) tocmai se închisese, poate, peste solemnitatea pestriţă a unui alai de zile mari. Acum totul era tăcut. *Prea tăcut,* îşi spuse însă, dîndu-şi seama de nepotrivirea dintre scenele evocate şi lumina care scălda piaţa. Nu era cu putinţă, toată lumea nu putea dormi la ora... privi către soare şi văzu abia atunci că soarele era roşu. Părea un soare de iarnă, razele lui o încălzeau totuşi (gîndi un boschet de trandafiri, florile se iviră şi rămaseră strălucitoare, le simţi parfumul), ceea ce însemna... Dar nu ştia ce putea însemna una ca asta şi se înfioră din nou ca pe întinderea albă căreia, cu puterea gîndului, îi impusese piaţa şi clădirile unei lumi familiare. Singurătatea i se părea de două ori mai apăsătoare. Atunci, febril, gîndi un prieten.

Bărbatul voinic străbătu piaţa. Purta cojoc şi pantaloni roşii strînşi pe pulpe, avea o hălăciugă de păr blond, ochi albaştri şi o gropiţă în bărbia pătrată. Cicatricea palidă de pe obrazul stîng îi înăsprea trăsăturile, ca pentru a vesti că, sub aparenţa lui blajină, uriaşul putea deveni primejdios.

— În sfîrşit! strigă el, apropiindu-se cu paşi mari. Te caut de o groază de vreme...

Nu mai spune! Părea atît de sincer îngrijorat, încît ea îşi stăpîni zîmbetul şi răspunse cu blîndeţe:

— Iartă-mă, Val. Eram obosită.

— Nu-mi place cum arăţi. Eşti trasă la faţă. De altfel, nici nu mai ştiu de cînd n-am pus ceva în gură...

— Nu ţi-ar plăcea să iei masa la palat?

Val se răsuci și privi șovăind spre clădirea impunătoare.

— Crezi?... Apoi ridică din umeri: La urma urmei... Domniță Mela?

Și, ajutînd-o să se ridice de pe bancă, îi oferi brațul.

E drăguț, își spuse ea. *Prea frumos nu e, dar e un prieten. Am gîndit credință, putere și curaj. Sper să nu mă fi înșelat.*

— Cam pustiu pe-aici, nu ți se pare? zise Val. Și unde vom fi ajuns, la drept vorbind?

Mela închise ochii. O femeie pătrunse în piață. Voinică și calmă, pășea măturînd, cu poala fustei, lespezile roșii.

— Uite, vine la timp! Întreab-o.

Val își îndreptă trupul, trecîndu-și degetele răschirate prin hălăciuga de culoarea paiului copt.

— Iertați-mă, spuse apoi, întîmpinînd-o pe noua venită cu o plecăciune. Ne-am rătăcit, cred... Unde ne aflăm?

Înveselită, femeia îl măsură din cap pînă în picioare.

— În cetatea Laga, străine.

Acum nu se mai îndura să plece, îi zîmbea, și Val își umflă pieptul și-și roti umerii, ca un saltimbanc pe scîndurile scenei.

— Toate femeile să fie atît de frumoase în Laga? susură el.

Nu, își spuse Mela. *Devine plictisitor. Ceilalți vor fi imprevizibili.* Și închise ochii.

Cei doi șușoteau acum, schimbau semne misterioase și femeia se depărtă. Val o urmări încîntat, apoi se întoarse spre Mela.

— Mori de somn, o mustră, după ce tuși de cîteva ori, ocolindu-i privirea. Mîncăm și ne odihnim, ascultă-mă pe mine, pînă și gîndurile-ți amorțesc cînd ți-e foame și somn...

— Pesemne, zise ea rece, iar Val se foi încurcat.

Se îndreptară spre palat, dar două străji se iviseră de o parte și de alta a porții și amîndoi se opriră să le privească.

— I-ai văzut și înainte? întrebă Val.

Străjerii erau două mari răgace.

— Cred că da, șovăi Mela, nevoită să-și mărturisească în gînd că imprevizibilul îi depășea așteptările.

— Aș putea jura că nu i-am văzut, stărui Val, înaintînd încet, cu ochii la ciudații străjeri.

În clipa cînd ajunseră în fața porții, răgacele își încrucișară halebardele, oprindu-le trecerea. Coarnele de cerb păreau podoabele unor coifuri și în ochii negri strălucea o sălbatică agerime. În ciuda picioarelor prea subțiri, trupurile masive, împlătoșate, păreau vînjoase.

— Venim de departe, zise Val, simțindu-se cam caraghios. Am cere găzduire.

Răgacele rămaseră o clipă nemișcate. Una dintre ele își întinse apoi brațul și trase de mînerul ce spînzura pe zid. Nu se auzi nimic, dar o fereastră se căscă în tăblia porții și, acolo unde se aflase un cap de aramă, se ivi un altul, capul neliniștitor al unei răgace.

— Străini. Zic că cer găzduire, hîrîi străjerul de parcă ar fi emis sunetele articulate prin frecarea a două cuțite.

Poarta se deschise.

— Ce-i asta? întrebă Val, uluit.

Poarta dădea într-o cîmpie albă. Totul era cețos și nesigur, pavăza porții despărțind o lume, de neant.

— Ah! am uitat, șopti Mela.

Într-adevăr, gîndise doar fațada palatului și priveliștea fantomatică se răzbuna, amintindu-i cît de fragil e tot ce zidește. Oftînd, închise ochii.

Și se aflară sub o boltă a cărei grosime dovedea că aripa dinspre piață a palatului încetase a fi un simplu decor. Arcadele de piatră se adunau deasupra capetelor lor, iar acolo unde nervurile se îmbinau

spînzura un omuleț de piatră, cu picioarele încrucișate și părînd că șade în văzduh. La celălalt capăt al trecerii se afla o altă poartă, acum deschisă spre curtea interioară, patrulater pietruit în jurul căruia se înălțau aripile palatului, cu turnuri la colțuri.

— Mela, ce-ai vrut să spui? strigă Val. Ce-ai uitat?... Și vezi ce văd și eu?

— Ciudat, nu ? șopti ea, zîmbind vinovat.

Dar ofițerul care le deschisese (era fără îndoială un ofițer, purta o eșarfă galbenă de-a curmezișul platoșei negre, și pe coarnele lui de cerb niște dungi galbene), ofițerul nu părea tulburat. Socotea firească ivirea din senin a palatului sau nu era în stare să-și dea seama de cele întîmplate sub ochii lui? Poate că, pentru el, palatul existase și înainte? *Nu se poate,* se răzvrăti Mela, *ar însemna...* dar din nou, ca atunci cînd văzuse soarele roșu, nu știa ce putea însemna una ca asta. Nu avea, de altfel, răgazul să gîndească. Val nu-și venea în fire și privea năuc spre zidurile de piatră, iar ofițerul răgace dădea semne de nerăbdare, rostindu-și pentru a doua oară întrebarea:

— Cine sînteți?

— Val, spuse Mela, răspunde!

Și-l împunse cu cotul. Dar uriașul rămăsese cu gura căscată. Părea trezit din somn și clipea într-una. *Nu l-am gîndit destul de deștept,* regretă Mela, poruncind apoi:

— Spune-i cine sîntem.

— Cum, cine sîntem? repetă Val, buimac. Trase aer în piept și încetă să clipească. Cine sîntem? se întoarse, în sfîrșit, spre ofițer. Domnița Mela și credinciosul ei slujitor și prieten, Val.

— Căpitanul Hrac, se recomandă ofițerul scuturîndu-și coarnele, ceea ce echivala, poate, cu bătaia din pinteni. Vă rog să mă iertați, dar trebuie să fim prevăzători. Dovada!

Glasul îi era neplăcut, fără a se putea spune că Hrac se arăta nepoliticos. Deși mîna i se odihnea pe mînerul spadei.

— Ce dovadă? întrebă Val.

— Că nu sînteţi trudali, firește.

Imprevizibilul, își spuse Mela, iar Val bolborosi:

— Nu pricep, după care începu din nou să clipească.

— Nu-i nimic, îl liniști Hrac. Dacă n-aveţi dovada vă punem la încercare.

Și scoase un șuierat. O ceată de ostași-răgace năvăli printr-o poartă laterală. Doi dintre ei, care purtau ceva semănînd cu o mare oglindă roșie, se opriră în mijloc. Ceilalţi îi înconjurară și-și scoaseră săbiile. Mela și Val se aflau în mijlocul cercului, lîngă cei cu oglinda.

— Priviţi-vă în oglindă, porunci Hrac. Domniță?

Mela se apropie, iar oglinda roșie îi întoarse chipul.

— Credinciosule Val?

Val își văzu și el imaginea în oglindă. Totul părea un joc.

— Perfect, hotărî totuși Hrac.

La un semn al său, unul dintre ostași aduse două plăcuţe de metal, sau dintr-un material ce amintea metalul. Pe una dintre fețe purtau un desen complicat.

— Astea sînt dovezile? întrebă Val.

— Întocmai. Nici un trudal nu le poate imita.

— Din ce sînt făcute? mai întrebă Val, răsucind plăcuţa între degete.

— Secret militar, răspunse Hrac. Tot ce vă rog e să nu vă mai despărţiţi de dovada încredinţată. Făcu un semn și ostașii se retraseră, după care adăugă: Săptămîna trecută am prins patru trudali care se dădeau drept ceea ce nu erau. Evident, n-au ajuns nici în curtea palatului... (*De vreme ce curtea nici nu exista,* își spuse Mela, dar își aminti că ofiţerul nu se mirase de ivirea palatului și se simţi neliniștită.) Nici o clipă de răgaz, încheie Hrac pe un ton ce nu admitea replică. Trudalii sînt neînchipuit de albi. Din fericire, avem oglinda.

— Şi cînd un trudal se priveşte în oglindă?... întrebă tulburată Mela, îndemnîndu-l să continue.

Simţea că ofiţerul îi dăduse o cheie, dar nu era în stare să se concentreze şi cuvintele lui se risipeau care încotro.

— I se vede adevărata înfăţişare! Bineînţeles, oglinda e, de fapt, un simplu captator de unde *pseudo.*

— Ah! spuse Mela.

Nu auzise niciodată de asemenea unde. Şi, totuşi, atît Val, ea însăşi, cît şi cetatea Laga, *erau.* Şi, mai ales, erau *aşa.* Dar trudalii? Şi ce spusese Hrac?

— Poate că sînt cam greu de cap, mîrîi Val, dar din boscorodeala asta nu pricep o iotă...

Hrac îl privi, apoi ridică din umeri şi începu să-i explice, rostind cuvintele rar şi apăsat:

— Trudalii pot lua fel de fel de înfăţişări, străine. Undele *pseudo,* pricepi, alcătuiesc în jurul trupului lor un trup fals. Oglinda roşie le reţine însă, şi-i demască.

O altfel de Putere, îşi spuse Mela. *Uf, de ce nu sînt în stare să desăvîrşesc ce-am gîndit la repezeală? Nu ţin seama de asta şi tot eu trag ponoasele. Ar trebui să fiu mai atentă.*

— Mă rog, mormăi Val. Mie tot nu-mi intră în cap... Şi cine-s trudalii?

— Vremea trece, străini, le aminti ofiţerul (era limpede că nu voia să mai vorbească despre trudali). Slăvitul Cril se află la masă.

Mela scoase un ţipăt şi-şi duse palma la gură. Simţi o sfîrşeală şi o copleşi o bucurie încă neîncrezătoare.

— Cine?

— Slăvitul Cril, răspunse demn Hrac. Stăpînul nostru.

— Du-ne la el! strigă Mela. Repede.

Să fie cu putinţă?

— Într-adevăr, se înveseli Val. O masă bună, iată ce ne trebuie!

— Nu eu vă ţin de vorbă, hîrîi ofiţerul, după care adaugă: Nimeni încă nu s-a plîns de ospitalitatea lui Cril.
Urmaţi-mă.

Gîndurile Melei se învălmăşeau, ar fi vrut să împingă din spate uriaşa răgace (*de ce o răgace?*), să alerge, să ajungă mai repede în braţele lui Cril, regăsit printr-o minune, *dragul meu, dragul meu, într-o cetate ivită de mine pentru a lupta împotriva nefiinţei albe, numai gîndurile mele cele mai adevărate, pe care nici nu le ştiu întotdeauna, numai ele te-au putut aduce în palatul ăsta; am să-l desăvîrşesc, ai să vezi, nimic nu-i destul de frumos pentru tine, dar e firesc să te afli aici, cine dacă nu tu? Cînd gîndesc un palat e pentru tine, fie că vreau sau nu, fie că ştiu sau nu, iubitule, şi tu nici nu te aştepţi, nici nu speri să ne vedem peste o clipă şi te întrebi unde sînt, atunci cînd aş vrea să zbor în loc să mă tîrăsc după gîndacul ăsta înfumurat, care abia se mişcă . . .*

— Frumos palat, spuse Val şi Mela îşi dădu seama abia atunci că treceau prin încăperi înalte, cu pereţii acoperiţi de tapiserii şi tablouri în rame grele, că în toate sălile se aflau mobile de preţ şi covoare în care picioarele se afundau. Cînd a fost înălţat? mai întrebă uriaşul.

Bietul Val! Ce prost e cînd vrea să pară deştept . . . Şi-a închis un ochi şi picură în glas toată şiretenia de care-i în stare.

— Nimeni nu ştie, răspunse Hrac, cu o nevinovăţie ce făcea inutilă perfidia lui Val. Palatul a fost dintotdeauna.

— Mela, auzi? întrebă Val.

— Da, Val.

Dar, dincolo de bucuria care-o făcea să tremure, neliniştea n-o părăsea. *Palatul n-a fost şi acum este, ştiu cînd l-am făcut să se ivească, i-am gîndit sălile şi l-am mobilat într-un timp atît de scurt, n-am avut decît un răgaz de cîteva clipe. Şi totuşi nu lipseşte nimic, totul e aşa cum aş fi vrut să fie, dacă aş fi*

avut la dispoziție timpul necesar. Hrac nu s-a mirat, nu se mira și a spus ceva, nu-mi amintesc ce, mi-a dat fără să vrea o cheie, pe care am pierdut-o...

— Orice ai spune tu, șopti Val, nu pricep nimic...

— Nici eu nu pricep chiar tot...

— Așa-i? Ei lasă că ne lămurește Cril.

Mela tresări și se opri din mers.

— Cril!... Val, îți amintești de Cril?

— Asta-i bună, rîse uriașul făcînd să i se zbată pe frunte hălăciuga blondă. Dar ce, mă crezi idiot?

Îi puse mîna pe braț.

— Nu, Val, ești un prieten de nădejde. Te rog să mă ierți.

Îi zîmbea vinovat, dar totul în ea striga *nu se poate, e cu neputință și împotriva a tot ce...*

— Am să-ți spun ceva, Mela, zise Val, ceva ce poate nu știi. Cril mi-a salvat viața. Dacă nu era el mai trăgeam și azi la galeră. Știai?

— Nu, Val, șopti ea, abia auzit.

Am să înnebunesc! Trebuie să-l întreb pe Cril. Dacă-i adevărată povestea cu galera, înseamnă că l-am înzestrat pe Val cu amintiri pe care nu le cunosc. Imposibil. Nu poate fi adevărat. Minte. Eram obsedată de Cril, singura mea amintire rămasă vie, fără să-mi dau seama l-am gîndit pe Val prieten cu noi amîndoi, dar nu i-am putut acorda amintiri pe care nu le am. Mai mult, sînt sigură că nici Cril nu-l cunoaște. Minte. Și l-am vrut credincios...

— Ei vezi, spuse Val, prea le știai tu pe toate. Uite că mai sînt și lucruri pe care nu le știi!

Se umflă în pene ca adineauri, în fața femeii cu care s-a înțeles atît de ușor. Și-și închipuie că m-a înșelat... Dar eu nu mai am amintiri! se înspăimîntă Mela. *Totul în mine e cețos și nesigur, poate că are dreptate și Cril îl cunoaște, cine știe, atunci e adevărată povestea cu galera și eu am uitat-o, poate că amintirea doarme în mine și a trecut, totuși, în amintirile lui vii... Atunci nu minte și numai eu sînt de vină, mi s-a întîmplat ceva și totul e atît de*

încurcat, ce s-a întîmplat, Dumnezeule, de mă pierd în mine ca într-o țară străină?

Ajunseseră în fața unei porți, pe lemnul căreia șerpuiau ornamente de bronz aurit. Acorduri înfundate răzbăteau pînă la ei.

— Așteptați aici, spuse Hrac, apoi deschise poarta și, din prag, vesti solemn: Domnița Mela și credinciosul Val cer găzduire.

Cineva scăpă un pahar. Zgomotul se auzi în ciuda muzicii, iar Mela nu se mai putu stăpîni. Împingîndu-l pe Hrac, năvăli în încăpere și se ciocni de Cril, care sărise de la masă și se repezea s-o întîmpine.

Muzica încetase. Uluiți, cîntăreții și slujitorii priveau spre tinerii ce nu se puteau desprinde din îmbrățișare, în vreme ce Hrac se răsucise către Val, ca pentru a-i cere socoteală. Dar Val era numai zîmbet și-și freca palmele zdravene, aruncînd cîte o privire pofticioasă asupra mesei pe care se răceau bucatele.

— Și acum... la masă! izbucni în cele din urmă, deși Cril și Mela nu păreau să-l fi auzit.

Fără glas, se priveau nevenindu-le să creadă că erau din nou împreună. Atunci, nerăbdător, Val îi cuprinse cu brațele și-i împinse, prietenos, dar sigur, spre masă.

— Val, șopti Cril, nici nu te-am îmbrățișat...

— Ai tu pe cine să îmbrățișezi, rîse uriașul. Dar, dacă vrei să mă mai vezi în viață, lasă-mă să pun ceva în gură!

Bucuria revederii o istovise și Mela se simțea toropită, i se părea că, dacă s-ar desface brațele care o strîngeau, ar luneca pe podele și ar adormi. Încerca să nu se gîndească la nimic, să nu se mire că iubitul ei îl cunoștea pe Val, prietenul pe care-l gîndise atunci cînd se simțise copleșită de singurătate și de care Cril nu auzise, de care nici n-avea cum să audă, de vreme ce, pînă în dimineața aceea, nu existase. Dacă, bineînțeles, se mai putea bizui pe ceața amintirilor ei...

— Căpitane Hrac, spunea acum Cril, ziua de azi e zi de sărbătoare.

— Sărbătoare, da, repetă căpitanul scuturîndu-şi coarnele de cerb cu dungi galbene. De ce grad, dacă binevoiţi?

— De gradul unu, spuse Cril.

— Unu, da.

— Ia măsurile trebuincioase, mai porunci Cril, iar Hrac hîrîi supus:

— Măsurile, da.

Apoi, scuturîndu-şi încă o dată coarnele, se răsuci şi părăsi încăperea. Cîntăreţii în caftane roşii puseseră mîna pe strălucitoarele lor instrumente, slujitorii se agitau în jurul mesei.

— Mela, cum ai ajuns aici? întrebă Cril. Mi se pare că visez...

Şedeau amîndoi în capul mesei şi braţul lui îi înconjura umerii. Il privi istovită.

— Nu ştiu. Nu ştiu nimic...

— Ciudat, spuse Cril. Nici eu. Vreau să spun... despre mine. M-am pomenit aici, în palat. Val, tu ştii ceva?

— Nimic, mormăi uriaşul ridicînd din umeri, mult mai interesat de ceea ce înfuleca decît de întrebarea lui Cril. Ce friptură-i asta?

— Nu-i friptură, e un fel de pepene.

— Aşa?... Atunci îl las pentru sfîrşit. Şi iau o bucată de peşte.

— Peştele e ou.

— Da?... Mă rog.

Şi Val îşi umplu farfuria.

— Cril, întrebă Mela în şoaptă, de cînd îl cunoşti?

— Pe cine? Pe Val?

Încuviinţă în tăcere. O mare mirare se întipărise pe faţa lui Cril, îndulcindu-i trăsăturile. Melei i se păru că tot ce era bărbăţie în ele se estompează, lăsînd să se străvadă amintirea copilului căruia bărbatul îi luase locul. Recunoscu expresia parcă visătoare a mirării lui Cril şi se simţi sfîrşită de duioşie.

— Ce vrei să spui? șopti Cril. Doar l-am cunoscut împreună, în călătoria pe muntele Delora.

Delora? Un nume. Nimic.

— Și l-ai salvat de la galere?

— După lupta de la Sico, da... Ce-i cu tine, Mela? Nu te simți bine?

Îngrijorarea lui Cril. Cutele care-i brăzdau deodată fruntea...

— Nu mai am amintiri, Cril, mărturisi într-o șoaptă aproape de scîncet. Am uitat tot... tot... Rătăcesc într-o lume de cețuri...

Acum se străduia să-și ascundă neliniștea.

— Ești obosită, probabil. Mela, cine știe de cînd n-ai dormit...

— Nu știu. Nici măcar asta...

— Tot ce-i rău a trecut, spuse el și căldura glasului o făcu să închidă ochii. Ai să adormi și ai să-ți vii în fire. Oricum, n-ai uitat cine sînt, nu?

Zîmbea, dar îl simțea nesigur, în așteptare.

— Cril iubitule! Singura mea certitudine...

Și adormi brusc, cu fața la pieptul lui.

*

Se deșteptă într-o altă încăpere, luminată doar de pîlpîirea unei candele. Cel puțin așa i se păru în prima clipă, apoi văzu clopotul de sticlă și omulețul care alerga înăuntru, un omuleț luminos, ca făcut din jar și înalt cît degetul mic al Melei.

— Dormit bine, da?

Nu auzise glasul, dar cuvintele îi răsunau sub frunte. Era tot o Putere, așa că se bucură și întrebă în gînd:

— Telepat?

— Bravo! Ceilalți se sperie, de obicei. Atunci renunț.

— De ce ești închis?

— Oh, spuse neauzit omulețul, închis, deschis, paradis, abis...

— Înțeleg. Faci parte din... din lumea asta?

— Dar tu? chicoti el.

— Nu mai știu, mărturisi Mela. De altfel, trebuie să-ți fi dat seama.

— Da, da, albul... ceața... dimineața, viața, mogîldeața...

— Ajută-mă! Nu vrei să mă ajuți?

Omulețul se opri din goană. Gămăliile de ac ale ochilor lui păreau două rubine.

— Am să mă gîndesc.

— Poate că te pot ajuta și eu...

Piticul de jar începu să rîdă, stîrnind clinchete vesele sub fruntea Melei. Acum sărea în clopotul de sticlă.

— „Vrei să te învăț să zbori?" l-a întrebat șoarecele pe șoim.

Mela închise ochii. Clopotul de sticlă plesni și țăndările zăngăniră pe lespezile de piatră.

— Mda, zise omulețul, zburînd prin încăpere.

Se mișca atît de repede, încît descria linii și cercuri de foc, dar se pomeni închis într-un cub de fier. Mela nu-l mai auzea. Atunci se întinse leneș pe pat, și cercetă încăperea.

Nu mai era sigură de nimic, iatacul putea fi cel pe care-l gîndise gîndind palatul, dar totul se petrecuse neînchipuit de repede și nu avusese vreme să intre în amănunte. Gîndise un întreg palat, așa cum putea gîndi un oraș, ceea ce însemna străzi și piețe, monumente și fîntîni, case și oameni. Gîndind un oraș, îi gîndea firește și casele, iar o casă fără încăperi nu putea fi. Palatul trebuia, așadar, să cuprindă și iatacul în care se afla, mai bine zis, un iatac printre altele, dar cum să știe dacă ivise din neființă iatacul *ăsta* și, dintre toate paturile cu putință, patul în care se afla, apoi blana de urs, jilțurile și masa pe care vedea oglinda cu mîner de argint, peria și pieptenele, cutiile de os și sticluțele cu dresuri și parfumuri? Palatul, totuși, nu existase. Își amintea uluirea lui Val; dar și aerul firesc cu care Hrac îi întîmpinase apariția...

Oftînd, închise ochii și cubul de fier pieri.

— În sfîrșit!

Cuvintele răsunară mînioase sub fruntea Melei, în timp ce omulețul descria opturi de foc pe sub bîrnele înnegrite ale tavanului.

— Poate că te pot ajuta și eu, gîndi Mela.

— Mai întîi, pune totul la loc!

Clopotul de sticlă se ivi din nou pe coloana de marmură neagră, cioburile se topiră și omulețul goni în cerc sub cupola lui transparentă.

— Ei bine?

— Poate, răspunse el. Am să mă gîndesc. Să nu mă mai închizi.

— Închis, deschis... îi aminti Mela.

— Da, zise omulețul, dar nu-mi place fierul. Gîndurile nu trec. Berbec, culbec, mă-nec... De altfel, știai!

— Știam.

— Să-ți fie rușine!

Mela rîse fără răutate, apoi îi aminti:

— Am nevoie de ajutor.

— Ei și?... Toți la fel, se supără omulețul. Ți-am făgăduit să mă gîndesc, nu? Ce să citesc în tine, cînd nu văd decît ceață? Ață, gheață, fortăreață, înhață...

— Destul, îl întrerupse Mela. Nu vreau să citești în mine. Citește în Val.

— Adu-l aici.

Ușa se deschise încetișor.

— Nu mai dorm, Cril, spuse Mela.

— Te simți mai bine?

Glasul lui. Mîna lui pe frunte. Și am putea fi atît de fericiți...

— Ați putea... ați putea... bombăni omulețul de jar, dar bombănitul lui nu putea rupe vraja.

— Da, Cril, rosti Mela. Cred că eram, într-adevăr, obosită... Altminteri însă, nu s-a schimbat nimic.

Cril se așeză pe marginea patului, îi prinse mîinile în mîinile lui.

— Te-a supărat, cumva, tesalul? Apoi, văzînd că nu pricepe, arătă spre clopotul de sticlă: Licuriciul, așa i se spune aici...

Mela își îndreptă privirile spre coloana de marmură. Sub clopotul de sticlă se frămînta o insectă de jar.

— Cum să mă supere? întrebă ea.

— Ai dreptate! Fleacuri... Și chiar nu-ți amintești nimic?

— Dar tu?

Cril clătină din cap.

— N-am uitat nimic din tot ce a fost înainte. Dar m-am pomenit aici, în palat.

— Cînd?

— Vezi, tocmai asta-i ciudat. Mi se pare că nu-i mult de atunci și, pe de altă parte, am impresia că mă aflu în Laga dintotdeauna. Cunosc oamenii, cunosc fiecare cotlon al palatului... Mai mult, cunosc obiceiurile și știu că Aladar cel Mare m-a încoronat cu mîna lui, pentru că n-avea urmași.

— Aladar? întrebă Mela.

— I-ai văzut, în piață, statuia.

Pe care am gîndit-o azi-dimineață, cînd piața mi se părea pustie. Cine se joacă așa cu noi? Și de ce? Dacă aș ști de unde am plecat, dacă mi-aș aminti...

— Ce face Val? întrebă apoi, ca să schimbe vorba. Nu mă pot obișnui cu gîndul că l-ai cunoscut, că i-ai salvat viața...

— Ți se pare ciudat? Dar, de vreme ce știi că ți-ai pierdut amintirile... Bunul Val! Cred că mai sforăie în odaia lui.

— Cril, unde ne aflăm? Unde se află Laga?

— Păi asta-i altă drăcovenie, rîse el. Vrei să-ți spun cinstit? Habar n-am... Dincolo de cetate stăruie un fel de ceață, o lume neterminată, în care nimic nu și-a căpătat încă înfățișarea. Din pricina asta oamenii nici nu se prea înghesuie să iasă din cetate...

— Trudalii? șopti Mela.

— Ai şi aflat?... Da. Umblă fel de fel de zvonuri, ca şi în legătură cu tesalii. Dar ai văzut şi tu că tesalul e doar un biet gîndac luminos.

— Norocos, schimbăcios, furtunos, ţîfnos, mincinos... strigătele omuleţului păreau s-o înţepe sub frunte.

— Da, spuse încetişor Mela. Am văzut.

— Aşa o fi şi cu trudalii...

— Şi, totuşi, nu-i lăsaţi să intre în cetate. Oglinda roşie...

— De ce să stîrnim oamenii? Vezi tu, se tem de trudali, prea sînt altfel decît noi. La drept vorbind, Laga nu-i decît o oază. De jur împrejur se întinde ţara trudalilor, pot să ne lase şi nouă măcar atît.

— Dar cum vă hrăniţi? Nici o cetate nu poate trăi din ea însăşi...

Cril se ridică şi începu să umble prin încăpere. Mergea încet, cu mîinile la spate, şi Mela nu se obişnuise încă să-l vadă aievea.

— Cril! izbucni deodată, întinzîndu-şi braţele spre el.

Cril scoase un strigăt şi se repezi, acoperindu-i faţa cu sărutări. Acum nu se mai putea depărta şi Mela trebui să-l împingă, apăsîndu-şi uşor palmele pe pieptul lui.

— Iartă-mă, spuse apoi. Vezi cît sînt de proastă?

— Nu-mi doresc decît să nu te deştepţi!

Sub privirile lui zîmbi fericită şi se cuibări mai bine sub pătura groasă.

— Continuă, iubitule.

El se ridică din nou şi, ca adineauri, măsură încăperea, cu mîinile la spate.

— O să ţi se pară curios, dar în dreptul porţilor sînt nişte mese de piatră pe care trudalii aşază în fiecare dimineaţă toate alimentele cu putinţă. Atunci se înregistrează, de altfel, şi cele mai multe încercări frauduloase de pătrundere în cetate...

Nici asta n-am gîndit eu. Să fie imprevizibilul?

— Şi nu cer nimic în schimb? întrebă Mela.

— Nu. Tot ce ar dori e să-i primim printre noi.
— Dar alimentele lor?...
— Văd că ai ghicit, spuse Cril. Undele *pseudo*... De la fructe și legume pînă la carne și pește, totul e numai iluzie. În privința înfățișării. Altminteri sînt hrănitoare și nimeni nu s-a îmbolnăvit vreodată. Singurul lucru ciudat e că n-au izbutit să potrivească înfățișarea cu gustul. Friptura e, de fapt, un pepene, pepenele are gust de pîine, pîinea de dulceață și așa mai departe...

Încercînd să înțeleagă, Mela rămase tăcută. Atîtea coincidențe și nepotriviri o găseau nepregătită, tot ce părea limpede era că nu putuse gîndi ceva mai încurcat. *Imprevizibilul, din nou? Dar amintirile comune lui Cril și Val? Și undele* pseudo?

— Cu toate astea, cu toate că fără ei n-ați rezista nici cîteva zile între zidurile cetății, nu-i lăsați să intre în Laga, spuse ea în cele din urmă, întorcîndu-se la faptul care o uimea cel mai mult.

Stînjenit, Cril își desfăcu brațele în semn de neputință.

— Oamenii se tem, Mela...
— De ce? Cril, cum arată un trudal?
— Un trudal e o fantomă, Mela. N-are chip și prea puțină consistență. E aproape o fîșie de ceață... Din fericire, nu poate trece prin ziduri și nu zboară.

2

Împreună cu Val și Cril, Mela aștepta în balconul palatului începerea serbării de gradul întîi, organizată de Hrac. Piața fusese împodobită cu globuri în care alergau sute de tesali, iar în bazinul secat pentru durata serbării se instalaseră cîntăreții în caftane roșii. O mantie verde flutura peste umerii de bronz ai lui Aladar cel Mare, avîntat cu armăsarul său spre constelațiile necunoscute risipite pe cer. De jur îm-

prejurul pieții se adunase mulțimea locuitorilor și Mela se miră că erau atît de numeroși, atunci cînd nu gîndise decît femeia de la care Val aflase unde nimeriseră și „niște locuitori" ceva mai tîrziu, cînd desăvîrșise palatul, gîndind la repezeală și cetatea, cu spaima că altminteri privelișteа cețoasă i s-ar mai putea arăta la primul cot al drumului roșu. Din nou își spuse că totul se înlănțuie prea bine, prea firesc pentru a fi adevărat, sau măcar corespunzător gîndului nesigur pe care-l proiectase în fața întinderii albe, dominată de trupul lui Hrac. Privi cu îndoială spre Val, dar uriașul îi înapoie privirea cu un zîmbet ce-i împinse colțurile gurii pînă la urechi.

Atunci trîmbițele sunară de cîteva ori prelung și o companie de ostași-răgace se ivi în piață. Gîngăniile pășeau țanțoș sub comanda lui Hrac, care porunci o întoarcere la stînga, oprindu-le în dreptul balconului. Apoi hîrîi o nouă comandă și din pieptu-rile negre ale ostașilor izbucni un strigăt ce răsună în inima Melei:

— Cril și Laga!

Mișcată, îl văzu pe Cril salutînd, cei din piață aplaudară, după care, la comanda căpitanului lor, ostașii se risipiră doi cîte doi pe lespezile roșii și-și încrucișară săbiile. Dar, cum exercițiile militare n-o interesau, Mela preferă să-i cerceteze pe cei din piață.

Erau bărbați și femei, copii și bătrîni. Purtau veșminte viu colorate, de croieli pe care nu le cunoștea, dar faptul n-o tulbură, coeficientul de imprevizibil fiind, în cazul acesta, destul de redus. Ar fi interesat-o mai degrabă să le cunoască amintirile și-l invidie pe omulețul de jar, pentru care nici un gînd nu rămînea ascuns. La intrarea lui Cril în iatac se prefăcuse într-o insectă și Cril pomenise doar în treacăt de zvonurile privitoare la tesali. De ce? De unde veneau tesalii? Dar marile răgace, pe care le vedea defilînd? Se integrau oare în cota de imprevizibil introdusă de ea în măruntul univers căruia îi

dăduse naştere, sau reprezentau... ce? Ce însemna prezenţa lor? Intervenţia paralelă a unei alte Puteri? Dacă-şi putea răspunde ar ţine, în sfîrşit, un capăt al firului în stare s-o conducă prin labirintul în care se înfundase. Şi trudalii... Cril pomenise de nişte zvonuri, punînd şi înfăţişarea antropomorfă a tesalilor pe seama zvonurilor. Ce fel de zvonuri circulau în legătură cu trudalii? Faptul că păreau nişte fîşii de ceaţă nu explica, probabil, aversiunea locuitorilor. Fîşii de ceaţă... Dar nu simţise şi ea nevoia de a se închide în perimetrul cetăţii pentru a se împotrivi priveliştii ceţoase în care se pomenise, fără să ştie cum? Şi, totuşi, trudalii întreţineau cetatea.

Uralele izbucnite pe neaşteptate o smulseră din gîndurile în care se rotea fără ieşire. Întrecerile militare luaseră sfîrşit. Învingătorii se înşirau în dreptul balconului, în vreme ce învinşii alcătuiau o ceată ruşinată, care părăsea, cam în neorînduială, piaţa. Din nou răsună glasul trîmbiţelor şi Hrac vesti:

— Răsplata lui Cril!

Destul de modestă, îşi spuse Mela, văzînd că Hrac apucă un fel de pensulă şi trage cîte o dungă galbenă pe coarnele învingătorilor. Dar distincţia avea pesemne valoare în ochii răgacelor, căci ostaşii îşi ridicară săbiile şi, cu o neobişnuită însufleţire pe care, în ciuda glasurilor lor hîrîite, pînă şi Mela o percepu, scoaseră din nou strigătul de luptă:

— Cril şi Laga!

Demn şi foarte la largul lui, Cril salută, şoptind apoi către Val, care urmărise cu încîntare luptele:

— Altfel mă descurcam dacă-i aveam cu mine la Sico...

— Atunci să-l fi văzut eu pe Gald! încuviinţă, cu un fel de răutăcioasă bucurie, uriaşul. Dar întrebă îndată: Vorba-i dacă ar ţine piept, la fel de bine, şi unor oameni...

— Nu te sfătuiesc să te măsori cu Hrac. E iute și viclean ca... ei, cum îi zice... știi, spadasinul de la Rasco...

— Da, da, strigă Val, stai nițel... Lunganul care ne-a atacat atunci, în port?

— Întocmai. Era stîngaci și-și trecea spada dintr-o mînă într-alta...

— Hump! își aminti Val. Hump! și amîndoi începură să rîdă și să se bată peste umeri, bucuroși de amintirea încăierării dintr-o îndepărtată noapte, petrecută împreună.

De ce mi se pare că joacă teatru, că vorbesc numai pentru mine, încercînd să mă convingă de o prietenie care n-a existat niciodată? se întrebă Mela, reproșîndu-și pe dată neîncrederea. *Dacă spun amîndoi... Cril și Val. Prieteni de cînd se știu. Doar eu sînt alta...*

— Nici nu-mi vine să cred că vă am aici, spuse Cril. Mela, îți dai seama? Toți trei, ca pe vremuri... dar își înghiți vorbele și adăugă încurcat: Iartă-mă. Uitasem...

— N-am de ce să te iert. Dimpotrivă, tu va trebui să ai răbdare.

Glasul îi sunase mai uscat decît ar fi dorit? Cril nu păru să-și dea seama.

— O auzi? Val, tu care știi ce înseamnă Mela pentru mine, spune-i!

— Te poți îndoi de orice și de oricine, rosti Val, grav deodată, așa cum nu-l mai văzuse. Pînă și de mine... Dar nu de Cril.

De ce a spus asta? Tulburată, Mela îl privi lung, încercînd să citească în albastrul dur al privirilor lui. Apoi, auzind acordurile vesele ce urcau din piață, se grăbi să schimbe vorba:

— Și acum? Cu ce ne mai desfată acum măritul Cril?

— Habar n-am, răspunse el. L-am lăsat pe Hrac să se ocupe de toate.

Dansînd, făcînd tumbe, mergînd pe mîini şi sărind de parcă ar fi avut arcuri la tălpi, trei tineri se iviră în piaţă. Erau de aceeaşi înălţime, îmbrăcaţi la fel, în pantaloni verzi, strînşi pe picior pînă la genunchi, purtau cămăşi galbene şi păreau imaginea multiplicată a unuia singur care se căţăra de două ori pe propriii lui umeri, se rotea, se dădea peste cap, înota în gol şi se prindea de glezne pentru a se trimite într-un nou salt neaşteptat, la capătul căruia se întîlnea cu sine însuşi. Muzica-i sublinia mişcările şi Mela se pomeni urmărind fără să-şi dea seama complicatele traiectorii ale trupului viguros, precise ca nişte desene. Tripla făptură se apropie de statuia lui Aladar, urcă şerpuit pe soclul de marmură, se încolăci printre picioarele de bronz ale armăsarului şi pieri sub mantia verde. Tobele orchestrei începură să răpăie pregătind momentul hotărîtor al numărului acrobatic şi precipitînd bătăile inimii tuturor celor din piaţă, aşa că, atunci cînd larma încetă, toate inimile se opriră, zvîcnind în aceeaşi neliniştită aşteptare.

Şi o rumoare se înălţă apoi, cînd patru imagini identice se iviră de sub mantia verde. Cei ce socoteau că era o surpriză premeditată se dezmeticiră repede, dîndu-şi seama că mişcările armonioase, pe care le admiraseră pînă atunci, îşi pierdeau precizia. În locul triplului acrobat, avîntat într-o geometrie a imposibilului, patru trupuri se loveau acum, stînjenindu-se. Ghemul de braţe şi picioare se descurcă şi patru tineri asemănători rămaseră în picioare, privindu-se nedumeriţi.

— Un trudal! răcni careva.

Şi se făcu tăcere. Melei i se păru că o altă răpăială de tobe încetează fără veste. Privi spre Cril şi-l văzu muşcîndu-şi buzele. Hrac şi răgacele lui năvăleau în piaţă, luminile colorate ale globurilor în care tropăiau mulţimi de tesali sclipeau rece pe cuirasele lor întunecate.

Atunci unul dintre cei patru începu să-şi răsucească gîtul, zvîrlind căutături neliniştite. Ca o fiară încolţită, se aplecase cu pieptul înainte, pe cînd ceilalţi trei se trăgeau încet îndărăt.

— El e! strigă suspectul, arătînd spre unul dintre cei ce încercau să se depărteze. Sau el! Sau el!

Strigînd se învîrtea pe loc, dar nimeni nu scotea o vorbă şi panica din răcnetele lui era dezgustătoare.

— Ce dracu se petrece acolo? întrebă Val.

O descoperise chiar în dreapta balconului pe femeia întîlnită în piaţă şi schimbase cu ea zîmbete şi priviri, fără a mai urmări numărul de acrobaţie.

— Taci, şuieră Cril.

Fascinat, se uita la trudalul care văzuse ostaşii venind şi încerca să fugă. Se năpustea încoace şi încolo, mereu silit să se oprească în faţa cercului tăcut al locuitorilor, mişcările-i erau dezordonate şi, scăldată în sudoare, faţa-i strălucea. Costumul de saltimbanc contrasta violent cu deznădejdea hăituitului, a cărui răsuflare gîfîită se auzea dureros în tăcerea neverosimilă.

— Dar spuneţi-mi şi mie cine-i ăsta! se înfurie Val.

— Aşteaptă, şopti Mela punîndu-i o mînă pe braţ, în vreme ce Cril privea posomorît şi nu făcea o mişcare.

Acum răgacele-l încercuiseră pe tînărul bănuit a fi un trudal. Cu săbiile ridicate se apropiau de el şi Mela se simţi mult mai aproape de omul aflat în primejdie decît de uriaşii gîndaci, parcă desprinşi din groaza unui coşmar. Dar omul putea să nu fie om.

Doi ostaşi cărau oglinda roşie. Pătrunseră cu ea în cercul închis de trupurile tovarăşilor lor, iar în clipa cînd o îndreptară spre tînărul care încetase orice împotrivire şi, dîndu-şi seama de inutilitatea gesturilor, aştepta resemnat, plecîndu-şi capul, bucăţi din trupul lui începură să se desfacă, zburînd ca atrase de neobişnuita oglindă şi pierind în apele

ei sîngerii. Mela își apăsă palma peste gură pentru a opri un strigăt de groază cînd brațele se desprinseră din umeri, apoi capul, cu gît cu tot. Nu văzu nici o picătură de sînge. Rănile erau netede, de culoarea pielii, ca și cum țesuturile ar fi fost alcătuite dintr-o materie omogenă. Trudalul, de altfel, nu părea să simtă nici o durere. Liniștit, asista la propria lui descompunere. Pieptul i se desfăcuse și el, topindu-se în luciul oglinzii, iar Mela avea acum în față o parte din adevărata înfățișare a celui ce se deghizase cu ajutorul undelor *pseudo*. Căci picioarele omenești, coapsele prinse în pantalonii verzi ai soitarului nu mai suportau decît o fîșie de ceață cu margini neregulate, de lățimea unui om și groasă de vreo trei degete. Cînd picioarele dispărură, desprinzîndu-se ca două proteze, fîșia de ceață rămase dreaptă, ondulînd ușor și schimbîndu-și conturul într-o neliniștită încercare de pipăire a spațiului din jur, iar Mela trebui să-și mărturisească în silă că semăna cu o uriașă amoebă.

— Mela, strigă Val care urmărise spectacolul cu gura căscată, nu cumva-i un ăla... cum i-a zis Hrac cînd ne-a pus și pe noi la încercare, ții minte, în dreptul porții?...

— Un trudal, da, șopti Mela.

— Așa-i? Și ce-au să-i facă? mai întrebă Val, aținat.

— Nu știu, Val. Ce-au să-i facă? întrebă și ea uitîndu-se la Cril, care strîngea atît de tare balustrada balconului, încît degetele-i albiseră ca degetele unei statui.

— Nimic, răspunse Cril. Își descleștă palmele și se sili să zîmbească, dar privirile-i rămîneau străine de zîmbetul buzelor. Nimic, repetă el. Au să-l alunge din cetate...

Într-adevăr, cercul răgacelor se pusese în mișcare. Toate săbiile erau ațintite asupra trudalului, silindu-l să se deplaseze o dată cu cercul mișcător al ostași-

lor. Atent, Hrac comanda manevra și nimeni nu se clintea în piață, nimeni nu scotea o vorbă.

— E bine că nu-l ucid, spuse Mela, abia auzit.

— Ei asta-i! se răsti însă Val. Ce i-aș mai veni eu de hac... nu de alta, se scuză îndată, întîlnind privirile Melei, dar fac piele de gîscă numai cînd îl văd.

— N-ai fi în stare să-i faci de petrecanie, îl potoli Cril. Vîri sabia în el și, cînd o scoți, rana s-a lipit și nu se mai vede. Îl despici, iar fiecare bucată dă naștere unui nou trudal. Sau uneia... cum vrei să-i spui.

Tăcură cu toții. Trudalul fusese scos din piață, dar nimeni nu părea să-și amintească de serbare. Vorbind în șoaptă, unii începeau să se risipească. Muzicanții cîntau cam alandala, fără convingere.

— Ce nu pricep, zise Val într-un tîrziu, e ce urmărea. Ăsta... trudalul...

— E blestemul lui, spuse Cril. Vorbea încet, alegîndu-și cuvintele. Ce sînt trudalii? Aproape nimic. O fîșie de ceață... Și ar putea fi orice, oameni, păsări sau pomi. Închipuie-ți o apă mare, Val, un lac. Ar putea lua forma oricărui vas, a unei mulțimi de vase... Cît timp nu știe asta, lacul stă liniștit. Dar cînd află și vasele se apropie de mal... Firește, apa n-are conștiință. De asta rămîne pe loc.

— Vrei să spui că trudalii...?

Șoapta Melei fusese ca a răsuflare.

— E blestemul lor, repetă Cril. Orice, oricum, numai să fie!

Priveliștea cețoasă în mijlocul căreia se trezise, pînda pe care o simțise, înspăimîntîndu-se, formele incerte, luate drept coloane sau trunchiuri de copaci. O lume de aspirații!

— Înțeleg, șopti, plecîndu-și fruntea.

— Dar pune-te și în locul oamenilor! protestă Val. Ai un copil și te pomenești cu perechea lui, apoi cu același țînc în trei, în patru, în naiba știe cîte bu-

căţi. Sau îţi intră bunăoară în casă zece exemplare din propriul tău bărbat. Ţi-ar plăcea?

— Nu, oftă Mela.

— Dă-ţi seama, stărui Cril. Trudalii nu se pricep decît să imite, deocamdată... Nu-i vina lor.

— Nu, oftă ea din nou.

Şi rămaseră ochi în ochi, pînă ce zîmbetul de pe buze urcă şi în privirile lui Cril.

— Am dreptate cînd te iubesc. Numai pe tine, din toate cîte sînt.

O, Doamne, Doamne, am putea fi atît de fericiţi... Noi doi, într-o colibă la malul unui rîu. Sau la malul mării...

— Mă rog, şi serbarea? le aminti Val.

— Cui îi mai arde de serbare! zise Cril, arătînd spre piaţa aproape pustie. Ce-ar fi să mergem la masă?

— Vezi că am şi eu dreptate să te iubesc? se însufleţi uriaşul. Nu ştim cum, dar ai tu un dar de a citi în inima omului...

Un fluierat se auzi atunci şi Val se schimbă la faţă. Plecîndu-se peste balustrada balconului, începu să facă semne liniştitoare, în vreme ce femeia voinică părea să-şi fi pierdut răbdarea. Rîzînd, Mela şi Cril dădură să plece, cînd strigătul hîrîit al lui Hrac îi făcu să se întoarcă:

— Mărite Cril, serbarea! De gradul întîi...

Bietul căpitan părea întunecata statuie a deznădejdii.

— Şi trudalul? întrebă Cril.

— Conform regulamentului. Afară.

— Bine, căpitane. Serbarea se amînă.

— Se amînă, da... Da?

Glasul lui Hrac nu era făcut să exprime amărăciune, dar întrebarea sună înduioşător.

— Ostaşii şi-au făcut datoria. Pentru toţi, raţie dublă, hotărî Cril, ceea ce îl făcu pe căpitan să răcnească înviorat:

— Dublă, da!

După care își întinse aripile și-și luă zborul.

— Uite-al dracului, zise admirativ Val, pentru întîia oară îl văd zburînd! Apoi, frecîndu-și palmele: Rație dublă ai spus?

— Dublă, da, hîrîi Mela.

— Îhî. Păi luați-o voi înainte, că eu mai am de lămurit cîte ceva... și se plecă din nou peste balustradă, mișcîndu-și brațele de parcă ar fi dat porunci unei mulțimi încăpățînate.

— Dragostea și pasiunea nu se confundă la Val, constată Cril, pe cînd străbătea mai apoi cu Mela o lungă încăpere, cu pereții acoperiți de oglinzi.

— Dar la tine? întrebă ea, oprindu-se.

Nesfîrșite șiruri de Mele își ridicară frunțile spre nesfîrșite șiruri de Crili, ca un neîntrerupt lanț al generațiilor, lunga succesiune a perechilor identice, perfect distincte, pierzîndu-se doar la cele două capete, în marile incertitudini ale începutului și sfîrșitului.

— Eu te iubesc, spuse Cril.

Și își urmară drumul către iatacul Melei. Val îi ajunse din urmă. Atunci cînd deschise ușa Mela privi spre clopotul de sticlă, sub care tesalul alerga în cerc. Părea o gînganie luminoasă, ar fi putut jura însă că, doar cu o clipă înainte, mai avusese înfățișarea unui omuleț de jar.

— Mă simt obosită, spuse Mela. Te superi, Cril, dacă te rog să iei masa împreună cu Val? Aveți, de altfel, să vă spuneți atîtea...

— Mela!

— Cril?

Dar el rămase tăcut, privind lung în ochii cenușii.

— Cîtă liniște, șopti ea în cele din urmă. Știi, mi-e într-adevăr somn...

— Mincinoaso! Omul Mela-i mincinos, omul Val e mîncăcios, spuse fără cuvinte tesalul.

Tropăia sub clopotul lui, prăpădindu-se de rîs, iar hohotele lui sunau ca niște zurgălăi sub fruntea Melei.

— Odihnește-te, spuse atunci Val. Dar, dacă mîine nu mănînci cu poftă, să știi că ai de-a face cu mine!

— Bine, Val. Noapte bună, Cril.

O îmbrățișă tăcut. Ușa se închise peste ei și licuriciul se prefăcu în omulețul de jar, cu ochii cît o gămălie de rubin.

— Nu ești cuminte, gîndi Mela. Și nici nu știu cum te cheamă.

— Omul Mela minte! Omul Mela minte! rîse tesalul, adăugînd pe nerăsuflate: Minte cuminte-n cuvinte, dezminte fierbinte...

— Taci odată! Dacă taci, îți dau un nume.

— Tac.

— Am să-ți spun Til.

Omulețul rămase o clipă nemișcat, de parcă i-ar fi cîntărit propunerea, apoi îndată începu să salte, rostogolind sub fruntea Melei o veselă avalanșă:

— Til? Abil, febril, mobil, subtil, juvenil, fertil, versatil, infantil...

— Taci, spuse Mela din nou. Ți l-am adus pe Val.

— Tac.

— Nu acum, spuse Mela.

— Nu?... Bine! Credință, putere, curaj. Val e curat. Gîndit de tine.

Mela se așează pe pat, cu ochii la omulețul care părea potolit.

— Și Cril?

— Til?... Abil, febril, mobil, subtil...

— Te rog, oftă Mela.

Dar omulețul părea jignit.

— Uiți că-ți citesc gîndurile?... Bineînțeles! Cril... Ce întrebare!

Mela se lăsă încet pe spate, afundîndu-și ceafa în pernă. Împăcată, privi multă vreme bîrnele înnegrite, numărîndu-le crăpăturile ce scriau semne lipsite de înțeles. Til tăcea. Era atîta liniște, că totul părea o poveste. Apoi degete ușoare începură să bată în ferestre, stropi de ploaie cîntară monoton și Mela

adormi înainte de a mai apuca să-l audă pe Til urîndu-i, în şoaptă, noapte bună.

*

Furtuna se dezlănţui toată noaptea, zgîlţîind ferestrele, şuierînd în hornuri şi frîngînd sulițe de foc, dar Mela dormi netulburată. Val o deşteptă destul de tîrziu. Venea cu o tavă pe care se afla o cană cu lapte, felii de friptură, pîine, unt şi dulceaţă.

— Dragul meu Val...

— Nu ştiu ce gust au toate astea, zise uriaşul, dar să faci bine să mănînci.

— Bine, vecine ciorchine!

— Cum?

Gata să scape tava, Val o văzu pe Mela amenințînd cu degetul:

— Til, fii cuminte!

Din doi paşi ajunse lîngă pat, lăsă tava şi-i puse palma pe frunte.

— Nu te teme, rîse Mela. E Til. Se ţine de şotii.

Şi-i arătă omuleţul, care ţopăia sub clopotul de sticlă.

— Mă, năpîrstocule, se înfurie uriaşul, crezi că dacă vorbeşti îţi dau voie să mă baţi pe burtă?... Te fac gîndac cît ai zice peşte!

— Îndrăzneşte! strigă Til, iar Mela se sili să nu rîdă.

— Nu vă mai certaţi, mi-e foame.

Şi se apucă să mănînce. Pîinea avea gust de dulceaţă, friptura de pepene, dulceaţa de lapte şi laptele de pîine, dar nu lăsă nimic în farfurii, spre bucuria lui Val, care o urmărea înduioşat.

— Aşa mai zic şi eu, o lăudă, luîndu-i tava de pe genunchi. Şi ce ai de gînd?

— Să te dau afară, să mă fac frumoasă şi să te rog să mi-l trimiţi pe Cril.

— Pe Cril, da, hîrîi vesel uriaşul făcînd stînga-mprejur şi îndreptîndu-se, ascultător, spre uşă.

Mai apoi, cînd Cril se ivi în iatac, Mela privea pe fereastră. Rari trecători străbăteau piața. În lumina obosită a soarelui roșu, trandafirii pe care-i gîndise cu o zi în urmă străluceau lîngă banca de piatră din dreptul havuzului și-i veni greu să creadă că numai o zi și o noapte o despărțeau de clipa cînd se pomenise pe întinderea albă, singură și descumpănită.

— Mă temeam că n-ai să mai vrei să-mi vorbești, spuse Cril, rar și cu sfială.

Mela se răsuci cu tot trupul și-i făcu față, sprijinindu-se de pervaz. Pe fundalul ferestrei părea mică și nespus de fragilă.

— De ce? șopti, clătinînd din cap. Numai pentru că ești un trudal?

O privea cu tristețe și era Cril. Tristețea lui Cril, în ochii lui Cril.

— Știam că ai să-ți dai seama, mărturisi el. Glasu-i sună deodată răgușit: De cum te-am văzut...

Tăcură un timp.

— Semeni dureros cu Cril...

— Dar *sînt* Cril, spuse el cu blîndețe. Aici, în lumea asta, sînt Cril și te iubesc... Iartă-mă, Mela.

Desprinzîndu-se de pervaz, înaintă către el și-i puse mîinile pe umeri.

— În lumea asta, ai spus. Ajută-mă... Cril.

Îl văzu închizînd ochii și frămîntîndu-și mîinile, apoi îl auzi vorbind cu glasul lui Cril și-și mușcă buzele pentru a nu se pierde, pentru a nu crede orbește tot ce avea să-i spună.

— Sînt Cril și te iubesc, Mela! Dacă ai putea înțelege, dacă ți-ai da seama că pentru tine aș face tot ce-mi stă în putință...

— Spune-mi ce știi.

— Dar știu atît de puțin, răspunse el, privind-o cu aceeași tristețe. Eram, cum spuneți voi, o fișie de ceață. Imensa dorință de a fi, printre dorințele fraților mei... Nici o amintire, nici un gînd, doar foamea de ele — tenace, răscolitoare. Doar aspirația după o formă definită, certă. Înțelege, Mela, folosesc

cuvinte și noțiuni omenești, totul pulsa însă orbește, eram o putere lipsită de imaginație și incapabilă nu numai să se exprime, dar chiar să presupună exprimarea, eram o energie torturată de tendințe obscure. Lumea noastră e veche, Mela, avem un soare bătrîn. Nu știu ce a fost înainte, nimeni nu știe. Poate că sîntem capătul unei lungi spirale, viața ca energie, poate că sîntem un început tîrziu și totul e încă în viitor... Dar foamea fără nume care eram *eu* s-a pomenit deodată față în față cu tot ce spera.

— Cril.

— Da, Mela. Nu știu cum ajunsese aici, dar m-am simțit izbăvit. Totul s-a petrecut instinctiv, dincolo de deliberare. În fond, eram un cameleon. Imitînd ființa întîlnită, am devenit, abia atunci, eu.

— Dar Cril, strigă Mela, adevăratul Cril!

— A pierit la fel de neașteptat cum se ivise, ca și cum rolul lui ar fi luat sfîrșit.

N-am să știu. Nici acum... Și totuși, a fost aici. A cunoscut întinderea cețoasă, spaimele pe care le-am cunoscut...

— Nu minte, spuse atunci fără vorbe omulețul de jar și Mela privi fără să vrea spre clopotul de sticlă. Til se prefăcuse din nou într-o gînganie incandescentă.

— Da, zise Cril, prinzîndu-i privirea. Tesalii ni se arată doar în chip de licurici. Am auzit că iau și înfățișare omenească, dar nu i-am văzut niciodată așa. Se feresc, pesemne, de noi...

— Ba bine că nu, mormăi Til. N-avem nevoie de tesali trudali. Halal!

Zîmbind fără să vrea, Mela scoase din buzunar plăcuța metalică încredințată de Hrac și i-o întinse celui ce juca rolul lui Cril.

— Căpetenia cetății, un trudal, spuse ea. Nu-i o glumă bună?... Îmi închipui că nimănui nu i-a dat prin minte să te pună la încercare.

— Mi-am spus ades că e singurul fel în care puteam fi camuflat. Urmaşul lui Aladar cel Mare... Dar asta presupune o intenţie! De ce? Şi, mai ales, cine...?

Zîmbetul Melei pieri.

— Dacă aş şti...

Începu să se plimbe prin încăpere, şi el o privea, şi Mela-i simţea dragostea, şi trebui să facă un efort pentru a se încredinţa că nu era decît o imagine a lui Cril, mai convingătoare decît cea dintr-o oglindă, dar un simulacru tot atît de înşelător. Nu-l putea urî, totuşi. Trudalul n-avea nici o vină, constituia probabil o verigă din lanţul menit... Poate să nu fi fost rostul întîmplărilor în care fusese angrenată, poate că se înşela, dar hotărîrea ei era luată.

— Ce ai de gînd? îndrăzni el, de parcă ar fi simţit că atunci trebuia să pună întrebarea, iar Mela îl învălui în lumina cenuşie a ochilor ei.

— Eşti Cril, nu?

Şi-i întinse mîna. Apoi închise ochii.

Iar toţi locuitorii din Laga, femeile şi bărbaţii pe care-i gîndise atunci cînd înălţase zidurile cetăţii, se întoarseră în nefiinţă. Cril, căruia-i spusese să se uite pe fereastră, văzu în piaţă o femeie cu două coşuri. Silueta ei pîlpîi o dată şi pieri, ca un fir de praf suflat de pe lespezile roşii.

— Mela!

Dar Mela părea schimbată. Faţa-i devenise dură, o hotărîre inflexibilă îi asprea glasul.

— Încuie-l pe Val într-o încăpere. Nu uita, dă-i şi o ulcică în care să fie ceva cu gust de vin.

I se păru ciudat că-i porunceşte lui Cril, încă şi mai ciudat că-l vede părăsind încăperea pentru a-i împlini porunca. Dar nu era Cril.

— S-a făcut, spuse el mai tîrziu, înapoindu-se.

— Bine. Cîţi sînteţi?

— Cîteva mii.

Atît de mulţi... Îşi scutură pletele.

— Deschideţi porţile cetăţii.

Uimit, îi aminti:

— Dar Hrac şi ostaşii lui?

— Nici o grijă, spuse Mela. Erau cota de imprevizibil şi, de fapt, n-aveau ce căuta aici... Ah, să nu uit! Ia un trudal şi închide-l undeva, în palat. Ceilalţi să vină pe rînd.

— Unul cîte unul?

— N-am mai termina nici mîine. Nu, zise Mela. În cete de cîteva sute.

Cril plecă. *Fac bine ce fac?* Firele se descurcau într-un loc pentru a se încîlci într-altul. Era sigură, de pildă, că adevăratul Cril nu-l putea cunoaşte pe Val. Fără să-i întrebe, cineva începuse un joc fantastic, în care ea şi Cril fuseseră implicaţi. Dar era doar un joc? Şi dacă fusese adusă acolo tocmai pentru ceea ce era pe punctul de a săvîrşi? Totul se lega... Dar amintirile? De ce fusese lipsită de amintiri? *Pentru că altminteri n-aş fi făcut ce voi face acum,* îşi răspunse, şi gîndul i se impuse pentru întîia dată. *L-aş fi gîndit pe Cril încă acolo, pe întinderea albă. Înseamnă că-mi voi recăpăta amintirile; trudalul nu e Cril, dar mi-a reamintit chipul lui. Stăpînă pe amintiri, l-aş fi gîndit de la bun început şi n-aş fi aflat nimic despre lumea trudalilor...*

— Frumoasă poveste, bombăni Til. Tăcu o clipă, apoi zurui ca un apucat: Proteste! Proteste! Ţin să ateste, ţin să conteste. Feste modeste!

— Crezi că n-am dreptate? întrebă Mela, dar omuleţul gonea îndărătnic sub clopotul lui de sticlă şi nu mai spuse nimic. Te speli pe mîini, înţeleg...

Atunci, ridicînd din umeri, se apropie de fereastră şi trase perdelele. Urmat de o mulţime de fîşii ceţoase, Cril pătrundea în piaţă şi Mela nu-şi putu opri o strîngere de inimă văzînd conturele mobile, parcă gata să emită tentacule. Înaintau ondulînd ca nişte mari şerpi turtiţi, ca nişte panglici. Dar nu voia să se oprească.

Răsuflă adînc şi, închizînd ochii, gîndi ape de toate felurile, izvoare şi rîuri, cascade şi lacuri. Gîndi pomi şi copaci, iarbă şi flori. Cele mai multe se iviră în afara cetăţii, unele între zidurile ei, glicina chiar pe unul dintre pereţii palatului. Sub ochii ei, fişiile ceţoase din piaţă se prefăcură în castani, în iarbă şi flori şi-i fu cu neputinţă să le deosebească de cele adevărate. Atunci trimise în nefiinţă modelele şi, deschizînd fereastra, strigă către Cril:

— Mai departe! Să vină ceilalţi.

— Mela! Nu înţeleg...

— Mai tîrziu, mai tîrziu... Acum avem treabă.

Şi-i zîmbi, iar Cril se năpusti spre porţi. Cînd al doilea rînd de trudali umplu piaţa, Mela gîndi gîze şi păsări, tîrîtoare şi peşti, gîndi dobitoace blajine şi fiare. *Ca într-o veche legendă,* îşi spuse. *Aşa se nasc legendele?* Şi o încercă teama că poate uita ceva. O clipă de neatenţie, un gînd nepotrivit... Răspundea de lumea trudalilor. O voia desăvîrşită. Era bine, de pildă, că nu gîndise ţînţari? Hotărî să nici nu-i gîndească şi mări numărul albinelor.

Piaţa se transformase într-o imensă arcă a lui Noe, un obor în care o grădină zoologică şi-ar fi adunat pensionarii. Păsările întunecau cerul, se roteau de cîteva ori şi se răspîndeau, fiarele dădeau buzna căutînd o ieşire printre ziduri, glasurile se amestecau, piuiau, guiţau, lătrau, mugeau, iar Cril se agita în vînzoleala şi harababura generală, silindu-se să elibereze piaţa. Încă două cete de trudali sporiră mulţimea vietăţilor din numărul căreia Mela nu uită elefanţii, focile şi cangurii. Atunci, puţin obosită, îşi îngădui să răsufle. Deschise fereastra şi întrebă:

— Merge?

— Mela, mă înspăimînţi! strigă Cril. Ridica spre ea o faţă răvăşită, cu ochi imenşi: Toate astea le-ai făcut tu?

Animalele se risipiră, care prin vechile grajduri, care prin noile cîmpii şi păduri. Un cîine flocos se gudura la picioarele lui Cril, două vrăbii se fugăreau

în jurul spadei lui Aladar. Totul părea calm, obișnuit și lipsit de mister.

— Ce-i mai greu abia vine, spuse Mela.

Și se întrebă dacă le-ar fi făcut pe toate cu aceeași dragoste dacă cel din piață n-ar fi fost imaginea lui Cril. *Nu-i un joc,* își spuse din nou, *totul se înlănțuie, totul. O lume gîndită pentru a fi bună și dreaptă, o lume pe măsura lui Cril.*

Înviorată, se apucă de treabă și gîndi, de astă dată, oameni. Plugari și poeți, doctori și meșteșugari și învățători, femei, bărbați și copii. Gîndi bătrîni. Nici tîlhari, nici leneși. *Pentru cîtă vreme?*

Fîșiile de ceață tremurau lacom în fața oamenilor, brațele și picioarele începeau să se contureze. *Așa lucrau, deci, undele pseudo?* Mai întîi inegale, brațele se lungeau, se contractau ca niște albe tentacule și trudalii oscilau, asemenea unor balanțe, pînă ce echilibrul se instala. Căpătînd suplețe, trunchiurile încetau a fi otova, gîturile creșteau între umeri, înălțînd vagi protuberanțe ce se umflau încet, ca niște baloane. Albul cețos se colora în același timp, trudalii sporind în densitate. Totul se petrecea lent, cu tatonări și retrageri succesive. La sfîrșit, miracol la care Mela asistă cu o gravă reculegere, netedele suprafețe ale capetelor se vălureau, căpătau trăsături și chipurile deveneau expresive.

Prima privire, Cril. Întîiul zîmbet. Și îmbrățișarea. Mîna femeii lunecînd peste fața copilului... Au redescoperit gesturile sub ochiul de sînge al unui alt soare. Am umanizat neantul. Am izbutit, Cril.

Atunci, închizînd ochii, făcu să piară oamenii-tipare și trudalii părăsiră piața. Se străduí apoi să gîndească alți oameni, cu alte trăsături și însușiri, întregind o omenire armonioasă. Ceturile căpătau chipuri, zgomotele vieții însuflețeau cetatea, auzea rîsete, chemări, uruit de roți, mugetul unei vaci și simți o sfîrșeală cînd prinse sunetele simple ale unui cîntec îngînat de glasul unui copil.

— Ceilalți, să vină ceilalți!

— Nu mai are cine să vină, spuse Cril.

Era singur în piață, părul îi cădea în ochi, hainele-i erau răvășite, și Mela îl privi mirată. Avu nevoie de cîteva clipe ca să înțeleagă. Clătinîndu-se, se trase încet de la fereastră și se prăbuși pe pat. *Nu mai am pic de putere,* își spuse, apoi zîmbi gîndului care-i trecuse prin minte: *Nici o mirare, am născut o lume. Sînt lehuză...*

*

Și adormi fericită pentru a se trezi abia a doua zi, retrăind încîntarea cu care se prăbușise în somn. *Lumea mea. Lumea lui Cril. Există.*

Se repezi la fereastră. Castanii foșneau în jurul pieții, între ei erau întinse covoare de flori, iar piața se însufleții. Așa cum își închipuise în prima clipă, cînd cerceta decorul abia ridicat în jurul ei, printre coloanele porticului se plimbau îndrăgostiți și bătrîni cu bărbi demne.

— Dacă fericirea înseamnă să naști bătrîni cu chelii roșii și bărbi de țapi... începu Til, întrerupîndu-se și strigînd asurzitor: Frumos?... Scîrbos, plicticos, hidos, pe dos, mincinos, rușinos, găunos...

— Gelos, spuse Mela. De ce nu spui și gelos?

— Îmi vine să rîd! țipă omulețul, țopăind sub clopotul lui.

Și rîse scrîșnit, în vreme ce Val bătea la ușă.

— Dar știu că ai dormit! Cril s-a zbătut toată noaptea prin palat, ca un leu în cușcă. „Noroc, mi-am zis, că-i destul de încăpătoare"...

— Bietul Cril! Tocmai de el am uitat...

— Acum fă bine și mănîncă, hotărî Val, care nu se încurca niciodată în ordinea priorităților. Apoi ți-l trimit să-l liniștești.

Cînd Cril se ivi în iatac, Mela deslușî în purtarea lui o sfială pe care n-o recunoștea.

— Iartă-mă, îi spuse. În zăpăceala de ieri am uitat...

Înduioşată, îl văzu roşind. *Oare cînd se îmbujorase aşa adevăratul Cril?* Nu mai ţinea minte, amintirea o părăsise ca toate celelalte (*deci nu mi s-au redat amintirile, să mă fi înşelat?* ... Alungă începutul de nelinişte, silindu-se să nu dea ascultare rîsului batjocoritor al lui Til), dar simţea că aşa trebuia să roşească, aşa trebuia să i se urce sîngele în obraji, făcînd să-i pară mai alb albul ochilor.

— După tot ce ai făcut... n-am să înţeleg niciodată... Cum aş putea? se încurcă el.

— Condu-mă, ceru Mela.

Şi străbătură tăcuţi sală după sală, urcară şiruri de trepte, intrară într-un culuar îngust şi nu se opriră decît la capătul lui, în dreptul unei uşi a cărei cheie se afla în buzunarul lui Cril.

— E o odaie goală, spuse el înainte de a descuia. M-am temut...

Deschise uşa, o lăsă să intre şi închise, binişor, în urma ei. Era o încăpere mică şi mansardată, cu fereastra tăiată în acoperişul de olane al palatului. Pornită din duşumeaua de scînduri şi legănîndu-se imperceptibil, fîşia de ceaţă se afla acolo.

Mela făcu doi paşi şi se opri, iar miracolul se petrecu sub ochii ei. Fîşia care o depăşise cu un cap pierdu mai întîi din înălţime. Braţele şi picioarele se desluşiră apoi, încă nedespărţite de materia ceţoasă, se precizară, trupul reproduse modelul trupului, gîtul şi capul căpătară formă. Pe suprafaţa albă se iviră porţiuni de culoarea pielii, care se întinseră ca nişte pete de ulei. Pletele, simplă formă ţinînd încă de masa capului, se prefăcură în fluidele valuri revărsate pe umerii Melei, fruntea şi sprîncenele se desenară, apoi nasul uşor arcuit. Şi Mela tresări cînd pleoapele se ridicară peste ochii cenuşii, iar cel dintîi surîs despărţi buzele celei în care se recunoscu, de parcă s-ar fi privit într-o oglindă. Îi întinse braţele. Aşa, ţinîndu-se de mîini, se uitară una la alta, apoi rîseră în acelaşi timp şi se rotiră.

— Intră, Cril, rostiră ele într-un glas, iar, cînd ușa se deschise, Cril o văzu pe Mela de două ori și privirile-i alergară de la una la alta, descumpănite.

Milostivindu-se de el, Mela se opri. Împingînd-o ușor din spate, arătă spre aceea care, singură, avea să rămînă Mela pentru replica lui Cril. Dar cînd o văzu cuibărindu-se la pieptul lui, cînd își recunoscu mișcările și aplecarea capului și bucuria ce-i lumina fața, la fel cum recunoștea gingașul și ocrotitorul gest al lui Cril cuprinzîndu-i umerii, se simți acolo și totodată alungată, ca și cum ar fi privit printr-o fereastră spre propria-i fericire. Gîndul că, departe fiind, avea să rămînă în palatul din Laga era dulce și era amar. Avea să trăiască aici o viață nebănuită, cu întîmplări ce-i vor rămîne pentru totdeauna necunoscute. *Nu mai sînt eu,* își spuse, dar nu se putea despărți de ea însăși, acceptînd realitatea ficțiunii. *Pentru el nu-i o ficțiune. O strînge în brațe și nu se poate desprinde din îmbrățișarea ei. Sînt de prisos.*

Cu pași ușori se trase către ușă. Mela și Cril nici nu băgară de seamă. Și rătăci îndelung prin coridoare tăcute, prin săli împodobite. Întîlnea din cînd în cînd slujitori care se plecau la trecerea ei, într-un rînd dădu peste o încăpere plină de ostași vorbind în gura mare și care tăcură cînd deschise ușa (*iertați-mă,* spuse Mela, grăbindu-se să bată în retragere), zăbovi o vreme înaintea portretelor înnegrite, întrebîndu-se dacă erau într-adevăr strămoșii lui Cril, dar nu puteau fi, cercetă o tapiserie înfățișînd o scenă de luptă și nu se gîndi la nimic. Era liniște în ea, o liniște ciudată, bucuroasă și amară. Totul se oprise în loc, străbătea un timp pus între paranteze și se mulțumea cu liniștea iluzorie, care nu era liniște, fără a fi altceva.

— Mela, pe cine cauți?

— Pe tine, Val.

Și-și dădu seama că-l căuta, într-adevăr, fără să știe. Dar nu era singur. În fața panopliei cu arme de toate soiurile, o femeie voinică, aceeași cu care

schimbase priviri şi semne elocvente, îl privea cîntărind o spadă şi încercîndu-i echilibrul. *Prin urmare, am gîndit-o încă o dată...*

— O cunoşti pe Ledana? întrebă Val.

— Din vedere...

— Da, spuse el. Şi Cril... pe unde l-ai lăsat?

— Vine îndată.

Prostuţul şi bunul meu Val! Îl privea cu duioşie, era o despărţire definitivă şi el nu-şi dădea seama. Îşi închipuise că-l putea lua cu ea, dar Ledana asta se ivise la vreme. Val aparţinea iremediabil lumii în care Cril îi era prieten, în care avusese loc lupta de la Sico şi noaptea spadasinului de la Rasco.

— Ai să mă prezinţi? întrebă Ledana, alintîndu-se. Am să fiu invitată la serbările de toamnă?

— Ţi-am făgăduit, doar. Ce atîta vorbă?... Mititica, se întoarse el spre Mela cu un zîmbet încurcat, vrea şi ea să ia parte la o serbare dată de Cril...

— Foarte bine, spuse Mela. De ce nu?... Iertaţi-mă, mai am o groază de treburi. Vă doresc multă fericire.

— Sînteţi prea bună, răspunse Ledana, plecîndu-se cu graţia unei ursoaice, în vreme ce Val zîmbea acum, încîntat şi ocrotitor.

Peste o clipă se va afla în faţa celeilalte Mela şi nici nu-şi va da seama. Va fi o mică încurcătură, poate, cu Ledana. O nouă prezentare, apoi totul va merge ca pe roate. Sînt expulzată...

— Pe curînd, mai spuse Mela, privind încă o dată spre Val.

Şi-şi urmă drumul. Cînd se risipise liniştea de adineauri? Fusese o amorţire, o pauză dintre două acte, dar spectacolul continua. Resimţea din nou vechiul neastîmpăr, dorul de Cril cel adevărat, singurul. Pătrunzînd în iatac, i se adresă îndată lui Til:

— Cred că ai avut destul timp să te gîndeşti.

— La ce? se burzului omuleţul. Sînt Til. Febril, mobil, abil, subtil.

— Vreau să te iau cu mine, Til.
— Ca și cum n-aș ști...
— Iartă-mă. Uneori uit că știi tot... Și?
— Ce mai stai?... Fă odată medalionul în care ai de gînd să mă închizi, că n-o să mă cari cu clopot cu tot!

Mela zîmbi și închise ochii. Clopotul plesni. Til zbura acum prin încăpere. La gîtul Melei se ivi apoi un lănțug de aur, de care atîrna un cleștar șlefuit ca o cutiuță ovală. Și Til se pomeni înăuntru.
— Nu-i prea strîmt? întrebă Mela.
— Închis, deschis... rîse Til. Să mergem!

3

Părăsi cetatea fără a-și mai lua rămas bun de la Cril, a cărui adevărată Mela rămăsese în Laga. Acum, cît vedea cu ochii, lanuri și fînețe luaseră locul întinderii spectrale care o înspăimîntase atît. Întîlni un heleșteu, o moară. Țărani și pescari îi dădură binețe, totul era curat, proaspăt și Mela se simți fericită ca o învățătoare într-o clasă cu elevi buni. Îi venea să spună *Bravo, izvorule! Bine, cîmpie!* și se încruntă cînd dădu peste un bolovan, în mijlocul drumului. Se simțea răspunzătoare pentru fiecare pom strîmb, pentru petecul de mlaștină de lîngă rîuleț pe care-l trecu pășind din piatră în piatră (închise ochii și, îndată ce se află pe celălalt mal, șterse mlaștina din peisajul redevenit corect), pentru forma norilor și rodnicia pămîntului, pentru tot ce ținea de lumea lui Cril. Vechile neliniști dispăruseră, dar știa că nu numai din pricină că avea să-l întîlnească, în sfîrșit, pe Cril. Dacă avea dreptate, dacă cineva gîndise jocul uriaș în care-i fusese menit să dea viață lumii trudalilor, ea, Mela, reprezentînd una dintre figurile de șah mișcate pe bănui-

tul eşichier şi trebuind să se lipsească vremelnic de amintiri pentru buna desfăşurare a jocului (dar cînd urmau să-i fie înapoiate?), avea să găsească, la timpul potrivit, indicaţiile necesare. Acum intra în joc şi Cril. Iar cu el alături, putea întîmpina orice.

Nu se îndoia că fusese aleasă din pricina Puterii, pe care numai Cril i-o cunoştea. De el nu trebuia să se ferească. Oare cealaltă Mela, identică, putea împrumuta şi ea realitate gîndurilor? Acum îi părea rău că nu apucase să afle. Ar fi prevenit-o că Puterea nu trebuie dată în vileag (nu-şi mai amintea de ce...), dar, dacă cealaltă era tot ea (*fără amintirile mele,* îi dădu deodată prin minte, *iată încă un motiv pentru care am fost nevoită să uit tot, Mela din Laga trebuind să aparţină pe deplin lumii ei*) atunci ştia să păstreze şi taina Puterii. Nu, în legile jocului început pe neaşteptate nu încăpea loc pentru greşală.

În dreapta începea un crîng şi Mela se bucură că se putea ascunde printre copaci. Ca de obicei, nu voia să fie nimeni de faţă în clipa cînd avea să-l gîndească pe Cril. De Til nu se putea feri, citea oricum în gîndurile ei, dar nimeni dintre trudali nu trebuia să ştie că adevăratul Cril se va ivi abia acum. *Nu m-am ascuns totuşi de celălalt Cril,* îşi spuse, amintindu-şi că gîndise, dacă nu în prezenţa lui, în orice caz în aşa fel, încît nu se putea îndoi cine săvîrşise toate minunile din Laga. Dar se linişti singură: nu era vorba, de fapt, tot de Cril? Şi pătrunse în crîng.

Crîngul semăna cu toate crîngurile, vedea copaci tineri şi copaci bătrîni, dar ceva era totuşi neobişnuit şi avu nevoie de cîteva clipe pînă să-şi dea seama că trunchiurile porneau dintr-un pămînt neacoperit de stratul moale şi umed, alcătuit de frunzele moarte ale altor ani. Crîngul n-avea trecut. *Ca şi mine,* îşi spuse, dar gîndul n-o mai întrista, după cum bucuria apropiatei revederi nu era însoţită de nerăbdarea care o cuprinsese în poarta palatului, atunci cînd

Hrac rostise numele lui Cril. *Bietul căpitan răgace...*

— Ei aș! spuse Til. Era urît și prost.

— Dar putea fi înduioșător, îi aminti Mela, privind în jur și încredințîndu-se că era singură.

Se afla într-un luminiș. Închise ochii.

— Mela!

Bătăile de inimă, furnicăturile în jurul buzelor.

— Abia m-am despărțit de tine, Cril, spuse ea, fără a deschide ochii.

Săruta întocmai ca trudalul, adică trudalul săruta ca adevăratul Cril. Și, totuși, nu mai putea fi sigură de nimic.

— Unde m-ai adus? întrebă el.

— Într-un crîng. Val a rămas în Laga.

— Val?... Care Val... Și ce e Laga?

Abia atunci scoase un strigăt, îi încolăci gîtul cu brațele și-și lipi buzele de buzele lui. Șopti:

— Iubitul meu cel adevărat...

— Cum?... Ascultă, spuse el desprinzîndu-se din îmbrățișare, mi se pare că trebuie să cam stăm de vorbă...

— Da, Cril. Despre spadasinul de la Rasco, despre lupta de la Sico, despre felul cum l-ai salvat pe Val...

Îngrijorat, Cril o privi lung.

— Mela, ce-i cu tine?

— Vrei să spui că nu-ți amintești? Dar neliniștea o copleși pe neașteptate: Cril, ți-ai păstrat amintirile?

— Bineînțeles! Ce vorbe sînt astea?... Vino-ți în fire, Mela.

— Întindere albă, spuse ea, ceață...

Uluit, Cril se trase îndărăt.

— De unde știi?... A fost ceva atît de neașteptat! Și azi mă întreb dacă mi-am pierdut cunoștința sau am visat... Priveam pe fereastră, deodată am simțit un gol în creier și totul a devenit cețos, mă

aflam pe o întindere albă, așa cum ai spus... Cînd m-am regăsit, priveam din nou pe fereastră.

— Am să-ți spun tot, răspunse ea ușurată. Atunci ai fost copiat... O, sînt în toate mințile, nu te teme! Dar mi-am pierdut trecutul... și nu puteam fi sigură nici de tine.

— De mine? strigă nerăbdător Cril. Am fost copiat? Și ce înseamnă că ți-ai pierdut trecutul?... Nu mai știi cine sînt? Nu mai ții minte podul de pe Mureș?

Mela păli. Ochii i se deschiseră, mari.

— Podul de pe Mureș...

O furtună i se învîrteji în minte, chipuri și locuri și glasuri. O avalanșă de imagini, de detalii mărite pînă la proporții neverosimile, un ochi, un zîmbet, case apropiindu-se ca și cum ar fi lunecat pe șine invizibile pentru a se da peste cap, rotindu-se ca niște imense sfîrleze, cuvinte, *păzește-te, Mela,* un pitic, focul... Se clătină. Întinse brațele în căutarea unui sprijin, dar totul se potoli fără veste, așa cum începuse.

— Mela!

Înspăimîntat, Cril o strîngea la piept. Îl privi fericită.

— Acum, da, sînt Mela...

— Să nu mai faci asta, se plînse Til. Puteai să mă ucizi...

Năvala amintirilor. Dacă o zguduise atît de cumplit, bănuia șocul resimțit de Til. Dar avusese dreptate!

— Iartă-mă, gîndi, știi bine că n-am vrut... Să te înveți minte și să nu-mi mai cotrobăiești tot timpul prin creier!

— Nu-mi pasă! se supără omulețul de jar, zuruind îndată: Aleasă crăiasă buboasă, gheboasă...

— Dacă ai ști, Cril... începu Mela, povestindu-i pe îndelete tot ce i se întîmplase de cînd se pomenise singură pe întinderea cețoasă, povestind despre Laga, despre ei doi, despre ceilalți, rămași în ce-

tate, despre Val. Nu-i ciudat? încheie apoi. Încep să mă întreb dacă tot ce fac să se ivească există aievea. Oare nu ne plimbăm și acum în caleașca străvezie și numai imaginile noastre vorbesc aici, așa cum vorbesc și trăiesc în Laga?

— Crezi că asta-i imaginea unui sărut? întrebă Cril, aplecîndu-se și sărutînd-o pe buze. Nu, Mela. Tot ce gîndești *este* și noi am dispărut cu siguranță de pe Pămînt. Adineauri mai goneam călare, căutîndu-te... e a doua zi de cînd te caut... și deodată m-am pomenit în luminișul ăsta. Fără cal. Pentru că nu m-ai gîndit decît pe mine.

— Era Galaad?

— Da.

Un nechezat răsună îndată și calul negru galopă în luminiș, oprindu-se lîngă ei. Scurmînd cu copita dreaptă își întindea botul înspumat spre Mela, care-l bătu drăgăstos pe grumaz.

— Cel mai lung galop al lui Galaad! vesti Cril.

E bine, totul e bine...

— Îmi rămîne să ți-l prezint pe Til, își aminti Mela, arătînd cutiuța de cleștar, în care omulețul stătea nemișcat.

— Nu-mi cere nimic, rosti neauzit Til. Gîndurile lui sînt de nepătruns. Barieră mentală.

— Ciudat, nu?

— Plictisitor! În tine nu vrei să citesc, în el nu sînt în stare...

— Bună ziua, spuse Cril, dar omulețul începu să țopăie pe loc, apoi îi întoarse spatele. Nu prea ești prietenos...

— O să-i treacă, spuse Mela. Și acum?

Cril îl prinse pe Galaad de căpăstru și părăsiră luminișul. Mela pășea încet, dusă pe gînduri. Păsările pălăvrăgeau, un iepure țîșni de după un trunchi și se pierdu în lăstăriș, totul era ca pe vremuri, dar, deși Cril îi cuprinsese umerii, se simțea apăsată de o nouă greutate. Amîndoi tăceau. Regăsite, amin-

tirile o împresurau, împiedicînd-o să se gîndească la viitor...

...odăița cu ferestre înguste. Prin ochiurile de sticlă, rotunde și prinse în plumb, se furișează o lumină scăzută. Adineauri încă, sticlele mai erau roșii. Mela le privea din pătuc, zîmbind piticului care dansa pe loc în ochiul din mijlocul ferestrei, dar piticul se încăpățîna să nu-i întoarcă privirea. În serile bune piticul zîmbea și Mela adormea împăcată. Era însă o seară rea, toată ziua a fost rea, mama a plîns frîngîndu-și mîinile, iar tata nu s-a mai închis în chilia cu șerpi de sticlă prin care culorile alunecă încet, de parcă s-ar codi să ajungă în carafa sub care arde o flacără la fel de roșie ca văpaia care aprinde ferestrele, înainte de culcare. Mela n-a avut voie să iasă în uliță, nici să se apropie de fereastră. Acolo, afară, se întîmpla ceva rău, se ivise poate un balaur și cerea să i se aducă zece fete pe care să le înghită, așa cum fac balaurii, altfel nimicește cetatea și nu lasă piatră pe piatră, numai un balaur poate mugi făcînd să tremure sticlele în ferestre, ba chiar șerpii din chilia tatei zornăiau și mugetele se înălțau mai tare sau mai domol, după cum balaurul se depărta sau se apropia. Ne dă tîrcoale, da? întrebase, dar mama tăcea frîngîndu-și mîinile și tata privea posomorît, trăgîndu-se de barba neagră. Din cînd în cînd șușoteau, să nu-i audă balaurul, nici chiar Mela nu putea auzi nimic. Și acum șușotesc, piticul nu se mai vede în ochiul lui de sticlă și deodată ferestrele se aprind din nou și mugetul crește. Mela nu mai înțelege, soarele a apus o dată și totuși ferestrele sînt din ce în ce mai roșii, atunci am adormit și soarele răsare, dar tata s-a repezit și mama plînge la pieptul lui, tata strînge din dinți și Mela nu i se poate uita în ochi...

Da, își spuse Mela pășind alături de Cril, *e cea mai veche amintire. Fata arsă în piață ca vrăjitoare abia împlinise douăzeci de ani. Spaima serii de atunci m-a*

urmărit multă vreme, ferindu-mă de greşală, căci rugul din copilărie ar fi putut fi rugul meu de mai tîrziu. Cristiana, fata arsă de vie se numea Cristiana, stăpînise oare vreo Putere?

... şi totul a continuat. În chilia lui, tata veghea pînă în zori. Prin ţevile de sticlă lunecau substanţe tainice şi flăcările înghiţeau vise şi bani. Pe rafturi sporeau cărţile groase, cu legături de piele, iar faţa tatei căpătase tot mai mult culoarea întunecată a legăturilor arse de acizi. Pîrlite de foc, barba şi sprîncenele-i erau tot mai albe. Domni ce-şi ascundeau strălucirea veşmintelor pe sub pelerine întunecate soseau la ore de noapte şi glasurile le răzbăteau din chilia cu alambicuri, rugînd sau ameninţînd. Plecau pe furiş, aşa cum veniseră. Meştere alchimist, spuneau, sau vrăjitor blestemat, iar tata făgăduia fiecăruia aur, aur.

Şi a venit şi ziua cînd în cuptorul încins s-a aflat amestecul ultimei speranţe. Mîinile tatei tremurau şi Mela ar fi dorit să-l ajute, să-l vadă bucurîndu-se de îndelung rîvnitul metal galben, pe care-l visa şi cu ochii deschişi. Dacă nici acum ... spuse el, deschizînd cuptorul. Mela a închis ochii. Tata a luat cu cleştele vasul înnegrit şi l-a răsturnat peste forma de fontă. Poate că nu mai credea nici el în posibilitatea transmutării elementelor? Cînd aurul lichid a curs în formă lacrimile s-au prelins pe obrajii supţi ai alchimistului. Buzele i se mişcau, dar gîtul încleştat nu lăsa să treacă nici un sunet. E aur? a întrebat Mela, parcă speriată, în vreme ce alchimistul cădea în genunchi.

Era aur, da, aur curat, pe care meşterul începu a-l scoate noapte de noapte din cuptor pentru a astîmpăra foamea domnilor cu pelerine întunecate. Mela era întotdeauna de faţă. Mama purta acum la gît un lănţug de aur, în casă se iviră mobile noi şi oamenii-şi scoteau pălăriile cînd tata trecea pe uliţă, clipind des din pleoapele cu gene arse de pala focurilor. Tu mi-ai purtat noroc prima dată, spunea, vino

și binecuvîntă aurul. Iar Mela stătea lîngă el, tăcută și fragilă, închizînd pentru o clipă ochii atunci cînd tata deschidea cuptorul.

Un trup fragil, fusese dintotdeauna fragilă ca o melodie cîntată, cu ani în urmă, în sala de piatră a unui castel uitat. Mergi încet, Mela. Nu ridica găleata. Păzește-te, Mela... Nimeni nu știa, și ea se ferise să vorbească. La început nu și-a dat seama, apoi s-a temut. Cristiana fusese arsă în piață. Și s-a obișnuit să-și exercite Puterea, ascultînd calmă aceleași îndemnuri. Nu alerga, Mela. Culcă-te acum, dormi... Sub pielea subțire, umbra albastră a venelor. Gesturi puține, grațioase. Adîncul cenușiu al ochilor și buzele pline, modulînd neașteptat un glas cu timbru grav.

N-am aflat niciodată ce s-a întîmplat, își spune Mela, privind fără să vadă trunchiurile pe care aurul verde al lichenilor strălucește ca o veche podoabă. *Ciudat, am făcut cîțiva pași în timpul crîngului și străbat douăzeci de ani în timpul amintirilor, crîngul pe care nu-l cunoșteam intră în cetatea copilăriei sau copilăria mea retrăiește aici. Totul se leagă, se întrepătrunde, sîntem în același timp în mai multe locuri și nu ne dăm seama...*

...e atît de slăbuță, spuneau. Să meargă la țară. Pătru o poate ține la el o lună, la întoarcere n-o să se mai recunoască nici ea. Și nu s-a învoit decît primind făgăduiala tatei că în lipsa ei nu va face aur. Nici n-am nevoie, o încredințase bătrînul, domnii au acum cît le trebuie și noi la fel, pentru cheltuielile casei. Crezi că nu știu că-mi porți noroc? Am ajuns să zic că Marea Operă nu se poate săvîrși fără tine, așa cum nu înaintează fără argint viu și pucioasă. Și a sărutat-o pe frunte.

Luna de vară a fost o beție de aer și soare. Mirosul pămîntului încins și al fînului, scalda în lac, la adăpostul peretelui de trestii, racii prinși cu mîna... Zilele sclipeau ca aripile libelulelor, cîntau cu glasuri mătăsoase, nopțile presărau o pulbere de stele

ce pătrundea pînă și-n vise. *Niciodată n-am fost mai fericită... pînă la Cril.*

Îl privi mergînd lîngă ea și-și aminti că Til îi dăduse o nouă pricină de îngrijorare, dar asta se petrecea acum și ea se mai afla acolo, în lumea culorilor și a miresmelor. Oare? Timpul se irosea și acolo, zadarnic încerca să-l rețină. Lumea fermecată se destrăma, lacul sclipi și se întunecă, albastrul cerului se depărtă reducîndu-se la un bob de peruzea, ca și cum l-ar fi privit printr-un ochean întors. Căci Mela se întorcea în căsuța scundă, la piticul de pe ochiul de geam, la chilia cu alambicuri, unde umbre de spaimă jucau pe pereți.

...și revăzu mormanul de moloz, din care ieșeau bîrne trecute prin foc. Strîngînd la piept bocceluța cu care plecase, s-a oprit pe pietrele de rîu ale uliței. Se înserase. Și a auzit deodată că gîfîie, și-a simțit genunchii tremurînd și a vrut să strige, dar a gemut, doar, cînd mormanul de dărîmături s-a dat peste cap și ea s-a prăbușit, izbindu-se de o piatră.

Acum era întinsă pe spate și cîrpa udă îi răcea pieptul. Vaivaivai, spunea cineva, o recunoscu pe Aspazia, vecina, și începu să plîngă cu sughițuri în vreme ce femeia o strîngea la piept, o legăna ca pe un prunc și șoptea pe o singură notă, care-și pierdea treptat înțelesul, vaivaivaivai... vaivaivaivai...

Din vorbele fără șir ale Aspaziei înțelegea că bătrînul se apucase să facă aur, Mela n-avea să afle niciodată dacă s-a socotit destul de sigur pentru a făgădui din proprie inițiativă aurul sau dacă a fost silit să-l făgăduiască, dar plumbul nu-l ascultase și baronul se făcuse negru la față. Nimeni nu știa dacă aurul trebuia să plătească toanele unei ibovnice sau armele cine știe cărei năvale. Meșterul a fost pălmuit, călcat în picioare și, pînă la urmă, vîrît în beci. Mama? Nu s-a despărțit de el, se tîngui Aspazia, povestind cum în aceeași noapte i-au pus la cazne pentru a le smulge mărturia că se făcuseră uneltele necuratului. Degeaba i-au canonit însă,

amîndoi s-au jurat pe sfînta cruce că nu se lepădaseră de credință și, văzîndu-le îndărătnicia, baronul a hotărît să le mîntuiască sufletele. Au fost arși în piață ca vrăjitori și eretici, tot ce se afla în casă a fost jefuit, fărîmat, după care s-a dat foc, spre a se curăți locul prin flacără. Într-un tîrziu am cerut voie să stingem, încheie Aspazia, flăcările începeau să se întindă și la noi. Și acum? întrebase Mela. Să-și piardă urma unde o știi, că-n cetate nu mai putea rămîne. Apoi, în șoaptă: Spune, mie poți să-mi spui, chiar ești vrăjitoare? Da, răspunse aspru Mela. Da.

Apoi a fost podul de pe Mureș.

— Te-am lăsat destul să-ți reamintești? întrebă Cril.

— De ce m-ai întrerupt? Nici n-am ajuns la tine...

Cril zîmbi și Mela îl privi de parcă abia atunci ar fi descoperit că se aflau, într-adevăr, împreună. Un val de fericire o năpădi, îndreptîndu-i trupul. Ochii cenușii i se încețoșară. *Nu mai vreau nimic*, își spuse ascultînd foșnetele crîngului, *sîntem prinși într-un imens bloc transparent în care nu ne putem mișca, ne privim doar și așa vreau să ne privim pînă la sfîrșitul sfîrșitului...*

Nechezatul lui Galaad destrămă vraja. Lîngă soarele roșu se mai ivise unul, verde, în care se năștea un vîrtej. Ape albastre se răsuceau pe suprafața verde, anaforul se rotea tot mai repede și Melei i se păru că soarele verde începe să coboare, lăsînd în urmă o dîră de smarald. Galaad își ciulea urechile și sforăia neliniștit, dar Cril îl ținea cu o mînă de căpăstru și cu cealaltă îl bătea ușurel pe grumaz.

— Să fugim! strigă Mela. Nu vezi?

— Prea tîrziu, spuse însă Cril.

Soarele verde le ajunsese deasupra capetelor. Acum se vedea că nu-i un soare, ci deschiderea rotundă a unui tunel vertical, în gura căruia se răsuceau șuvițele verzi și albastre. Cerul păru că se

prăbuşeşte şi se pomeniră plutind. Ca nişte frunze mînate de palele ascendente ale unui vîrtej de praf se înălţau rotindu-se şi nu-şi simţeau greutatea trupurilor, totul era verde şi albastru şi lipsit de substanţă, de parcă aerul ar fi împrumutat culorile mării. Galaad îşi mişca picioarele într-un inutil galop şi coama-i flutura, dar cei doi se ridicau ca nişte statui pe care o nevăzută putere hotărîse să le mute pe alte socluri. Mela încercă să spună ceva. Cuvintele nu se auziră.

— Frumos, răsună însă sub fruntea ei gîndul liniştilor al lui Til. Aşteaptă.

Ciudat era faptul că nu-şi putea da seama de cînd pluteau, ca şi cum sorbul ar fi anihilat timpul. *Dar ne mişcăm,* îşi spuse întîlnind privirea lui Cril. Nu-i citi pe faţă nici mirare, nici teamă. O privea cercetător, de parcă atunci ar fi văzut-o pentru întîia oară, deodată îi zîmbi, iar Mela retrăi fericirea de care se simţise cuprinsă cu puţin înainte, cînd dorise să-l privească pînă la sfîrşitul veacurilor şi cînd nimic altceva nu mai avea însemnătate.

Atunci tresări şi i se păru că reintră în propriul ei trup. Avea din nou pămînt sub picioare, vîrtejul verde şi albastru se retrăgea, se depărta ca un val care a lepădat pe plajă nişte cochilii. Apoi se ridică devenind soarele verde, ivit (adineauri, demult?) deasupra capetelor lor şi pieri într-o clipă. Dar nu soarele roşu veghind lumea trudalilor răsărea pe cerul acum întunecat, ci o mare lună galbenă ca aurul incandescent din cuptorul alchimic al copilăriei şi o alta, mai mică, argintie.

Era noapte, se aflau pe o platformă de piatră şi-i înconjura tăcerea unor bărbaţi ce-i priveau, încremeniţi aşa cum neaşteptata lor ivire îi surprinsese. Unii-şi sprijineau bărbia în pumni, alţii-i arătau cu braţul întins, cîţiva îşi înălţaseră mîna spre luna de aur, ca şi cum ar fi socotit că Mela şi Cril trebuiau să fi sosit de pe strălucitorul ei disc.

— Cril! şopti Mela

— Doar niște statui, spuse el. Și adăugă liniștit: Nu te așteptai ca jocul să continue?

— Dar cum am ajuns aici? strigă Mela, înciudată că se lăsase păcălită.

Vîntul colinda cerul întunecat ce domina sfatul tăcut al statuilor și aducea un aer greu, otrăvit de miasme. Ceva urui de două ori, cu scrîșnet de fiare.

— Nu te recunosc, zîmbi Cril. Parcă ai fi Val...

— Val era un prieten, îl înfruntă Mela. Își scutură pletele: Nu-mi dai voie nici să mă mir? Trebuie să mi se pară firesc felul cum am plutit pentru a ne pomeni sub un cer cu două lune?

Cril nu apucă însă să-i răspundă. Galaad fornăi ciulindu-și urechile și un bărbat se ivi pe un fel de punte metalică ce dădea în cercul statuilor. Pașii nu i se auzeau și venea repede, de parcă întîrziase la întîlnire.

— Chiar așa, spuse neauzit Til.

— Prieten?

— Într-un fel, da.

Înalt și slab, noul venit purta haine întunecate, menite să nu bată la ochi. Se mișca țeapăn.

— Ați sosit la Plarta cu două minute mai devreme, spuse el în galactică.

În ce? Știu ce limbă vorbește, mai mult, o înțeleg, deși pînă acum nici n-am auzit de galactică... Uluită, Mela își înfipse unghiile în palme, încercînd să-și dea seama dacă visează. Nu visa. Tot mai nebunesc, jocul continua, creștea din el însuși ca o iederă monstruoasă, întinzîndu-și tentaculele peste lumi, peste sori și lune, peste stele. La capătul coșurilor, flăcări verzi fluturau.

Necunoscutul se apropie de una dintre statui, un bărbat tînăr cu fața mînjită de funingine pe care doar ochii de piatră rămăseseră înfricoșători de albi, se uită în jur, apoi întinse brațul și strînse, într-un straniu salut, mîna de piatră. Sub privirile Melei statuia se urni, răsucindu-se. În soclul scund se căsca o gaură circulară.

— Săriți, spuse noul venit. Rămîn să închid.

De ce? Nu vreau!

— Sări, o îndemnă Til.

— Dar Galaad?

Totul se petrecea atît de repede, încît, neștiind ce să facă, închise ochii și-l trimise îndărăt, pe Pămînt. Cril se și aruncase în puțul din fundul căruia răzbătea o palidă lumină verde, așa că Melei nu-i rămase decît să-l urmeze. În ciuda îndemnului liniștitor al lui Til se miră de încetineala cu care cădea printre pereții netezi, difuzînd o lumină din ce în ce mai puternică. Puțul vertical își modifică pe nesimțite unghiul, ea se pomeni lunecînd pe spate în ceea ce devenise un imens jgheab și se opri lin într-o încăpere cu pereții netezi, emanînd aceeași lumină verde. Cril se plecă peste ea, ajutînd-o să se ridice.

— Ți-a plăcut?

— Începe frumos, ce să zic. Și nu mă mai mir de nimic.

— Așa. Acum dă-te la o parte, că vine dumnealui.

Mela făcu la timp doi pași în lături pentru a evita picioarele necunoscutului. Abia acum, cînd se ridică țeapăn în lumină, îi văzură fața netedă ca o coajă de ou.

— Pe aici, rosti el și, deși hotărîse să nu se mai mire, Mela nu-și putu desprinde privirile de pe fața lui, lipsită de trăsături.

— Ești... un om? întrebă în șoaptă, trecînd peste tot ce nu înțelegea și alegînd-o, din mulțimea întrebărilor, pe cea care, în primul rînd, cerea un răspuns.

— Un auxiliar. Generalul așteaptă.

Și-și întinse brațul, poftindu-i... *Unde*, se întrebă Mela, *vrea să intrăm în perete?* Dar Cril o luă de braț și peretele căzu ca o perdea desprinsă de pe o galerie. Pe podea se mai zărea doar șanțul îngust în care intrase, iar în clipa în care-l trecură, peretele crescu la loc. *Nu mă mir*, repetă în gînd Mela,

furîndu-l cu coada ochilor pe Cril, *deşi tare aş vrea să ştiu unde am nimerit şi cine ne aşteaptă.*

— Cril nu se miră? întrebă, tot în gînd, nemulţumită că nu putea schimba o vorbă cu el din pricina celui ce-i călăuzea.

— Nu-i citesc gîndurile, îi aminti Til pe cînd treceau printr-un coridor luminat doar de pereţii verzui.

Nu-şi auzeau nici paşii. *Ca pe fundul unui lac. O altă lume. Înaintăm orbeşte spre ceva pregătit pentru noi, fără să fi fost întrebaţi, fără să ştim, fără să vrem. Cotim.* Coridorul coti de mai multe ori.

— Aici, spuse în cele din urmă auxiliarul, oprindu-se în faţa unui perete cenuşiu.

Cînd a devenit cenuşiu? Nici o uşă, fireşte. Peretele căzu şi se aflară într-o încăpere cenuşie (*ca de argint, de fapt,* îşi spuse Mela îmbrăţişînd cu privirea marele paralelipiped ale cărui laturi difuzau o preţioasă lumină egală). Pe un perete întreg se lăfăia o hartă străpunsă, la răstimpuri, de lumini. În faţa ei, ca o podoabă într-o mare cutie căptuşită cu tafta argintie, plutea o masă în formă de potcoavă. Părea turnată în oţel şi n-avea picioare. Cel care lucra la masă era un om şi Mela oftă uşurată, deşi uniforma lui neagră o făcu să se gîndească la un cioclu.

— Bun venit, colonele, spuse bărbatul între două vîrste, îndreptîndu-şi spre ei privirile obosite. Părintele Infailibil ştie că secretara dumitale e la curent.

Cril îşi înclină capul într-o mişcare ce putea fi luată drept salut şi, totodată, drept încuviinţare. Generalul se ridică, făcu un semn şi-şi concedie auxiliarul, în faţa căruia peretele căzu pentru a se ridica, îndată, după el. *E neliniştit,* îşi spuse Mela, urmărind bărbatul între două vîrste, cu nasul turtit şi buze groase ce zvîcneau ca două lipitori cînd începu să vorbească apăsînd pe fiecare cuvînt, ca unul ce era obişnuit să se facă ascultat.

— Misiunea începe de îndată ce ieşiţi din încăperea asta. Întrebări?

— Nici una, răspunse Cril.

— Atunci întreb eu. Cît o să vă mai plimbați în costume de teatru?... Poate că a fost o deghizare utilă, nu mă amestec în treburile altui serviciu, dar acum vă rog să vă îmbrăcați corespunzător.

— Am înțeles.

N-aș crede, își spuse Mela, silindu-se să nu zîmzească. *Și, totuși, nu poate pune întrebări.*

— Cine e? îl întrebă apoi, în gînd, pe Til.

— O căpetenie. General.

— Misiunea?

— Nu știu. Văd flăcări și sînge.

— Pe umerii voștri apasă greul, spunea acum generalul. Nu vă veți simți singuri, vom păstra tot timpul legătura, aparatele se află în hainele pe care le veți purta. Apăsă pe un buton, unul dintre pereți coborî și auxiliarul înaintă cu un pas. Echiparea, porunci generalul.

Cril își plecă din nou capul, Mela se sili să-l imite, apoi îl urmară pe auxiliarul cu cap de ou, care le arătă, în încăperea alăturată împărțită printr-un perete invizibil (Mela se izbi de el), scaunele fără picioare pe care așteptau noile lor veșminte. Albe, scaunele păreau tiparele unor trupuri cu capete și membre retezate.

Se îmbrăcară, fiecare în despărțitura lui și, cînd se reîntîlniră, văzură că purtau aceiași pantaloni negri, aceleași cămăși roșii, aceeași haină neagră. Toate erau înzestrate cu o mulțime de buzunare în care se aflau mărunte obiecte ce nu puteau fi desprinse, dar cu totul neobișnuită li se păru țesătura noilor straie: largi cînd le luaseră în mînă, își rectificaseră dimensiunile, o dată îmbrăcate, și li se potriveau acum de parcă ar fi fost croite pe măsurile lor. Mela se gîndi o clipă la hainele unei alte lumi, ale unui alt timp, rămase pe scaunul ce plutea nemișcat, își aminti că alesese catifeaua pieptarului împreună cu Cril, că aurul bumbilor era o părticică din aurul alchimic al copilăriei (tata i-a

dăruit bumbii de ziua ei, la două luni după ce cuptorul se învoise să prefacă plumbul), şi amintirile i se părură ciudate acum, cînd auxiliarul îi invită să-l urmeze, de parcă ar fi fost amintirile alteia, moartă de mult, la care se gîndea cu strîngere de inimă.

Pe coridorul cu pereţi verzi păşea de astă dată, alături de Cril, în altă direcţie decît cea din care veniseră. Auxiliarul îi duse într-o mică încăpere circulară, atinse unul dintre butoanele de pe perete şi toţi trei se înălţară pentru a se opri pe acoperişul unei clădiri mai înalte decît Mela şi-ar fi putut închipui. Aerul otrăvit o izbi din nou şi flamurile verzi ale focurilor se zbătură sub cele două lune strălucind printre constelaţii nebănuite. Cît vedea cu ochii, alte constelaţii se desfăşurau în jurul ei, atît de multe şi de scăpărătoare, încît nu înţelese din prima clipă că nu erau decît luminile unui oraş. Dar nu le putu privi în voie, căci auxiliarul se şi îndrepta spre nişte trepte ce suiau spre cer.

— Odată ajunşi în vîrf, spuse el, intraţi în canalul reglat. La destinaţie ştiţi ce aveţi de făcut.

Schimbînd o privire, Mela şi Cril urcară douăzeci de trepte. Înainte de a pune piciorul pe cea de sus Cril o apucă de mînă şi Mela nu se mai miră cînd simţi treapta fugindu-i de sub picioare. Cît trecură în zbor peste creştetul lui neted îl văzură pe auxiliar urmărindu-i cu privirea, apoi acoperişurile şi coşurile cu flamuri de foc verde începură să lunece sub trupurile lor.

N-aş fi crezut, îşi spuse Mela. *Fără coadă de mătură, ca vrăjitoarele la Sabath... E totuşi cu putinţă!* Dar se simţea uşoară, pletele-i fluturau şi strînsoarea mîinii lui Cril o umplea de o nemăsurată încredere, ca şi cînd ar fi zburat dintotdeauna.

— Nici măcar nu ameţesc! În scrînciob ameţeam întotdeauna...

— Bănuiesc că aparatele cu care ne sînt prevăzute hainele înregistrează tot ce vorbim, zise Cril în ga-

lactică, întorcîndu-şi faţa spre ea. Din fericire, nu va trebui să mai redactăm rapoarte...

Înţelegînd că-i amintea să se păzească de urechile celor ce-i trimiseseră în văzduh, Mela ridică din umeri şi se strîmbă atît de caraghios, încît Cril nu se putu stăpîni şi o sărută. *Parcă am fi doi copii puşi pe pozne. În loc să ne gîndim...* dar nu aveau la ce să se gîndească, totul se petrecea deocamdată în afara lor, peste ei şi nimeni nu le cerea părerea. Ferindu-se să vorbească, îşi arătară unul altuia un bărbat voinic plutind sub ei, apoi o fată. Deşi singuri, amîndoi îşi mişcau buzele ca şi cum s-ar fi rugat neauzit sau ar fi repetat ceva în gînd. Se iviră curînd trei tineri prinşi într-o convorbire şi gesturile lor nefireşti păreau ale unor saltimbaci, într-atît erau de neaşteptate şi ne la locul lor, un bătrîn cercetînd o roată dinţată pe care o duse la ureche zgîlţîind-o cu încîntare, iar cu toţii lunecau în văzduh la nivele diferite. Cril şi Mela nu văzură nici un locuitor din Plarta trecînd pe deasupra capetelor lor, cei pe care-i întîlneau purtau straie cenuşii scăpărînd la fiecare mişcare şi nu păreau să le înregistreze prezenţa. *Pentru că hainele noastre sînt negre?* se întrebă Mela. *Sau sîntem despărţiţi de ei printr-un perete nevăzut, ca peretele de care m-am ciocnit cînd m-am îmbrăcat, adineauri?*

Oraşul n-avea grădini, nici copaci. Era, tot, o nemaipomenită îngrămădire de case uriaşe, cu ziduri în care nu vedeau spărturile ferestrelor, cercurile, pătratele, romburile sau triunghiurile luminoase din pereţi netrădînd nimic din cele ce se petreceau dincolo de ele. Cum nu se circula decît prin văzduh, ulicele dispăruseră. Întregul oraş era de fapt o singură casă, iar iluzia îngrămădelii provenea din aglomerarea formelor, terase, cupole, turnuri şi acoperişuri încălecîndu-se de parcă o putere haotică ar fi împins şi înghesuit unele într-altele clădiri cîndva despărţite prin curţi, prin parcuri şi străzi. Se construise cu înverşunare, folosindu-se

fiecare petec liber. Totul era cenușiu, totul părea încremenit într-o definitivă crispare care dădea casei-oraș, văzută de sus, înfățișarea unei gigantice tumori.

De nu ne-am opri aici! își spuse Mela amintindu-și fără voie zilele pline de soare și miresme ale unei lumi, pierite pentru totdeauna. Dar pierise, oare, pentru totdeauna? Acolo, pe Pămînt, secolul al XVII-lea își desfășura succesiunea de zile și nopți tulburătoare. Fetele visau cu ochii deschiși, femeile țeseau, găteau, vedeau de copii. Armatele rostogoleau tăvălugul războiului pînă ce suferințele depășeau închipuirea și focurile se stingeau atunci, sîngele înceta să mai curgă. Tot ce nu fusese sfîrtecat, siluit, ars, descoperea mireasma florilor și susurul vîntului. Laptele făcea spumă în șișitare, ciocanele bocăneau și tinerii se întîlneau în luncile sărbătorești ... În ce secol trăiau ceilalți doi Mela și Cril, între zidurile Lagăi? Dar generalul neliniștit, care-i primise în încăperea argintie din subsolul Plartei? Stelele care desenau pe cerul copilăriei contururile familiare ale Carului, ale Săgetătorului, ale Lirei, se dovediseră a fi tot atîtea lumi între care Mela circula, pe care poposea și în care timpul se scurgea după alte legi, pe urmele altui început.

N-o încercaseră niciodată asemenea gînduri, nu se îndoia că în cetatea copilăriei de pe malul Mureșului ele i-ar fi pregătit soarta Cristianei, dar nu le mai putea evoli. I se părea de la sine înțeles că monstruosul oraș, peste care plutea acum împreună cu Cril, se afla undeva în viitor, dacă judeca după timpul Pămîntului. Dar trecutul și viitorul erau, pentru ea, prezentul, de vreme ce se afla, în același timp, într-un trecut și într-un viitor. *E cu putință?* se întrebă, simțind că amețește așa cum nu i s-a întîmplat atunci cînd s-a pomenit în văzduh și fluviul acoperișurilor a prins a luneca departe de tălpile ei. Strînse mai tare mîna lui Cril și el îi

aruncă o căutătură neliniștită. *De am putea schimba o vorbă! Paote că el înțelege*... se strădui să-i zîmbească și Cril păru ușurat.

— Am depășit orașul, vesti apoi, cînd luminile rămaseră în urmă și ei pluteau peste o întindere scăldată în beznă.

Slavă Domnului! oftă, gîndindu-se cu neplăcere că ar fi putut coborî în încîlceala caselor cenușii. *Dar și plutirea asta e ciudată. De fapt, simt ceva sub picioare, ca și cum ne-am afla pe o uliță care se mișcă, în vreme ce stăm pe loc*... Și din nou își aminti de peretele invizibil despărțind încăperea în care-și schimbase hainele. *Canal reglat.* Cei pe care îi văzuseră plutind dedesubtul lor se aflau, de asemenea, pe canale reglate în așa fel, încît să-i ducă unde doreau. Existau anumite canale cu destinație precisă sau putea oricine să-și croiască drumul după plac? *Nu cred,* își răspunse, *canalele au luat locul ulițelor. Ne aflăm, totuși, pe unul special.*

— Ce zici, Til?

— Bine că-ți mai aduci aminte și de mine, bombăni omulețul.

— Nu vezi în ce încurcătură am intrat?... Nu-mi place lumea asta, nu-mi place Plarta, nu-mi place auxiliarul cu cap de ou...

— O biată păpușă. Sîrme, șuruburi, rotițe.

— Cum? se miră Mela. Cînd s-a ivit lîngă statuile care m-au speriat ziceai că, într-un fel, ne e prieten...

— Într-un fel, recunoscu omulețul. Nu v-a făcut nici un rău, nu?... Dar nu-i decît o păpușă care se mișcă după cum îi poruncește Generalul. Un auxiliar. Făcu o pauză și izbucni: Emisar familiar, necesar intermediar solitar, secretar ordinar!

Mela ar fi vrut să-l mai descoasă, dar canalul invizibil începea să coboare. Noaptea era pe sfîrșite, lunele apuseseră și, de la înălțimea la care se afla, i se păru că deslușește o întindere pe care creșteau, din loc în loc, mari forme întunecate. O luminiță

începu să se rotească, își dădu seama că se îndreptau spre ea cînd terenul se apropie deodată și din nou i se păru că reintră în propriul ei trup, pe care nu-l simțise în toată vremea zborului.

Profilat în cenușia lumină a zorilor, un tînăr cu plete aurii îi aștepta, frumos ca un arhanghel.

4

— Putere oamenilor voștri de lumină, rosti el în chip de salut.

Soarele care răsărea îi schimba pletele într-un sclipitor coif de aur. Altminteri purta, ca și ei, pantalonii și scurta neagră, deschisă peste pata roșie a cămășii. Ținea în mînă lanterna cu care semnalizase ca și cum ar fi socotit că atîrna de ei să coboare acolo sau în orice alt loc pe care și l-ar fi putut alege. De mîner (trupurile stilizate ale unor șerpi cu cozile încolăcite) spînzura un glob de sticlă în care ardea un foc portocaliu. La drept vorbind, era o șuviță de fum ce părea vie, se răsucea într-una, împrăștiind lumină, dar Mela și Cril îi acordară prea puțină atenție. Privirile nu li se dezlipeau de pe cutiuța de cleștar de la pieptul tînărului, atît de asemănătoare celei purtată de Mela și în care se afla un omuleț de jar, un tesal. *Omul de lumină*, își spuse ea, urmărind brusca schimbare la față a tînărului și prinzînd privirea înspăimîntată pe care o îndreptă către Cril, atunci cînd întrebă:

— Frate, ce s-a întîmplat cu omul tău de lumină?

Nimic nu tresări pe chipul lui Cril. Imobilitatea era mai puțin compromițătoare decît un răspuns nepotrivit, dar tînărul aștepta o explicație. În zorii încă tulburi se priveau amîndoi, pradă unor emoții diferite, care le grăbeau bătăile inimii.

— I s-a desprins de la gît în timpul zborului, spuse atunci repede Til, iar Mela repetă cu glas tare:

— I s-a desprins de la gît în timpul zborului.

— Oh! Spaima tînărului făcu loc compasiunii. Apucînd mîna lui Cril între mîinile lui o strînse îndelung și vorbi cu o neașteptată căldură: Stăpînirea de care dai dovadă, frate, îți face cinste, dar nefericirea ta are leac. Ochii bunului Ti-ol s-au deschis pentru totdeauna ieri, cînd l-a înțepat un scorpion negru. După datină, prietenii s-au îngrijit de omul lui de lumină.

— Mulțumesc, răspunse Cril.

Ar trebui să mai spună ceva. Dar ce?

— Ti-ol ți-ar fi mulțumit și el, adăugă tînărul, după care nimeni nu mai rosti nici un cuvînt.

Și porniră pe nisipul roșu. Deșertul se întindea cît vedeau cu ochii, din loc în loc se ridicau însă stînci negre, cu spărturi netede, ca de sticlă, scăpărînd în bătaia primelor raze ale soarelui. La poalele lor se adăpostiseră tufișuri firave, mai mult mănunchiuri de țepi. Departe se înălța o dună pe culmea căreia ardeau flăcări de culoarea nisipului, ca și cum deșertul ar fi ridicat spre cer niște tremurătoare degete de foc.

— E țara ta? îl întrebă Mela pe Til în vreme ce bărbații pășeau tăcuți.

— Rușine!

Părea jignit și Mela îl simți clocotind, fără să deslușească pricina supărării omulețului, pe care o resimțea ca pe o agitație confuză.

— De ce?...

— Nu comunică decît între ei, incapabili să citească un gînd dinafară! Și poartă numele omului lîngă care trăiesc... Furios, începu să răcnească disprețuitor: Domesticiți! Lingușiți, secătuiți, prostiți, înlănțuiți...

— Poate te pripești, încercă Mela să-l domolească, dar Til se închise într-o tăcere jignită și ea nu stărui.

Faptul că ajunsese în țara tesalilor i se părea a avea un rost, chiar dacă nu-l înțelegea. Nu mai socotea că tot ce i se întîmplă se reducea la un banal și simplu joc. Întrebările îi stăteau pe buze și, de teama aparatelor din hainele pe care le purtau, nu îndrăznea să le pună tînărului care îi conducea prin deșert. Ar fi fost nimerit să-l întrebe? Atît el cît și Generalul socoteau că Mela și Cril erau de partea lor, îi cunoșteau, mai mult, îi așteptau. Care era cauza în stare să însufleţească două făpturi atît de deosebite? *Par să știe de ce am venit, știu cu siguranță ce le putem oferi, numai noi nu știm. Nu știm nimic.*

— Tesalul captiv răspunde la numele de Sal-du, zise atunci Til, încă bosumflat, iar Mela se simți îndemnată să proclame că nu e cu desăvîrșire neștiutoare.

— Avem mult de mers, Sal-du? întrebă ea de aceea, înregistrînd privirea mirată a lui Cril.

Dar tînărul nu dădu semne de mirare, aflînd că-i cunoaște numele.

— Doar două ceasuri, rosti el îndatoritor. Nertul lui Ti-ol se află, de altfel, chiar lîngă cel al Amaralatei.

— Ah? exclamă Mela descumpănită, bine. Și repetă încă o dată: Bine.

Singurul care s-a mirat a fost Cril! Să fie oare acest Sal-du atît de plin de el, încît să-și închipuie că toată lumea are a-i cunoaște numele? Tînărul se purta firesc și nimic nu-i îngăduia să-l presupună trufaș. Îi aruncă o privire cercetătoare. Sub casca de aur a pletelor, fața prelungă, arsă de soare, părea a unui vechi portret. Și-și aminti că de mult, în cetatea de pe malul Mureșului, văzuse portretul unui tînăr corsar al cărui chip trăda aceeași nobilă fermitate și aceeași tristețe calmă. Îngîndurată, zîmbi amintirii. Sal-du o privi atunci și-i întoarse zîmbetul, întrebînd:

— Drumul nu-i prea greu pentru sora mea?

— Mela. Mă cheamă Mela.

— Încrederea sorei mele mă cinsteşte, se pleacă el, neaşteptat de solemn, uitîndu-se apoi la Cril, care-i înţelese privirea.

— Îngăduie-mi să-ţi arăt aceeaşi încredere, frate. Mă cheamă Cril.

— Fratele vostru vă poartă în inimă, răspunse Sal-du.

Firesc şi demn, îşi dusese palma în dreptul inimii. Gestul lent avea ceva din măreţia severă a deşertului, care-i înconjura cu roşia lui austeritate.

— Nu, zîmbi Mela, drumul nu mi se pare greu.

Şi-şi dădu seama abia atunci că aerul era ca de mătase, purificat de miasmele care otrăveau văzduhul Plartei.

— Din fericire, nu-i vremea *grukului*, spunea Sal-du. Feţele albe ale sorei şi fratelui meu par neobişnuite să-l întîmpine.

Un vînt? Faţa lui are culoarea vaselor de aramă frecate cu cenuşă pînă capătă strălucirea asta roşcată. Mama, de mult. Bucătăria de acasă şi silueta ei, plecată peste tingirea ce prindea răsfrîngerile focului.

— Şi mergeţi întotdeauna pe jos, oricît de lung ar fi drumul? întrebă Cril.

— *Arvanii* au pierit de pe vremea străbunicului meu, răspunse Sal-du, ridicîndu-şi braţul drept în semn de mirare.

— Mela, şopti Cril.

Încuviinţă şi, tăcută, închise ochii. Urmat de alţi doi armăsari cu coamele fluturînd ca nişte stindarde desfăşurate Galaad galopă pe nisipul roşu şi se opri lîngă ei, într-un vîrtej sîngeriu. Sal-du rămase o clipă cu braţul ridicat din cot, cu palma îndreptată spre cer şi degetele răşchirate, apoi trupul i se destinse. Mela îşi spuse că n-a văzut niciodată o mai desăvîrşită expresie a fericirii urmînd unei îndelungate aşteptări, niciodată o mai deplină

imagine a încrederii împlinite decît cea întipărită acum pe fața lui Sal-du.

— „Atunci arvanii se vor întoarce, recită el transfigurat, și va fi primul semn. Glasurile lor vor încălzi întinderile roșii, copitele vor stîrni nisipul ridicîndu-l mai sus decît fumul focurilor de seară ale nerturilor...“ Făcu o pauză și adăugă cu glasul coborît ca pentru împărtășirea unei taine: Arvanii s-au întors!

— Încalecă, îl îndemnă Cril, dar Sal-du nu păru să-l audă.

Ca un orb, încă neîncrezător, mîngîia capul unuia dintre armăsari. Mîna îi tremură ușor lunecînd peste inelele coamei, peste fruntea însemnată cu o stea albă, peste catifeaua umedă a botului.

— Ca în vechile imagini, șopti cu o neașteptată ovlavie. Arvanii s-au întors...

— Încalecă, repetă, cu blîndețe, Cril.

Îi arătă cum să-și prindă lanterna la oblînc, cum să pună piciorul în scară și-l ajută să se ridice în șa. Sal-du se clătină o singură dată, apoi apucă frîul și se ținu drept, uitînd să răsufle. Strîngea din dinți și se vedea, în ciuda pielii arsă de soare, că pălise.

— Îl cheamă Gal, spuse Mela, iar Sal-du îi aruncă o privire mirată, de parcă s-ar fi deșteptat din somn.

Zîmbi fermecător, se plecă peste grumazul armăsarului și-i șopti la ureche:

— Gal, sînt eu... Sal-du!

Atunci, ca și cum atît ar fi așteptat, armăsarul sforăi, se ridică în două picioare bătînd aerul cu copitele din față și se năpusti atît de năvalnic, încît Mela strigă, îngrozită:

— Oprește-l Cril, are să-l trîntească...

— Dacă s-a ținut în șa pînă acum, nu-l mai trîntește. E strănepot de călăreț, nu uita.

Și, deși Gal părea îmbătat de întinderea deșertului și galopa frenetic, Sal-du redescoperi străvechea

artă a călăritului. Instinctul ancestral retrăia. Potrivindu-şi mişcările după mişcările armăsarului, tînărul se lăsă cuprins de vraja pricinuită de repeziciunea cu care nisipul roşu luneca sub el, de şuierul aerului, de legănarea trupului repezit înainte să înghită noi hălci de spaţiu, în ritmicele bufnituri înfundate ale copitelor frămîntînd nisipul. Zbîrlite, pletele de aur se zbuciumau, dar faţa lui Sal-du, destinsă, extatică, strălucea de liniştea unei apoteoze.

Ameţit, tînărul nici nu-şi dădu seama că Gal pornise ca o săgeată pentru a descrie apoi o curbă care îl readuse la punctul de pornire. Cînd armăsarul se opri, înspumat şi tresărind, Sal-du se uită la Mela şi Cril, dar nu-i văzu. Buzele-i zvîcneau, rostind cuvinte ce nu se auzeau. Privirile lui oarbe îşi pierdură treptat sticlirea şi tînărul lunecă din şa pe nisipul pe care rămase întins, cu ochii închişi şi răsuflînd întretăiat.

— În graiul Celor Vechi fericirea se numea arvan, şopti el într-un tîrziu, fără a deschide ochii. Nimeni nu mai ştia de ce... Şi mi-a fost dat mie să redescopăr fericirea şi să înţeleg că numele ei e arvan!

Mişcaţi, Mela şi Cril tăceau. Sal-du se ridică încet, se apropie de Gal şi-şi lipi faţa de grumazul lui, strălucind de năduşeală. Armăsarul necheză încet, alintător.

— Să mergem, frate, spuse Cril, punînd mîna pe umărul tînărului.

— V-am ţinut pe loc. Iartă-mă.

Le făcea faţă şi Mela fu izbită din nou de ciudata lui asemănare cu vechiul portret al corsarului.

— Înţeleg, îl linişti Cril. Şi n-am ce ierta.

Încălecînd cu toţii, îşi lăsară caii la pas pentru a-i îngădui lui Gal să se odihnească. Tăcuţi, simţeau căldura soarelui pe mîini şi pe faţă. Aşa trecură prin dreptul uneia dintre stîncile negre, de trei ori mai înaltă decît fiecare dintre călăreţi, iar Mela şi Cril descoperiră că spărturile netede şi uşor

concave din pereții întunecați erau prea regulate pentru a putea fi întîmplătoare. Stîncile păreau ridicate anume.

— Ce ne-am fi făcut fără *garpuri*? exclamă Sal-du, iar ei se feriră să ceară lămuriri, înregistrînd doar numele ciudatelor stînci întunecate.

N-am greșit gîndind caii? se întrebă Mela. Revăzu încăperea argintie, cu masa suspendată la care lucra Generalul și se miră încă o dată că omul care încercase să-și ascundă neliniștea după o asprime plină de hotărîre îi trimisese la tînărul cu plete de aur, care-i însoțea. Nu era nici o potrivire între monstruoasa excrescență de piatră a Plartei și libera întindere a deșertului, între canalele reglate ducînd oameni ciudați prin văzduhul otrăvit al caseiorași și galopul atît de îndelung așteptatului arvan.

Caii trecuseră, pe nisimțite, la trap. Rare tufișuri țepoase răsăreau din nisip. Soarele se ridicase acum și, în dreapta lui, palidă, se vedea una dintre cele două Lune, cea mică. Duna pe care ardeau flăcări rămăsese în urmă, deșertul părea o imensă coală roșie abia încrețită pe care înaintau parcă fără spor, deși depășiseră încă două stînci. Mela își spuse că erau îngropate în nisip și că partea nevăzută putea fi mai mare decît cea care strălucea în soare. Apoi intrară într-o vale părînd albia unui rîu secat și, cînd urcară pe celălalt mal, înalt și tot atît de pustiu, Sal-du vesti pe neașteptate:

— Am ajuns.

Scoase un șuierat și nisipul începu să crească, de parcă o mare cîrtiță și-ar fi înălțat, sub ochii lor, mușuroiul. Nisipul lunecă apoi într-o parte și văzură ridicîndu-se un chepeng. În golul intrării se ivi capul unei femei.

— Putere omului tău de lumină, Gat-ara, salută Sal-du.

— Putere... răspunse ea mecanic, dar glasul i se frînse: Ochii mei mint, Sal-du?

— Ochii tăi văd, soră. Şi, nemaiputîndu-se stăpîni, tînărul recită din nou, triumfător: „Atunci arvanii se vor întoarce. Şi va fi primul semn . . . "

Femeia începu să crească. Mela îşi dădu seama că urcă treaptă cu treaptă, dar lenta ei ivire din nisipul roşu o tulbură, întocmai ca lacrimile care începură să curgă pe obrajii necunoscutei. Acum păşea spre ei, dreaptă şi subţire, iar omul de lumină îi străluce pe piept, în cutiuţa de cleştar agăţată de lănţugul trecut pe după gît. Ca şi Sal-du, neîncrezătoare, dar strîngînd din dinţi şi lăsînd lacrimile să-i şiroiască, întinse mîna şi atinse capul lui Gal. Apoi, ridicîndu-şi privirile spre tînărul rămas în şa, rosti neaşteptat de aspru:

— Ti-ol nu va mai afla niciodată.

— Îngăduie-i să doarmă cu ochii deschişi, răspunse Sal-du, fără ca vorbele lui s-o liniştească. Atunci descălecă şi, apropiindu-se de femeia care-l privea neînduplecată, adăugă: Omul lui de lumină va străluci din nou, Gat-ara.

Şi, de astă dată, un ciudat amestec de durere şi bucurie lumină faţa femeii. Dîndu-şi capul pe spate îşi şterse, cu podul palmei, lacrimile.

— Cine? întrebă în şoaptă.

— Fratele nostru Cril, răspunse tînărul. iar Mela o văzu netezindu-şi pletele şi potrivindu-şi guleruţ cămăşii.

Cril descălecă.

— Omul de lumină aşteaptă, rosti Gat-ara plecîndu-se în faţa lui Cril, care-i înapoie, stingherit, plecăciunea.

Asta mai trebuia! Simţindu-se uitată, Mela tuşi de cîteva ori, apoi, cînd toate privirile se îndreptară asupra-i, descălecă. Şi se lăsă o tăcere în care gîndurile se înfruntară. Dar Gat-ara se regăsi cea dintîi. Înaintînd spre Mela, îşi înălţă palmele în dreptul urechilor, apoi, privind-o ţintă fără ca un muşchi să i se clintească pe faţă, vesti cu demnitate:

— Sora mea va fi mereu cu un pas înainte.

Oare se așteaptă să-i mulțumesc? Femeia era încă tînără. Avea ochi albaștri și părul negru. *E într-adevăr frumoasă,* își mărturisi Mela, neliniștită de faptul că, alături de Sal-du, Cril tăcea. Dar larma unor glasuri o scuti să răspundă.

Răsucindu-se, văzu mulțimea alergînd pe nisipul roșu, bărbați, femei, copii în veșminte negre. La pieptul tuturor scînteia punctul de jar al omului de lumină. Unii se apropiaseră, dar alții mai goneau dintr-o depărtare care i se păru a orizontului, înainte de a-i vedea rostogolindu-se pe coasta unei dune profilată pe cer. Nu se întrebă cum aflaseră de prezența arvanilor. Lîngă ea Gat-ara încremenise dreaptă și subțire. Atunci, fără a se mai întreba dacă greșește, împinsă de dorința de a se ridica în ochii femeii alături de care se afla, închise ochii și făcu să se ivească pe nisip o împrejmuire de lemn. Ca și cum o uriașă pernă nevăzută ar fi coborît din cer înăbușind larma, se făcu de odată tăcere. Și Mela gîndi sumedenie de cai, cai albi, negri, murgi, pătați, care se rotiră bezmetic în țarc, scurmară nisipul, se ridicară în două picioare și nechezară, făcînd să se înalțe o roșie trîmbă de nisip.

— „Glasurile lor vor încălzi întinderile roșii, copitele vor stîrni nisipul ridicîndu-l mai sus decît fumul focurilor de seară ale nerturilor", recită Sal-du, în vreme ce mulțimea se tălăzuia în jurul împrejmuirii.

Nimeni nu se uita la Mela. Nici Gat-ara nu făcuse legătura dintre firava femeie de lîngă ea și miraculoasa ivire a arvanilor, născuți din nisip. *Mai bine,* își spuse Mela. Doar se ferise întotdeauna să-și dezvăluie Puterea... Cele două femei schimbară o privire rece și Mela nu mai fu sigură că Gat-ara nu înțelesese. O nouă amărăciune îi crispa buzele și femeia își plecă fruntea, dar totul dură o fracțiune de secundă. Acum era din nou dreaptă și privea

țintă coloana roșie, în mijlocul căreia arvanii se zbuciumau.

Numai copiii mai țipau ațîțați, cu glasuri ascuțite de păsări de pradă. Ceilalți încremeniseră, indiferenți la nisipul care le intra în ochi, pe care-l respirau. Cum Galaad, Gal și iapa Melei se opriseră în dreptul porții, întinzîndu-și gîturile și nechezînd, Cril îi vîrî și pe ei în țarc.

Atunci mulțimea se desfăcu la fel de tăcută și patru bărbați în mantii negre înaintară, purtînd pe umeri un jilț ce părea de sticlă. Dar Mela n-avea ochi decît pentru bătrîna care ședea în jilț.

Pe trupul mărunt ca al unui copil, fața părea sculptată de vînturi într-o piatră roșcată, ce înfruntase vremurile pe culmea unui munte. *Aici nu sînt munți,* își aminti Mela, mirîndu-se că firava bătrînă o adusese cu gîndul la maiestoase și inaccesibile dimensiuni. Pleoapele grele filtrau luminile verzi ale ochilor, atît de întunecați, încît păreau negri. Pe mantia roșie a bătrînei, în cutiuța lui de cleștar, strălucea un om de lumină cu palmele ridicate în dreptul urechilor.

— Arvanii s-au întors, Am-aralata, vesti Sal-du atunci cînd cei patru coborîră pe nisip jilțul de sticlă, înconjurîndu-l ca niște întunecate coloane.

Deși se străduise să-l stăpînească, glasul lui tremură, răgușit ca glasul unui băietan. Pleoapele bătrînei se ridicară încet.

— Mela și Cril, rosti ea, și cele două nume răsunară neașteptat de puternic în tăcerea deșertului.

— Sînt numele noastre, zise Cril apucînd mîna Melei și înaintînd pînă în dreptul jilțului.

— Cei Vechi știau. Au tăcut numai ziua... Așadar, voi!

Nu se poate, se răzvrăti Mela. Era cu neputință, nimeni nu putea ști că aveau să sosească într-o lume de care nu auziseră, nimeni nu putea închipui două nume atît de deosebite de numele purtate aici.

Şi, totuşi, glasul surprinzător de tînăr le rostise, ecourile lui îi stăruiau în urechi. Iar în jurul lor, nemişcaţi, ceilalţi ascultau.

— Omul tău de lumină străluceşte, soră, urmă bătrîna. Dar nu văd omul de lumină al fratelui meu.

— Omul de lumină Cril aşteaptă în nertul adormitului cu ochii deschişi Ti-ol, spuse atunci Gat-ara, apropiindu-se fără ca Mela s-o simtă.

Privirile covîrşite de culoarea adîncurilor marine se înfipseră în ochii albaştri, dar Gat-ara le înfruntă, subţire şi dreaptă pe nisipul roşu.

— Du-ne în nertul tău, soră, porunci Am-aralata, iar Mela văzu zîmbetul triumfător pe buzele celeilalte, deşi pieri la fel de repede cum se ivise. Aşteptaţi, fraţi ai jilţului, li se adresă bătrîna celor patru şi, ridicîndu-se, îşi întinse mantia roşie în jurul trupului.

Apoi, cu paşi mărunţi, se îndreptă către chepengul deschis, cerînd Melei şi lui Cril s-o urmeze.

— Cril, şopti Mela.

Buzele-i tremurau, ar fi vrut să strige, dar el o linişti din ochi. *Sînt nebună! Nimic nu ne poate ameninţa. Mela şi Cril* ... Se simţea, totuşi, şovăind. O lume străină li se deschisese, în care totul unelteа să-i despartă, fără violenţă, dar cu implacabila determinare a unui mecanism. Gat-ara coborîse treptele, o ajuta acum pe Am-aralata să se strecoare prin intrarea îngustă şi Mela se întrebă de ce se prinde în jocul primejdios, care-şi ascundea legile. Împrejurările se schimbaseră, nu mai era lipsită de amintiri ca în lumea trudalilor şi ştia unde se poate întoarce împreună cu Cril. Ei doi, la malul mării. Visul revenea cu sfîşietoarea lui fericire, era de ajuns să-l dorească într-adevăr *(îl doresc, e tot ce-mi doresc)* pentru ca deşertul să dispară cu oamenii şi destinele lor necunoscute, îngăduindu-le să fie în sfîrşit *ei*, Mela şi Cril.

— Plarta, spuse atunci Til.

— Ei şi?

— Focul şi sîngele vor fi aici.

Nepotrivirea! Nimic comun între oamenii deşertului şi General, dimpotrivă. Îi trimisese acolo să iscodească, aparatele iscodeau, pregăteau baia de foc şi de sînge... Totodată erau aşteptaţi de Am-aralata. Fiecare tabără îi credea de partea lor şi ei nu ştiau nimic, nu se puteau măcar descurca în păienjenişul încurcăturilor mărunte. *Oare Cril ştie?*

— Va veni o vreme cînd vom avea timp şi pentru noi, spuse el punîndu-i mîna pe umeri. Poate la malul unei mări. Şi vom fi singuri.

— Cînd iubeşti ghiceşti gîndurile celuilalt?

— Sînt gîndurile tale, răspunse Cril şi Mela se simţi deodată împăcată şi totul deveni simplu.

Liniştită, coborî treptele ce păreau de sticlă, ca jilţul Am-aralatei, dar pe luciul cărora tălpile nu alunecau. Coborîrea dură. Era răcoare şi de dedesubt urca o mare tăcere, o mare aşteptare. Cînd se opri o văzu pe Gat-ara, dreaptă şi subţire, ţinînd în mînă o cupă din materialul semănînd cu sticla şi în care ardea, răsucindu-se, fumul portocaliu ce împrăştia o lumină blîndă. Pereţii erau roşii ca nisipul, i se păru chiar că erau făcuţi din nisip solidificat şi întinse mîna, pipăind granulaţia abia mai aspră decît cea a unei catifele ieftine.

—Ti-ol şi-a adîncit nertul cu dragoste, spuse Gat-ara.

În glasul ei stăruia o umbră de reproş. Paşii lui Cril se auzeau pe trepte.

— Dragostea mea e Cril, spuse Mela.

— O dragoste care nu-i ocroteşte omul de lumină! Eşti tînără, soră... Apoi, cum Cril coborîse, adăugă scurt: Veniţi.

Şi, ridicînd braţul în care ţinea luminoasa cupă de sticlă, o luă înainte, arătîndu-le drumul. Trecură pe dinaintea mai multor încăperi, căci auziră prin pereţi zvonul unor glasuri, dar nu văzură nici o uşă. Pe urmele Gat-arei se opriră, în sfîrşit, în dreptul

unei porțiuni a peretelui, delimitată printr-un ornament galben ce înfățișa imaginea repetată și atît de stilizată a unui om de lumină, încît trupul lui părea acum o stea. Gat-ara apăsă pe unul dintre ornamente și peretele coborî. Mela notă că sistemul fusese perfecționat în clădirea din Plarta, dar își îndreptă atenția asupra personajelor din marea încăpere în care pătrunseseră.

Tavanul scund era luminat de cîteva cupe de sticlă în care ardea ciudatul fum portocaliu. Lumina lui îndulcea culoarea sîngerie a pereților și dădea încăperii intimitatea unui alcov. Dar nimeni nu dormea. Am-aralata ocupa singurul jilț ridicat pe un podium, ca tronul sălii de recepție a unui palat, iar la picioarele ei ședeau în cerc mai mulți bărbați. Brațele lor întinse se uneau în mijlocul cercului. Cînd tustrei pătrunseră în încăpere, doar Am-aralata își îndreptă privirile asupra lor, ceilalți rămaseră nemișcați.

— Om de lumină! chemă atunci bătrîna, iar bărbații răspunseră în cor:

— Ti-ol.

Înfiorată, Mela se strînse în umărul lui Cril.

— Ochii se închid și se deschid, spuse din nou Am-aralata. Atîția ochi... Un alt frate îi va împrumuta putere.

Și glasurile bărbaților rostiră la unison:

— Sînt viu și aștept.

Gat-ara, care ascultase replicile în tăcere, apucă mîna lui Cril și-l trase acum către cercul bărbaților, iar lacrimile-i înecară glasul cînd vesti:

— Omul de lumină Ti-ol se va numi Cril.

— Cril, repetă Am-aralata, ca un ecou.

— Cril! Cril! Cril! scandă tot mai puternic corul bărbaților. Putere omului de lumină Cril!

— Nertul lui să nu ducă lipsă de apă, nici de dragoste, nici de frumusețe, mai spuse Am-aralata, iar bărbații tăcură.

Atunci unul dintre ei se ridică şi Mela văzu că ţine în mînă cutiuţa transparentă în care se afla un tesal, cutiuţa pe care mîinile tuturor se uniseră. „După datină, îşi aminti cuvintele lui Sal-du, prietenii s-au îngrijit de omul lui de lumină.“ De la moartea lui Ti-ol, aşadar, vegheaseră asupra omuleţului de jar, îl păstraseră în viaţă. *Şi dacă n-ar fi sosit Cril?*

— Ar fi aşteptat naşterea unui prunc, îi răspunse Til.

Lanţul de care atîrna omul de lumină fu petrecut pe după gîtul lui Cril. Fiecare bărbat veni pe rînd şi, plecîndu-se, atinse cu fruntea cutiuţa de sticlă. Înainte de a părăsi încăperea. Şi din nou tăcerea se lăsă ca o aşteptare.

— Nu ţi-ai descleştat o singură dată buzele, frate, spuse atunci Am-aralata, îndreptînd spre Cril verdea întunecime a privirilor ei.

— Tăcerea e virtute, răspunse el cu băgare de seamă, iar bătrîna încuviinţă:

— Aşa e. Dar nertul în care glasul bărbatului nu răsună la timp e un nert pustiu.

Răsuflarea precipitată a Gat-arei umplu încăperea şi Mela se încruntă, de parcă femeia cu ochi albaştri şi-ar fi lepădat straiele, arătîndu-şi goliciunea. *Oare Cril înţelege şi acum ce gîndesc? Poate că, dacă n-aş fi aici, ar vorbi... E timpul.*

— Nertul lui Ti-ol nu mai e pustiu, strigă Gat-ara repezindu-se la Cril şi zgîlţîindu-l: Vorbeşte!

Încet, dar hotărît, Cril o depărtă.

— Pace, Gat-ara. Ştii bine, soră, iar Am-aralata şi mai bine, că venirea noastră pecetluieşte o vreme şi deschide porţile unei vremi noi. Arvanii s-au întors... Pierderea omului meu de lumină şi dobîndirea celui întîmplător legat de nertul acesta nu poate pune beznă pe ce e mai de seamă.

— În inima ta e sora mea Mela, vorbi încet Gat-ara. I-am spus că va fi mereu cu un pas înainte. Ce-

și mai poate dori?... Să schimbe legea?... Nimeni n-a primit vreodată un om de lumină fără să primească și viețile legate de el!

Și-și îngropă fața în palme, acoperindu-și obrajii arși de focul rușinii.

— Pace, Gat-ara, spuse atunci și Am-aralata. Apoi, întorcîndu-se către Cril: Nimeni nu uită nimic, frate. Semnele vorbesc. Dar Ti-ol avea femeie și copii, nertul lui e acum nertul tău. Buzele Gat-arei nu s-au ofilit, trupul ei e încă fierbinte.

O, Doamne, să se sfîrșească o dată! Rușinea și dezamăgirea Gat-arei au umplut încăperea și Cril începe să semene cu Iosif înaintea soției lui Putifar...

— Sora mea să se liniștească, spuse de aceea Mela, mirîndu-se și ea de ușurința cu care începe să vorbească întocmai ca oamenii pustiului roșu, nu vreau să stric legea și nu mă împotrivesc la nimic, după cum fratelui vostru nu i-a trecut prin minte să primească omul de lumină fără a primi și viețile adormitului cu ochii deschiși Ti-ol. Dar surorile mele să nu uite oboseala drumului lung și să ne îngăduie odihna în liniștea unei încăperi în care oamenii noștri de lumină să-și poată întregi puterile.

Pleoapele grele se lăsară peste privirile Am-aralatei, care păru că adoarme. Glasul îi răsună totuși tînăr și melodios cînd recunoscu:

— Sora mea e iscusită. Arată-le drumul, Gat-ara.

Femeia vru să mai spună ceva, mîna bătrînei se ridică însă pentru a-i opri vorbele. Mușcîndu-și buzele, Gat-ara apucă resemnată o cupă de sticlă și se îndreptă spre peretele-ieșire. După cîțiva pași printr-o sală cu multe jilțuri și luminoase podoabe de sticlă multicoloră ce se roteau sub tavan îi părăsi în dreptul ornamentului cu oameni de lumină stilizați, însemnînd locul unei uși.

— Aici veți fi singuri, spuse ea fără nici o intonație și fără să-i privească, după care le întoarse

spatele, îndreptîndu-se către încăperea unde o aştepta Am-aralata.

Cril apăsă pe steaua din colţul drept şi intrară într-o odăiţă circulară, luminată de o singură cupă de sticlă. Pereţii şi podeaua erau acoperiţi cu blănurile unor animale cu părul scurt şi roşu, pătat de cercuri galbene.

În clipa cînd uşa se ridică în urma lor, închizînd trecerea, Cril îşi puse palmele pe umerii Melei, răsucind-o spre el. Dar, înainte de a rosti o vorbă, auziră un hîrîit întrerupt de scurte tăceri, apoi glasul Generalului din Plarta:

— Singuri?

— Da, răspunse Cril.

— Aţi fost la înălţime! Nimeni nu şi-ar fi închipuit că vă veţi descurca atît de bine... Ideea cu omul de lumină pierdut în timpul zborului v-a îngăduit să pătrundeţi într-un nert, localizînd în sfîrşit aşezările, iar aducerea arvanilor v-a întărit autoritatea prin confirmarea vechilor superstiţii. Nu pricep cum i-aţi transportat, dar a fost o lovitură de maestru şi Plarta e mîndră de voi. La capătul misiunii, colonele, te aşteaptă discul de general.

— Nu ne-am făcut decît datoria, spuse Cril.

— La noapte se hotărăşte totul.

— Vom fi pregătiţi.

Legătura se întrerupse şi Cril dădu să spună ceva, dar Mela îl opri:

— Aşteaptă.

Apoi închise ochii şi în încăpere se ivi perechea lor, o Mela şi un Cril identici, purtînd aceiaşi pantaloni şi aceleaşi haine negre, deschise peste cămăşile roşii. Cril se privi o clipă amuzat. Dar realiză într-adevăr că nu vede o simplă imagine abia cînd făcu o mişcare pe care celălalt n-o repetă, şi se simţi tulburat. Cuvintele erau de prisos, nu-şi puteau comunica nimic şi nu era nevoie, totul le era

comun. Stingherit, se întoarse către Mela şi văzu că-şi închisese ochii, din nou.

— Mi-e somn, rosti cealaltă Mela, lăsîndu-se să lunece pe blana roşie şi trăgîndu-l pe al doilea Cril după ea.

O pereche culcată, una în picioare — şi sîntem tot noi, aşa cum sîntem, în acelaşi timp, la Laga, îşi spuse Mela. Şi, deşi o încercă iar bănuiala că ea însăşi nu era decît replica adevăratei Mela, care se afla acum pe Pămînt alături de adevăratul Cril, alungă îndată gîndul. Nu era un joc, nimeni nu se juca şi, mai puţin decît oricine, iniţiatorul tuturor episoadelor în care erau implicaţi. Acolo, în lumea nisipului roşu, aveau de îndeplinit ceva. Generalul, în mintea căruia Til citise flăcări şi sînge, îi felicitase. Oamenii din clanul Am-aralatei aşteptau... ce? Dar, chiar fără să ştie, Mela alesese.

Îi făcu semn lui Cril şi, lăsîndu-şi copiile în urmă, trecură amîndoi în încăperea cu podoabe de sticlă ce se roteau sub tavan. Era aproape întuneric, lumina colorată părea mai degrabă umbra colorată a unor focuri depărtate şi Mela se lipi de Cril, şoptind:

— Nu mai puteam îndura să nu schimbăm o vorbă.

— Vrei să spui...

— Da, i-am îmbrăcat cu hainele noastre. Am scăpat de aparatele din Plarta, şi ei o ştiu.

O cuprinse în braţe şi o sărută, iar Mela uită pentru o clipă de Gat-ara şi-i înapoie sărutul. Dar plaja pe care aveau să stea singuri ascultînd tunetele egale ale valurilor se afla încă departe, în viitor.

— Ce ai de gînd? întrebă Cril. Se pare că am unele răspunderi în nertul ăsta...

— Pe care abia aştepţi să le îndeplineşti! şuieră ea, smulgîndu-i-se din braţe. E frumoasă, Gat-ara, nu?

— Aş fi avut aceleaşi îndatoriri şi dacă era urîtă, aminti el.

Și Mela nu-i văzu zîmbetul pentru că, în afara palidelor lumini de pe tavan, nici o cupă nu lumina încăperea.

— Cril...

Fusese mai degrabă un scîncet și el o luă din nou în brațe, bucurîndu-se de spaimele care-i dovedeau cît era de iubit.

— Mela mea pe Pămînt, la Laga și aici, nu mi-ai spus chiar tu că pînă și Val ți-a amintit să te îndoiești de orișicine, în afară de Cril?

— Nu mă îndoiesc, zise ea. Dar prea de mult nu m-ai mai strîns în brațe.

— Așa?

— Mai tare.

Și amîndoi tăcură, pentru că furau cîteva clipe cu care n-aveau să se mai întîlnească, poate, curînd. Sala cu jilțuri tăcute era cufundată în penumbra moale a unei catedrale, nici un sunet nu ajungea pînă la ei. *Sîntem singuri...* Apoi gîndurile se destrămară și ele, iar amîndoi nu mai fură decît buze și mîini în timpul fără durată, de nicăieri.

Abia cînd lumina se ivi în spărtura peretelui simțiră podeaua sub tălpi și se regăsiră în lumea deșertului roșu.

— Gat-ara, sopti Mela, dar era abia mai mult decît o amintire.

Femeia se opri în dreptul lor și, cînd ridică mîna în care ținea cupa de sticlă, îi deslușiră întrebarea mută din priviri. Cril făcu să se coboare ușa, arătîndu-i că Mela și Cril dormeau pe blana roșie, așternută peste podeaua încăperii circulare.

— Iată, soră, bărbatul al cărui glas va răsuna în nertul adormitului cu ochii deschiși Ti-ol.

Cupa luminoasă tremură în mîna Gat-arei. Femeia nu putea vorbi. Apoi, încărcată de fervoarea ce răsunase și în glasul lui Sal-du, șoapta i se auzi, cînd recită:

— „Atunci unul va fi de două ori și vei înțelege că și al doilea semn a vorbit. Sub un singur nume, în două locuri, același trup."

Nu-i un joc, își repetă Mela, *faptele îmi sînt poruncite și fiecare-și găsește locul în marea țesătură pe care n-o văd încă*... Era calmă, acum. Dar Gat-ara alerga și strigătele i-o luară înainte, năvălind în încăperea în care Am-aralata rămăsese, mică și dreaptă, în jilțul croit pe măsura altui trup.

— Al doilea! Al doilea semn! Al doilea!

Bătrîna se ridică.

— Al doilea...

— Fratele meu Cril... sora mea Mela... gîfîia Gat-ara, arătînd cu brațul peste umăr, în urmă.

— Pace, Gat-ara. Glasul Am-aralatei rămăsese la fel de melodios, doar mîna dreaptă i se încleștase la piept, peste medalionul în care strălucea omul ei de lumină. Intoarce-te la stăpînul nertului tău, soră.

Femeia își ridică palmele în dreptul urechilor. Răsuflînd adînc, se uită în verzile întunecimi ale privirilor bătrînei. Un zîmbet chinuit, încă dureros și parcă urcînd din adîncurile ființei, îi lumină chipul înainte de a se opri, victorios, pe buze.

— Nertul lui Cril e viu!

Strigînd, se răsuci pe călcîie, dădu să se repeadă și se ciocni de Cril, care intra împreună cu Mela. Dar, pentru ea, el nu mai era Cril. Fără a zăbovi, Gat-ara fugi mai departe.

— Așază-te, soră. Și tu, frate, spuse Am-aralata reocupîndu-și locul în jilțul prea mare pentru ea. De atîta vreme așteptăm, de atîtea ori am citit însemnările Celor Vechi și nu mi-am putut închipui că ziua cea mare va fi o zi fără aripi, ca toate celelalte, nici că solii ni se vor înfățișa ca oricare fii ai nerturilor, nici, mai ales, că semnele vor vorbi înaintea clipei în care voi deschide ochii pentru totdeauna. Sînt, totuși, prea bătrînă pentru mirare...

Pleoapele grele se lăsară peste ochii ei și Am-aralata încremeni, măruntă și fragilă. Dar Mela știa acum că nu doarme. Semăna cu un mic idol care, în ciuda vechimii, degaja putere și voință.

— La noapte, începu Cril, neliniştit de cuvintele Generalului, dar, cum nu ştia ce urma să se întîmple la noapte, se întrerupse din vorbă şi aşteptă.

— La noapte, răspunse ca un ecou Am-aralata, apoi, cu ochii închişi, adăugă parcă fără legătură: A fost o vreme cînd oamenii de lumină erau doar nişte gîze... Aşadar, la noapte!

Şi glasul ei, nepotrivit de tînăr, vibră în tăcerea ce se aşternu, făcînd loc întrebărilor pe care Mela şi Cril nu cutezau să le rostească de teamă că mărturisirea deplinei lor neştiinţe putea compromite totul. *E caraghioasă teama de a compromite izbînda unei cauze necunoscute,* îşi spuse Mela. *Încă şi mai caraghioasă, îmbrăţişarea unei asemenea cauze...* Dar simţea că alegerea fusese făcută.

5

Am-aralata plecase. În încăperea tăcută, singuri în calma lumină a fumurilor ce se răsuceau în cupele de sticlă, Mela şi Cril hotărîseră să uite ameninţarea necunoscutului.

— O oază în spaţiu şi timp, spuse el.

— Începem să ne lăcomim, nu?

Dar, dacă refuzau să ţină seama de ce avea să vină, nu se puteau împotrivi farmecului simplu şi totodată ceremonios al oamenilor nisipului roşu. În încăperea fără ferestre, fără uşi, vorbeau în şoaptă, ca şi cum nertul întreg ar fi tras cu urechea.

— S-ar zice că duc o viaţă grea, nu-i aşa? întrebă Mela. Cu toate astea îmi spun că întîlnesc pentru întîia oară nişte oameni care şi-au ales felul de viaţă... care ţin la el şi par gata să-l apere.

— Se mişcă firesc printre formule acceptate, se învoi Cril.

— Chiar şi Gat-ara...

Mela revăzu chipul femeii cu ochi albaştri şi se întrebă dacă, asemenea văduvei lui Ti-ol, ar fi în stare să trăiască fără Cril. Înainte de a-şi duce gîndul la capăt, trupul i se răzvrăti, simţi nevoia să atingă trupul celuilalt pentru a se convinge că puterea şi căldura lui sînt acolo, apoi, cu faţa la pieptul lui Cril, oftă. Mîna lui îi mîngîia pletele.

— Nici eu n-aş putea, şopti. Dar cine ştie dacă rînduielile lor nu-s mai înţelepte...

Melei i se închideau ochii. Făcu un efort să protesteze.

— Înţelepte?... Nu!

Tărăgănise cuvintele.

— Dormi, o îndemnă Cril. Poate că vom avea nevoie, curînd, de toate puterile.

Pentru tot ce se siliseră să uite, să amîne. *Mai tîrziu... Mai tîrziu?.... De cînd n-am mai dormit la pieptul lui Cril?* Răsuflarea i se linişti, se simţea uşoară. Imaginea auxiliarului cu cap de ou îi răsări pentru o fracţiune de secundă sub pleoape, dar o alungă şi aduse în locul ei un colţ de plajă, valurile care-şi trimiteau spuma pe panta măruntă a nisipului bătătorit, pescăruşul descriind cercuri în văzduhul albastru şi adunîndu-şi aripile pentru a se prăvăli ca o piatră. Lumea se aburi, contururile oscilară în fuioare de ceaţă şi totul se stinse.

Apoi buzele lui Cril, pe buzele ei:

— E timpul, iubito!

Un sunet prelung, repetat ca o chemare şi mulţimea foşnetelor, zgomote nedesluşite, paşi, glasuri înfundate trecînd prin grosimea pereţilor, ca şi cum nertul s-ar fi întors la viaţă.

Se ridicară amîndoi şi se îndreptară spre peretele-uşă, care se lăsă în faţa lor, desvăluind de cealaltă parte trupul subţire şi drept al Gat-arei.

— E noaptea oamenilor de lumină. Veniţi!

Egal repetate, sunetele prelungi păreau armonioasa răsuflare a unei fiinţe nevăzute atunci cînd,

călăuziți de Gat-ara, Mela și Cril străbătură încăperile purtînd pecetea celor ce-și duceau traiul în nertul roșu, ieșiră prin chepengul înălțat și se opriră sub ochii de aur și argint ai celor două Lune.

— Mai visez? întrebă Mela.

Pustiul sîngeriu pierise și pînă departe se întindeau pajiști pe care răsăreau siluetele grațioase ale unor copaci albaștri, cu crengi unduind ca pletele sălciilor plîngătoare. Aerul purta mireasma florilor ce-și înălțau corolele ca turnate în pastă de sticlă, iar pasărea care rostogolea în glas pietricele de os și de cleștер putea fi o privighetoare. Parcă desprinse din strălucirea Lunelor de pe cerul violet, singurele focuri pîlpîind pe pajiște erau, în cutiuțele lor străvezii, mărunții oameni de lumină purtați la piept de către femeile și bărbații ieșiți din adîncurile nerturilor și care rîdeau, chemîndu-se cu glasuri atîțate.

— O altă lume, șopti Cril, dar Gat-ara îl privi mirată:

— Adevărata lume. Singura.

Și nisipul roșu? nu cuteză să întrebe Mela. Pășind prin iarba mărunță își mărturisi că felul în care adevărul și iluzia i se înfățișau de fiecare dată începea să devină obositor. Dorința de certitudine colora nostalgic amintirea Pămîntului, unde totul era limpede și sigur. Pînă și moartea.

— Fratele și surorile mele vor să încalece?

Sal-du se ivise lîngă ei, ținîndu-l pe Gal de căpăstru. Din pricina peisajului neașteptat și a copacilor care-l ascundeau, nici nu-și dăduseră seama că se aflau în preajma țarcului în care Mela închisese arvanii. Oamenii pustiului roșu (care dispăruse) îi scoteau acum și porneau călare, cu oamenii de lumină săltîndu-le pe piept și descriind zigzaguri luminoase.

Tînărul cu plete de aur aduse un cal și pentru Gat-ara, apoi se ridicară cu toții în șei, copitele începură să frămînte iarba, iar totul părea ireal sub aurul și argintul celor două Lune, privelișteа pă-

trunsă de mireasma florilor sticloase, cavalcada nocturnă și pînă și rostul lor acolo, printre oamenii ale căror haine întunecate se deschideau peste roșul cămășilor. Trecură astfel pe lîngă una dintre stîncile negre *(ele, cel puțin, au rămas,* își spuse Mela. *De ce?)*, apoi pătrunseră într-o dumbravă. Toate trunchiurile copacilor erau albastre. Caii mergeau la pas, căutîndu-și drumul.

— Și ceilalți? își aminti Mela deodată. Unde-i stăpînul nertului tău, Gat-ara?

— A plecat înainte, împreună cu sora mea Mela. Am-aralata le-a cerut să stea lîngă ea.

Vrea să ne lase mîinile libere. Ce știe Am-aralata?

— Nimic în afara prezicerilor Celor Vechi. Dar are încredere în voi, zise Til. Așteaptă.

— Așteaptă, așteaptă, se supără Mela. Toți nu facem decît să așteptăm. Ce?

— Flăcări și sînge.

— O, Doamne!

— În mintea Generalului nu erau decît flăcări și sînge.

Peste pajiștea de adineauri, peste dumbravă.

— Îți dai seama? întrebă atunci Sal-du, care călărea lîngă Mela. Pentru întîia dată, după atîta amar de vreme, arvanii ne poartă din nou către floarea de foc!

— Da, răspunse Mela.

Flăcări și sînge.

— Iar garpurile funcționează perfect.

Garpurile?... Încercă să-și adune gîndurile. *Unde am auzit numele ăsta? Nu-i mult de atunci.*

— Da, repetă absentă. Funcționează.

— Îndată trecem pe lîngă garpul meu. Uite-l!

Intrară într-un luminiș. În mijlocul lui, de parcă ar fi alungat trunchiurile albastre, una dintre ciudatele stînci negre răsărea din sol și depășea coroanele copacilor. *Bineînțeles... un garp.* Așa numise Sal-du stîncile, pe cînd străbăteau toți trei pustiul roșu, ba a și spus ceva în legătură cu ele, dar atunci

Mela şi Cril se feriseră să pună întrebări. „Ce ne-am face fără garpuri“...

— Ce ne-am face fără garpuri, zise de aceea şi Mela, iar chiar în timp ce repeta mecanic cuvintele auzite în cursul dimineţii de la tînărul cu plete de aur, înţelese.

Garpurile! Singurul element comun celor două imagini ale lumii lui Sal-du. *Fireşte, dumbrava-i o iluzie, deşi pare la fel de reală ca proecţiile mele* — şi, pentru a se convinge, apucă una dintre nuielele albastre ce se legănau deasupra capului ei. Nuiaua era flexibilă, plină de sevă. *Păsările, miresmele, totul seamănă şi nu e, totu-i doar un vis al oamenilor pustiului roşu, materializat cu ajutorul garpurilor.* Şi-şi mai aminti că formele lor ciudate o făcuseră, din capul locului, să se gîndească la nişte construcţii.

— Fără ele n-am mai fi de mult, încuviinţă Sal-du, care se ridică deodată în scări şi strigă aţîţat: Un *roar!*

Fulgerul colorat ţîşnise din spatele stîncii negre. Înainte ca roarul să piară printre trunchiurile albastre Mela avu timpul să vadă blana roşie cu cercuri galbene a animalului surprins de ivirea lor.

— Şi n-am la mine *glorul*! se plînse Sal-du.

Vorbise ceva mai tare decît pînă atunci şi Melei nu-i scăpă privirea pătimaşă a vînătorului dezamăgit. Glorul era, pesemne, o armă pe care încă n-o văzuse, dar îşi amintea bine de blănurile roşii stropite cu cercuri galbene, aşternute pe podeaua încăperii circulare în care-i părăsise pe ceilalţi Mela şi Cril. Dacă blănurile se aflau acolo şi în vreme ce pustiul roşu se întindea deasupra nerturilor, roarul nu mai putea fi trecut în rîndul iluziilor... Aşadar, nici cadrul în care se mişca, pajiştea, dumbrava, peisajul de basm scăldat în aurul şi argintul celor două lune. *Adevăr şi iluzie, de ce mă înşel întotdeauna? Oare şi Cril se înşeală?* Îl căută cu privirea, îl descoperi în fruntea alaiului, alături de Gat-ara şi, recunoscîndu-l printre toţi ceilalţi, în ciuda hai-

nelor identice, uită pentru o clipă că pătrunsese una dintre tainele lumii în care fuseseră zvîrliți și că-l căuta pentru a i-o împărtăși. Cril se ținea drept în șa, cu capul ușor plecat pe umărul stîng. *Nimeni nu călărește ca el,* își spuse, recunoscătoare pentru valul de mîndrie care o cuprinse. Dar Sal-du îi vorbea și-și dădu seama că nu-l auzise.

— Iartă-mă, frate, gîndurile-mi rătăceau departe...

— Floarea de foc, repetă tînărul. Spuneam că Aralata a ajuns aproape în dreptul ei, și arătă cu mîna spre cer.

Peste ultimele trunchiuri ale copacilor, o vîlvătaie răspundea strălucirii celor două Lune. Una dintre ele, cea mare, se afla aproape deasupra vîlvătăii. Aralata. Numele bătrînei cu atît de întunecați ochi verzi amintea, așadar, numele Lunii.

Mela cîntări în minte noua informație, întrebîndu-se dacă trebuia să-i acorde vreo însemnătate. Dumbrava rămăsese în urmă și, dînd din nou de pajiștea deschisă, caii trecuseră la trap, fără a mai aștepta să fie îndemnați. Se îndreptau acum către colina a cărei pantă dulce se înălța în fața lor, încununată de flăcările ce răspundeau focului egal al Aralatei.

— Dar am trecut pe aici azi dimineață, spuse Mela, dîndu-și seama că vede duna de nisip purtînd în vîrf degetele aprinse.

— Acum e mai frumos, nu? zîmbi tînărul. Frumusețea trebuie apărată.

„Ce ne-am face fără garpuri!“... Abia acum îi înțelegea vorbele și-i fu ciudă că adevărul lor îi scăpase atunci cînd se întreba asupra rostului stîncilor negre. Firește, deșertul era iluzia pe care garpurile o întrețineau, ocrotind belșugul vegetal al lumii lui Sal-du. Nu era nevoie să-l întrebe de cine se ascundeau sub pavăza stearpă a nisipului. Cei din Plarta nu izbutiseră să localizeze așezările subterane, nu știau, pesemne, ce rol jucau stîncile ne-

gre. Misiunea Melei și a lui Cril, sau o parte a ei, consta tocmai în depistarea nerturilor, iată de ce Generalul se arătase atît de încîntat. *Iar Til a citit în mintea lui flăcări și sînge!*

— Oare frumusețea nu trebuie apărată și noaptea? întrebă Mela. Plarta își poate trimite oamenii prin văzduh...

— Dar ochii din vîrful garpurilor lucrează, răspunse Sal-du, mirat că nu știe ce știa și ultimul copil al nerturilor. De sus nu se vede decît pustiul. Stratul amăgitor e totuși atît de subțire, încît, de jos, nu izbutește să ne ascundă nici strălucirea stelelor. Cu atît mai puțin a Lunelor.

Și, cu toate astea, flăcări și sînge. Generalul pare a fi găsit punctul slab al dispozitivului de apărare. Nu cumva ...

— Cril, strigă Mela înfiorîndu-se, Cril!

Dar el călărea încă în fruntea alaiului și n-o auzea, trupurile celorlalți îi despărțeau, le vedea numai spinările săltînd în mers și se simți deodată îngrozitor de singură, cu propria-i spaimă.

— Vrei să-l chem eu? se oferi Sal-du.

Nu înțelegea de ce se speriase, dar nu-i așteptă răspunsul și, îndemnîndu-și armăsarul, o porni în galop, în vreme ce Mela-l urmărea ca și cum de graba lui ar fi atîrnat oprirea potopului de flăcări și sînge. *Ceva, trebuie să facem, în sfîrșit, ceva!* Așteptarea i se părea acum umilitoare, ar fi vrut să strige tot ce știe, să vadă pregătirile de luptă întrerupînd inconștiența bucuroasă a serbării.

Sal-du ajunsese în dreptul lui Cril, care-l struni pe Galaad. Cînd Mela sosi din urmă, Cril o privi întrebător. Îi șopti ce aflase.

— Rămîi lîngă mine, spuse el liniștit, deși o cută i se adîncise între sprîncene.

— Dar bine...

— Pripeala face mai mult rău decît trădarea, decît lipsa de pregătire. Așteaptă.

Din nou? Lupta era totuși îndeletnicirea bărbaților și tăcu, iar amîndoi își ridicară privirile spre

floarea de foc. Cai și călăreți se opriseră la poalele colinei, dar în vîrf se desluşeau trei siluete în care Mela se ghici, mai degrabă decît se recunoscu, alături de Cril și de bătrîna conducătoare a nerturilor. Luminate de flăcări, trupurile lor păreau că prelungesc colina, ca trei stînci roase de vînturi pînă la dezvelirea sîmburelui omenesc al pietrei. Acum se făcuse tăcere. Aralata, cea mai mare dintre cele două Lune, ajunse deasupra florii de foc.

— E noaptea voastră, oameni de lumină! se înălță fără veste glasul tînăr și melodios al Am-aralatei, iar fiecare inflexiune-i fu multiplicată de parcă vorbele ar fi răsunat sub bolțile repetate ale unui imens dom, în care constelațiile închipuiau lumînările aprinse de credincioși.

Toți cei de față își duseră mîinile la piept, desfăcînd cutiuțele de cleștar.

— Și tu, spuse Til, iar Mela îi dădu ascultare.

Atunci oamenii de lumină își luară zborul, stele minuscule sub ochiul de aur al Aralatei; dar nu se răzlețiră. Asemeni unui roi de albine treceau peste capetele celor ce-i priveau, nemișcați pe caii încremeniți și ei, ca și cum s-ar fi aflat sub puterea unui farmec. Roiul oamenilor de lumină descria roate tot mai largi, ridicîndu-se totodată spre scăpărătoarea suprafață a Lunei. Iar cînd Melei i se păru că șuvița de stele e gata să atingă aurul Aralatei, întregul roi se prăbuși, dîră luminoasă ca trena unei comete. Linia incandescentă legă pentru o clipă Luna de flăcările ce se zbuciumau pe culmea colinei, apoi toți oamenii de lumină fură înghițiți de floarea de foc. Parcă se făcuse dintr-o dată mai întuneric.

— Putere a focului, întărește! spuse atunci Am-aralata, iar toți cei din față repetară după ea:

— Intărește.

— Putere a focului, spală! ceru acum Am-aralata.

— Spală, rostiră sutele de glasuri ale corului.

— Putere a focului...

Ceremonialul se desfăşura lent, cu replici poruncite de vechi canoane. *Acum,* îşi spuse Mela. Nu ştia ce aşteaptă, ştia doar că se teme, că ceva trebuie să se întîmple. Şi, deşi stătea încordată, gata să întîmpine o intervenţie înspăimîntătoare, tresări atunci cînd un glas aspru strigă din înălţimi:

— Moarte şacalilor pustiului roşu!

Cril o apucă de braţ în clipa aceea şi amîndoi văzură siluetele întunecate, ce coborau din văzduh.

— Canalul! şopti Cril. L-au reglat după poziţia dată de aparate... Apoi porunci cu glas tare: Rămîneţi pe loc!

— Rămîneţi pe loc, repetă fără şovăială Sal-du, iar porunca fu reluată din om în om, ajungînd îndată la toţi cei răspîndiţi la poalele colinei.

Mela prinse privirile Gat-arei. Se ivise pe neaşteptate lîngă Sal-du şi-şi mişca buzele, dar nu scoase o vorbă. Acum privea din nou spre vîrful colinei, unde stăpînul nertului ei aştepta neclintit. Nimeni, de altfel, nu vorbea. Uluirea pricinuită de invazia celor ce pîngăreau sărbătoarea nu apucase să se preschimbe în panică şi primii năvălitori se prăbuşiră în inima florii de foc sub privirile încă neînţelegătoare ale mulţimii. Dar strigătele de avertizare şi blestemele invadatorilor răsunau în tăcerea de sub ochiul de aur al marei Lune, iar văzduhul urma să scuipe trupuri pe care flăcările le înghiţeau, căci mecanismele funcţionau fără greş. Atacanţii trăgeau acum din înălţimi şi dîrele incendiatoare păreau şuviţe pornite din floarea de foc, flăcările armelor erau însă prea scurte pentru a constitui o primejdie.

— Am-aralata! strigă Cril.

Mela tresări din nou. Fascinată, urmărise jocul de umbre şi lumini de pe culmea colinei, uitînd că nu putea rămîne spectatoare. Închise repede ochii şi un geamăt pornit din sute de piepturi o vesti că Am-aralata pierise de lîngă floarea de foc, unde doar perechea ei şi a lui Cril mai stătea neclintită.

— Am-aralata... şopti Sal-du, nevenindu-i să-şi creadă ochilor cînd o văzu ivindu-se în stînga lui.

Dar bătrîna zîmbi şi glasul ei răsună liniştitor:

— Pace, fraţi şi surori! Aşteptaţi.

O mişcare identică răsuci oamenii nerturilor în şei, cînd se întoarseră s-o privească şi, ca şi cum neobişnuitul le-ar fi devenit familiar, nimeni nu vădi vreo mirare. Tăcută, mulţimea undui din nou pentru a urmări cele ce se petreceau pe vîrful colinei, doar Gat-ara se repezi la Mela, trăgînd-o de braţ:

— Şi el? El?

— Locul lui e acolo, spuse Mela. Linişteşte-te, soră.

Dar ştia că Gat-ara nu se putea linişti.

— Mi l-ai dat ca să moară în locul omului tău! Adu-l, adu-l aici... A doua oară văduvă... Asta vrei, nu?

— Gat-ara...

— Dă-mi-l pe stăpînul nertului meu! De ce el? De ce tocmai el?

— Priveşte, Gat-ara, spuse atunci Am-aralata întinzîndu-şi braţul şi femeia întoarse capul spre colină.

Totul se sfîrşise. Invazia încetase. Flăcările, care arseseră tăcut, trosneau împroşcînd scîntei şi luminînd cele două siluete de lîngă floarea de foc. Lacrimile curgeau acum pe obrajii Gat-arei.

— Aşteptaţi aici, spuse Cril, apoi, dînd pinteni armăsarului, se repezi pe panta colinei.

Firește, nu era de aşteptat ca oamenii Generalului să tragă în cel pe care-l considerau trimisul lor şi după poziţia căruia îşi coordonaseră descinderea pe înălţimea fatală, dar totul părea absurd, lichidarea intervenţiei se petrecuse ridicol de uşor. De ce? Pe măsură ce se apropia de culme lumina era tot mai vie. Ajuns în vîrf văzu că floarea de foc era de fapt un puţ larg, din care ţîşneau limbi de flă-

cări. Se opri lîngă celălalt Cril, care-şi duse degetul la buze, întrebînd:

— Ei bine, auxiliarule, eşti mulţumit? Generalul a păstrat tot timpul legătura cu noi, aşa că ştie cît de precis a decurs operaţia. Am primit felicitări.

— Şi vestea că soseşte chiar el pentru a-i aduce lui Cril discul de general, adăugă Mela.

Cril îşi feri privirile. Prefăcîndu-se că-l linişteşte pe Galaad se străduí să alunge simţămîntul neplăcut pe care i-l pricinuia faptul că se afla în faţa unei còpii a Melei. În mod ciudat, còpia lui îl supăra mai puţin. Sau irita în el alte fibre. Dar ochii ei cenuşii, statura, glasul...

— Cînd? întrebă.

— Îndată. E bucuros că şacalii pustiului roşu au fost nimiciţi pînă la unul şi că auxiliarii au pus mîna pe oamenii de lumină, aşa cum li s-a poruncit.

— E o zi mare, spuse Cril, încercînd să analizeze informaţiile pe care celălalt i le dădea.

Explicaţia dezastrului consta în faptul că armata de intervenţie fusese alcătuită din auxiliari, programaţi să coboare pe locul indicat şi incapabili de iniţiative. Absurditatea tehnicii... *Dar totul se reduce la capturarea oamenilor de lumină.* Cei doi se descurcaseră perfect, îşi jucaseră rolul de parcă ar fi fost Mela şi el însuşi. Dar *sînt* Mela şi cu mine, îşi spuse, fără a izbuti să se convingă şi evitînd în continuare să-i privească. Gîndul că-i lăsase să înfrunte o primejdie, chiar relativă, nu-i dădea pace şi se străduí zadarnic să-l alunge.

— Ar fi bine să aşteptăm jos, propuse atunci alter ego-ul lui. Aici, oricum, nu mai e nimic de văzut.

Are dreptate. *Am* dreptate, se corectă enervat, deplasarea celor doi, a aparatelor pe care le poartă înseamnă probabil şi deplasarea punctului de destinaţie al canalului, după coordonatele furnizate de ei. N-are nici un rost ca Generalul să piară şi el în flăcări, atunci cînd situaţia e încă departe de a fi

lămurită. Dar ar pieri, oare? Nu-i un auxiliar şi ar şti, cu siguranţă, să evite primejdia. Experienţa, oricum, era însă inutilă.

— Bineînţeles, încuviinţă de aceea. Am să aştept cu voi. Abia atunci se hotărî să-i privească şi văzu, pe feţele şi hainele lor, urmele flăcărilor: Dar sînteţi răniţi!

— Nimic serios, spuse repede Mela şi el le făcu un semn de înţelegere, dînd pinteni armăsarului.

Se simţea incapabil să se mai uite o dată la faţa ei mînjită de funingine, la rana de pe frunte şi pletele ciuntite. Mela... Îl cuprinse o furie a cărei violenţă îl făcu să tremure şi se sili să se convingă de caracterul iluzoriu al suferinţei unei copii, deşi ştia bine că Mela cea de pe colină simţise arsura flăcărilor şi că sîngele care i se închegase pe frunte nu era o iluzie. Atunci îşi dădu seama că goneşte de parcă adevărata Mela, spre care se îndrepta, ar fi fost cea rănită şi trase de hăţuri atît de din scurt, încît Galaad se poticni şi, frînat pe neaşteptate, fu cît pe ce să se dea peste cap.

Îl mîngîie pe grumaz cu un nou simţămînt de vinovăţie şi armăsarul porni, scuturîndu-şi coama. Îl lăsă să meargă în voie, izbutind să ajungă, întrucîtva liniştit, în dreptul celor ce aşteptau la poalele colinei. Le porunci să se îndrepte spre nerturile lor, dar nimeni nu se urni. Mirat, se opri în faţa Am-aralatei.

— Generalul soseşte îndată. Oamenii să se ascundă în nerturi. Plarta crede că toţi au fost ucişi.

— Oamenii de lumină... spuse încet Am-aralata.

Părea de astă dată mult mai bătrînă, pînă şi glasul ei îşi pierduse prospeţimea.

— Oamenii de lumină, interveni Sal-du. Floarea de foc a nimicit trupuri, flacăra a fost pîngărită... Oamenii de lumină nu mai sînt.

De asta nu reacţionase nimeni! Lipsa de mirare cu care asistaseră la tot ce se petrecuse era de fapt

consternare, deznădejde. Clanul Am-aralatei era împietrit de durere.

— Oamenii de lumină se vor întoarce, făgădui Cril, schimbînd o privire cu Mela. Le-am cerut să se ascundă ca să nu-i răpească Generalul.

— Ar fi al treilea semn, spuse simplu Am-aralata.

Apoi își desfăcu brațele într-o tăcută poruncă și, șușotind, bărbații și femeile începură să se răspîndească. Subțire și dreaptă, Gat-ara se apropie.

— Stăpînul nertului tău a cîștigat bătălia, zise Cril. Soseşte.

— L-am văzut coborînd.

Ochii Gat-arei erau din nou uscați, dar Cril înțelesese întrebarea mută a privirilor ei albastre și se hotărî pe loc.

— Da, soră. Acum se poate întoarce la nertul lui.

Femeia închise ochii și-și dădu capul pe spate, ca și cum ar fi lepădat o povară. Demnă, se plecă în fața lui Cril.

— Iartă-mi, soră, cuvintele nedrepte, șopti apoi, înclinîndu-se și înaintea Melei, care răspunse din inimă:

— Îți doresc multă fericire Gat-ara.

Și o urmări cu privirile, în vreme ce femeia se repezea în întîmpinarea perechii ce cobora costișa.

— Schimbă-ne hainele, îi șopti Cril, nădăjduind că dublura lui va înțelege rostul schimbării.

Mela închise ochii și Am-aralata privi îndelung hainele mînjite și atinse de mușcătura flăcărilor, care luaseră locul hainelor purtate de ciudata pereche. Schimbul se făcuse sub ochii ei, fără să prindă de veste, dar nu puse nici o întrebare. *Mai mult decît oricînd,* își spuse Mela, *seamănă cu un mic idol înțelept, șlefuit de curgerea vremii.*

Acum rămăseseră pe pajiște doar ei trei. Descălecară, Cril priponi caii și se așezară pe iarbă într-o tăcere pe care trosnetul marilor flăcări de pe colină n-o tulbura. Cele două Lune le dăruiau umbre du-

ble, una lungă și bine conturată, a doua mai scurtă și palidă, părînd umbra celei dintîi. *Încă o parantează,* își spuse Mela, *un alt timp în timp. M-am obișnuit să nu dispreţuiesc nici un răgaz...* Și, împăcată, se uită spre Cril, care se lăsase pe spate, privind stelele. Atunci cînd pasărea cu glas de privighetoare începu să-și desfășoare salba trilurilor, mîna lui căută în iarbă mîna Melei și ea își aminti că o privighetoare cîntase la fel în clipa cînd amîndoi se aflaseră pentru întîia dată față-n față, lîngă podul de pe Mureș. *Și-a amintit și el...* Și știu din nou că, pentru ea, fericirea era Cril.

— Atenţie, spuse el, îndreptîndu-și trupul.

Drept, cu picioarele lipite, Generalul cobora din văzduh. Se apropia de ei și, pe măsură ce străbătea cerul, stelele piereau pentru a se ivi în urma lui, parcă și mai strălucitoare. *Un vîrcolac,* își aminti Mela cînd trupul Generalului pătă aurul Aralatei, înaintînd tăcut ca o înspăimîntătoare prevestire. Acum îi vedea bine neagra uniformă de paradă, pe care focurile oţelite scăpărau în răstimpuri, ca niște semnale.

Mela și Cril îl întîmpinară în picioare, dar Amaralata rămase în iarbă, aceeași pe care tălpile Generalului o stiveau acum. El stătu o clipă nemișcat, iar cele dintîi cuvinte pe care le rosti fură:

— Într-adevăr, aerul e mai curat...

— Daţi-mi voie să raportez, începu Cril, dar celălalt își ridică mîna înmănușată și rîse:

— Inutil! V-am urmărit în tot timpul acţiunii, știu tot. Discul de general e la mine, voi fi fericit să ţi-l prind pe umăr de îndată ce-ţi pui uniforma. Încă o dată, generale Cril, Părintele Infailibil te felicită. Nici secretara dumitale nu ne-a dezamăgit.

— La ordin, domnule general.

Am-aralata nu se clintise și părea cufundată în gînduri, ca și cum vorbele schimbate lîngă ea n-ar fi privit-o, iar Mela își dădu seama deodată că prezenţa bătrînei se integra în peisajul pașnic, la fel de

firesc ca garpurile sau trunchiurile albastre ale copacilor.

— Conducătoarea nerturilor, spuse Cril, prezentînd-o Generalului care se oprise în faţa Am-aralatei şi o privea acum cu un fel de batjocoritoare îngăduinţă.

— Mă bucur că ai rămas în viaţă, dar nu te întreb dacă te bucuri şi tu. Ştiu că te miri...

— Sînt prea bătrînă pentru mirare, răspunse Am-aralata fără să se mişte, ca şi cum nu s-ar fi adresat nimănui.

Mela îşi aminti că mai rostise aceleaşi cuvinte.

— Şacalii tăi, ucişi, urmă Generalul. Oamenii de lumină, în mîinile noastre. Semnele au minţit.

S-ar fi zis că o compătimeşte, dar zîmbetul lui sigur şi crud spulbera orice îndoială.

— E un timp pentru toate, zise bătrîna, iar o lumină neaşteptată puse atunci pete roşii pe feţele tuturor.

Se auzi un zgomot uscat, ca pîrîitul unui trunchi ce se frînge, în vîrful colinei flăcările crescură împroşcînd scîntei şi umbrele fură deodată nete, ca-n strălucirea prelungită a unui fulger. Flăcările scăzură apoi pe neaşteptate, iar limbile focului unduiră tăcut.

— ... chiar pentru floarea de foc, urmă bătrîna şi Mela nu înţelese îndată că vorbele i le întregeau pe cele abia rostite.

Sus, pe colină, totul se sfîrşise.

— Poate, răspunse nepăsător Generalul. Cine are vreme pentru cuvinte-n doi peri n-are decît să se îmbete cu ele... Apoi, întorcîndu-se către Cril: Aş vrea să văd un om de lumină.

— Mela?

— Îndată.

Se depărtă şi trecu pe după trunchiul albastru al unuia dintre copacii presăraţi pe pajişte, unde închise ochii. Un om de lumină se ivi în cutiuţa de cleştar pe care o purta la gît, dar nu era Til. De-

mult, cînd începuse să-şi cunoască Puterea, încercase zadarnic s-o gîndească pe Cristiana, fata arsă pe rug în cea mai înspăimîntătoare dintre nopţile copilăriei. Mai apoi nădăjduise să-şi poată aduce la viaţă părinţii, dar moartea se dovedise mai puternică decît gîndurile ei. Iar Til murise o dată cu oamenii de lumină, în pîngărita îmbrăţişare a florii de foc care ar fi trebuit să-i împrospăteze puterile.

Întristată, Mela îşi desprinse lănţugul de aur de la gît, luă în mînă cutiuţa şi privi omul de lumină. *Nici Am-aralata n-ar crede că nu-i unul dintre cei pe care-i ştie şi care simbolizează tot ce oamenii nerturilor au mai de preţ!* Omul de lumină strălucea. Şi deodată, ca şi cum ar fi vrut să răspundă şi ultimelor ei îndoieli, omuleţul îşi duse palmele la urechi.

— Înţelegi? se bucură Mela.

— M-ai gîndit să înţeleg.

— Dar nu eşti Til, mai spuse ea cu nemărturisita speranţă că o va contrazice.

— Nu. Ştii bine că nu. Şi nu am nume.

— Am să-ţi spun Til.

— Abil, fertil, mobil, subtil, fertil, infantil...

— Da, Til, da! strigă Mela, înduioşîndu-se ca şi cum s-ar fi reîntîlnit, într-adevăr, cu omuleţul de jar descoperit în lumea trudalilor. Ştiu că pe toate astea le-ai citit în mine, dar îţi mulţumesc. Să mergem.

Şi se îndreptă către Generalul care umbla de colo colo, vorbind cu Cril.

— ... pentru totdeauna, îl auzi Mela încheindu-şi fraza, pe care o sublinie izbind cu pumnul într-unul dintre trunchiurile albastre.

— Iată un om de lumină, zise ea, întinzîndu-şi palma pe care cutiuţa de cleştar strălucea ca o candelă.

Am-aralata îşi îndreptă în iarbă trupul mărunt. S-ar fi zis că toate zbîrciturile s-au întins, netezindu-i pielea roşcată a feţei şi ochii i se măriseră.

— Ah! făcu Generalul, apucînd cutiuța.

Dar lumina se stinse de îndată ce cleștarul trecu în mîna lui. Uluit, Generalul nu-și putea desprinde privirile de pe insecta negricioasă care luase locul omului de lumină. Fața aspră i se fleșcăi, deveni o mască stupidă, de carne moale. Buza de jos atîrna. *Așa arată cînd doarme,* se înfioră Mela. *E întuneric în el...*

— Oamenii de lumină au fost cu toții niște biete gîze, rosti atunci încet și rar Am-aralata, ca și cum ar fi vorbit cu un bolnav. Dar glasu-i era din nou tînăr și melodios, iar ochii-i străluceau ca algele smulse din adîncurile mării, sau ca pelinul, după ploaie: Scînteia din noi a avut nevoie de veacuri pentru a le auri trupurile, de veacuri pentru ca aurul să învie și să se facă jar. Și ne-am schimbat o dată cu oamenii noștri de lumină și, dăruindu-le strălucirea Aralatei, am strălucit și noi... Iar tu, întuneric al Plartei, ai crezut că-i de ajuns să furi lumină...

— Taci! strigă Generalul, zvîrlind în iarbă cutiuța.

Își regăsise trăsăturile aspre, și le aplicase pe față și-n neagra lui uniformă părea o statuie a beznei, opacă și încăpățînată. Am-aralata întinse mîna și luă din iarbă cutiuța de cleștar, în care omul de lumină se aprinse. Cîntecul privighetorii izbucni neașteptat, la fel de tînăr ca glasul măruntului idol viu.

— De ce? întrebă Am-aralata. S-ar zice că aveți de toate.

Atunci, ca un semnal, gîndul lui Til răsună între tîmplele Melei:

— Pentru bucurie.

— Pentru bucurie, spuse Mela. Plarta are de toate, dar nimeni nu se mai bucură în marele oraș.

Și-și aminti haosul cenușiu al pereților, scrîșnetele fierului, mișcările rătăcite ale oamenilor peste care flăcările verzi unduiau, otrăvind aerul.

— Taci! scrîşni iarăşi Generalul.

Privighetoarea tăcu. Şi trilurile i se risipiră din nou în văzduh cînd Am-aralata rosti cu blîndeţe:

— Bucuria de a fi, de a te mişca, de a gîndi. Bucuria dragostei. A faptei. Bucuria omenească, pe care aţi lepădat-o la picioarele maşinilor... Dar e singurul lucru pe care maşina nu vi-l poate da. Cei Vechi au înţeles. Au încercat să vă deschidă ochii şi Părintele Infailibil v-a poruncit să-i ucideţi. O parte au izbutit să fugă.

— Şi s-au ascuns, ca şacalii, în pustiu!

Rotindu-şi braţele, Am-aralata arătă pajiştea şi dumbrava, apoi îşi duse braţele la piept ca şi cum ar fi strîns la inimă fermecătoarea imagine a lumii ei.

— Nici cînd vezi adevărul nu-l mai poţi crede... S-au întors la viaţă, orbule din Plarta! Şi au înălţat garpurile, căci nu-şi pierduseră minţile şi n-au osîndit maşinile, ci moartea vie la care v-au silit. Nu mai aveţi de mult nume în capcana Plartei, pentru că nu mai sînteţi decît nişte semne. Maşinile vă dau hrană şi îmbrăcăminte şi cîntece, vă spun cînd şi cu cine să vă împreunaţi, cînd să vă culcaţi şi cînd să vă treziţi. Ştiu totul şi fac totul pentru fericirea voastră... Sînteţi fericiţi?

— Urăsc întîmplarea, spuse Generalul. Urăsc greşeala.

— E, totuşi, un timp pentru toate. Pentru întîmplare, ca pentru greşeală. Încă n-ai înţeles?

— Toţi ai tăi ucişi... *Tu* vorbeşti de greşeală?

Şi rîdea fără veselie şi nu simţea mireasma florilor violete.

— Mi-e milă de el, mărturisi Am-aralata înălţîndu-şi spre Mela privirile, cu verdele deodată îndoliat.

Dar trimisul Plartei se scutură, ca şi cum ar fi alungat o muscă.

— Destul! Generale, cheamă auxiliarii.

Cril şovăi. Atunci Am-aralata duse la buze un fluier şi, cînd suflă în lemnul albastru, se auziră sunetele prelungi care vestiseră începutul nopţii oamenilor de lumină, iar, cînd depărtă fluierul de la buze, sunetele se repetară, din ce în ce mai stins, ca nişte ecouri.

— Ce-i asta?

Nerăbdător, Generalul se întoarse către Cril.

— Aşteaptă, răspunse în locul lui bătrîna, iar porunca ei răsună atît de ciudat, încît Generalul se mulţumi să ridice din umeri, fără să protesteze.

Privighetoarea tăcu din nou. Absenţa cîntecului păru deodată dureroasă şi Mela oftă. Luna cea mare se depărta, făcuse loc discului mărunt al lunii argintii, pe a cărui suprafaţă se fugăreau, leneş, umbre verzui. *Încă o lume? Cineva aşteaptă poate acum acolo şi priveşte spre discul pe care ne aflăm, întrebîndu-se dacă aici nu aşteaptă nimeni, cu ochii la lumea lui argintie... Un nesfîrşit joc de oglinzi, ca în marea sală a palatului din Laga în care m-am văzut multiplicată la infinit, alături de cel ce nu era Cril. Dar era. În lumea trudalilor el era Cril, aşa cum stăpînul nertului Gat-arei va fi Cril-din-lumea-asta, după ce vom pleca. Un joc de oglinzi...*

Atunci inima începu să-i bată, întîi ca o părere, apoi tot mai tare. Zvîcnetele înfiorară pajiştea, răsunau în trunchiurile albastre, în sticloasele petale ale florilor, iar văzduhul tremură de parcă baghetele unei grindini ar fi prins să răpăie pe pielea unei tobe nevăzute.

Soseau arvanii. În fruntea călăreţilor, flancat de Mela şi Gat-ara, Cril făcu un semn şi mulţimea înconjură într-o clipă micul grup din jurul Generalului.

— Cine?... întrebă el, dar privirile-i alergară de la Cril şi Mela la perechea lor călare, şi vorbele i se opriră în gît.

Mîna-i lunecă spre ţeava glorului. Mela închise ochii. Şi degetele Generalului bîjbîiră zadarnic, pi-

păind locul de la șold, unde știa că-și agățase arma. Iar, înainte de a-i îngădui să se dezmeticească și să înțeleagă ce se petrece, Mela mai închise o dată ochii și sute de focuri se aprinseră pe piepturile noilor veniți cînd oamenii de lumină își reluară locurile în cutiuțele de sticlă, din care zburaseră pentru a se pierde între petalele florii de foc. Rumoarea bucuroasă acoperi strigătul Generalului, dar glasul Am-aralatei se înălță, limpede și tînăr:

— „Atunci oamenii de lumină vor muri și vor învia, mai puternici decît fuseseră, și sub aurul Aralatei va fi al treilea semn. Și nu veți mai avea nevoie de semne pentru a ști că-i timpul să dați întunericului lumină..."

— Auxiliarii! gemu Generalul, apucînd brațul lui Cril.

Dar îi dădu drumul, de parcă s-ar fi ars atingîndu-l, și privirile-i alergară din nou de la un Cril la altul, în vreme ce picături de sudoare îi brobonau fruntea.

— Auxiliarii nu mai sînt, spuse Am-aralata.

Urma să șadă în iarbă, idol mărunt cu fața luminată de candela omului de lumină Til. Într-o tăcere impresionantă, nemișcați pe caii lor, bărbații și femeile nerturilor se uitau la General. El își îndreptă atunci trupul și glasul lui izbucni neașteptat:

— Auxilia-a-ari, drepți! Asupra șacalilor pustiului roșu... foc!

Apoi duse mîna la ureche. Păru că ascultă salvele, un zîmbet mulțumit i se așternu pe față și dădu din cap, încuviințînd.

— E un timp pentru toate, repetă Am-aralata, dar Generalul își duse degetul la buze, făcîndu-i semn să tacă.

Și în șoaptă, ca unui complice, îi spuse:

— Toți auxiliarii au oameni de lumină și s-au aliniat în front. Cu Cril am terminat. Știai că sînt doi? Să strigi și tu ura. Te rog... Dacă strigi fru-

mos, îți dau discul de general și doi oameni de lumină...

— Nu, strigă Mela, nu pot să-l văd așa!

Și, închizînd ochii, îl trimise în încăperea argintie din Plarta, așezîndu-l în fața mesei lui tăiată într-un bloc de oțel, unde Generalul își frecă palmele, rostind încîntat:

— Așa e bine. Acum putem începe.

Apoi, la fel de încîntat, apăsă alandala pe cîteva butoane, scurtcircuitîndu-l și scoțîndu-l definitiv din funcție pe Părintele Infailibil, marele creier electronic ce reglementa activitatea casei-oraș. După care se prăbuși cu pieptul peste oțelul mesei și rămase nemișcat, cu aceeași încîntare zugrăvită pe fața redevenită o mască stupidă, în vreme ce sirenele se dezlănțuiau sunînd alarma și oamenii năvăleau pe canalele reglate, fără ca vreunul din nenumăratele dispozitive de îndrumare să le spună ce au de făcut și fără ca dispozitivele de semnalizare să le trimită mesajele stimulatoare, în absența cărora pînă și mișcarea încetă.

— Ora oamenilor de lumină a sunat pentru Plarta, vesti Am-aralata ridicîndu-se din iarbă și Mela se întrebă dacă știe că oamenii de lumină, acum telepați, aveau să schimbe rînduielile marelui oraș.

Pe asta se bizuia, pornind spre Plarta? Era încă una dintre ciudat de exactele preziceri ale Celor Vechi? Arvanii se puneau în mișcare. Sal-du aduse un cal și bătrîna se ridică în șa, iar privighetoarea se auzi din nou în noaptea albastră. Mela se apropie de Cril.

O pleoapă neagră se lăsă atunci despărțindu-i de ceilalți, bătu de cîteva ori scăldîndu-i în lumini ce se înlocuiau repede, verde, galben, roșu, apoi, cînd se ridică pentru ultima dată, Mela și Cril se pomeniră instalați pe doi butuci sidefii, în fața unei mese de aceeași culoare. De cealaltă parte, un bătrîn le întindea cu amîndouă mîinile două pocale, în vreme ce-și freca alte două mîini în dreptul pieptului, de parcă niște șerpi i s-ar fi răsucit la sîn.

6

— Bun sosit la hanul bătrînului Vl! Nu vă întreb nimic, o să-mi spuneţi totul după ce daţi de duşcă sarbul ăsta. Şi nu-mi mulţumiţi, bătrînul Vl ştie să-şi întîmpine oaspeţii, mai ales cînd vin de dincolo de Marile Coline... că de acolo veniţi, orice aţi vrea sau n-aţi vrea să-mi spuneţi! şi bătrînul rîse, dezvelindu-şi dinţii verzi.

Mela privi cele două perechi de braţe sfîrşite în mîini cu cîte trei degete şi o imensă oboseală o năpădi la gîndul că jocul (care nu era joc) urma s-o tîrască alături de Cril. *Cam repede,* îşi spuse. *Lasă-ne măcar răgazul de a ne trage sufletul...* Dar răgazurile erau rare, ştia, şi gîndul nu se adresa nimănui. Am-aralata, Plarta, oamenii de lumină numai însemnau nimic în hanul acestei alte lumi, unde trebuia să încerce să le alunge imaginile pentru a face loc bătrînului Vl, care-i îmbia cu pocalele lui negre, înfăţişînd pe pereţi desenele argintii ale unor încrustaţii ce puteau fi, la fel de bine, litere sau simple podoabe.

Cril părea să-şi fi revenit cel dintîi, acum întindea mîna spre unul dintre pocale, dar podeaua se clătină deodată şi, încercînd să-şi păstreze echilibrul, bătrînul vărsă pe masă lichidul negru.

— Glo!

Se schimbase oare la faţă? Nu era uşor să-ţi dai seama, barba de un lat de palmă îi creştea pînă sub ochii cu tăietură verticală şi din ariciul perilor albi răsărea doar pliscul roşu al nasului; pînă şi buzele erau ascunse de mustaţa groasă şi dinţii verzi i se vedeau numai cînd vorbea sau rîdea. Poate felul în care-şi îngustase privirile, strîngînd din pleoape pînă ce ochii nu-i mai fură decît două înguste crăpături paralele, să fi avut un înţeles...

Totul se liniştise şi Vl întindea acum spre Mela cel de al doilea pocal, cînd duşumeaua zvîcni din nou şi lichidul negru se răspîndi iarăşi pe sideful mesei. Fără o vorbă, Vl se propti cu mîinile libere

pe tăblia pătată, în vreme ce aşeza cu cealaltă pereche pocalele într-unul dintre rafturile aflate în spatele lui.

— Glo nu doreşte să beţi sarb. Nu-mi rămîne decît să vă dau cîte o gură de htel.

Duşumeaua nu se mai clătina.

— De ce crezi că nu vrea să-ţi gustăm sarbul? întrebă Cril.

— Bănuiesc că o să-mi spuneţi voi, i-o întoarse Vl, privindu-l chiorîş.

Se răsuci şi luă o sticlă din raft, în vreme ce, cu una dintre mîini, ştergea sarbul vărsat pe masă, iar Mela îşi dădu seama abia atunci că vorbeau tustrei o limbă pe care n-o auzise niciodată. Dar faptul n-o mai mira; ştia acum că, la nevoie, putea vorbi oricare dintre limbile folosite pe nenumăratele lumi ce se rotesc în jurul unei puzderii de sori de toate culorile.

Htelul părea să fie un amestec, bătrînul deşerta licori de mai multe culori în alte două pocale şi, cum treaba se arăta migăloasă, Mela îşi îngădui să privească în jur. Se aflau într-o încăpere înaltă, cu bolţi răsturnate ca nişte cupe. Mesele lungi rînduite pe lîngă pereţi erau sidefii, ca butucii pe care şedeau, şi un singur muşteriu se mai afla în han, dar dormea la o altă masă, cu capul pe cele patru braţe şi faţa la perete. Uşa sidefie era închisă, ca şi cele două ferestre mari, prin care nu se zărea nimic. Singur copacul luminos crescut în mijlocul hanului şi ale cărui crengi lipsite de frunze se întindeau pînă pe sub bolţile inversate putea sugera că afară era noapte. Copacul *(parcă ar fi un os uriaş sau, mai degrabă, scheletul bizar ramificat pentru a susţine anatomia unei fiinţe neobişnuite)* părea din specia ce furniza lemnul sidefiu. Acum, înălţat dintr-un puţ cu ghizduri negre, în marginile cărora se opreau ornamentele geometrice ale podelei, avea trunchiul şi ramurile învăluite într-un fel de manşoane, teci translucide emanînd o lumină albă.

— Ia să-mi spuneți ce părere aveți de htelul meu, spuse bătrînul, așezînd două pocale în fața Melei și a lui Cril.

Nu le mai întindea ca data trecută, nu mai aștepta să-i fie luate din mîini.

— Am un prieten care a fost otrăvit cu niște htel, zise Cril, cu ochii în ochii lui Vl.

— Se mai întîmplă...

Nu se mira și nu protesta. Ridicase din umeri, așteptînd liniștit, ca și cum otrăvirea mușteriilor de către hangii ar fi intrat în ordinea firească a lucrurilor. *Dar rostește cuvinte puține, alese cu băgare de seamă. Nu mai pălăvrăgește.*

— Ce-ar fi să bei cu noi? propuse Cril.

— Htel?

Acum părea sincer mirat. Sprîncenele-i desenau două albe accente circonflexe peste ambrazurile ochilor.

— Nu-ți place? mai întrebă Cril.

— Sînt bătrîn, răspunse Vl, pentru a adăuga îndată, niței arțăgos: Ce, nu se vede?

Destul de nesigur, Cril nu se dădu totuși bătut:

— La noi bătrînii beau și nu pățesc nimic.

— Care noi? rînji Vl. Și unde?

— Dincolo de Marile Coline.

Atunci, înainte ca bătrînul să poată răspunde, cel adormit cu capul pe masă se trezi și porni să cînte cu glas răgușit:

Dincolo de Marile Coline
Totul e bine
Orele au trei picioare
Cuvîntătoare,
Cerul face ouă de mătase...

— Tacă-ți fleoanca, Bra! strigă hangiul. Dumnealor vin de dincolo de Marile Coline.

Dar se ostenea degeaba, celălalt adormise din nou și răsuflarea i se auzea acum, șuierînd la răstimpuri egale.

— Te pomenești că a băut tot htel, zise Cril, drept care Vl se înecă de mirare:

— Dar ce ai fi vrut să bea?

— Știu eu? Poate sarb...

Se făcu tăcere. Numai răsuflarea lui Bra se auzea, vuind ca o geamandură.

— Ești tare glumeț, rosti în cele din urmă Vl, după ce se uitase lung la Cril, sarb, hai?

Și rîse scurt, fără veselie. *Vorbesc ca doi surzi*, își spuse Mela, hotărîndu-se să ia taurul de coarne:

— Nu vrei să ne spui cine e Glo?

Întrebarea avu un efect neașteptat asupra bătrînului, care începu să-și rotească cele patru brațe, descriind semne prin aer și bolborosind cuvinte nedeslușite. Apoi se opri, răsuflă adînc și vesti:

— S-a făcut tîrziu. Eu mă duc la culcare.

— Nu ne găzduiești?

— N-am unde. La vremea asta hanu-i întotdeauna plin.

Și se îndreptă grăbit spre ușă, pe care o deschise către bezna de afară.

— Ticălosule, rosti cam împiedicat Bra.

Se trezise din nou și auzise pesemne ultimele cuvinte ale hangiului, care se răsti posomorît:

— Gura!

— „La vremea asta hanu-i întotdeauna plin", îl maimuțări însă Bra, vorbind anevoie, încet și rar. Ticălosule!

— Vezi-ți de visele tale, dacă nu vrei să-ți vii în fire afară, îl repezi Vl din nou, întorcîndu-se apoi spre Cril: Așa cum vă spun, hanu-i plin. Și, chiar de n-ar fi, n-am de dat socoteală nimănui!

— Nu? întrebă Bra. Ei bine, ai să-mi dai mie... Socoteala!

— Șase colpe. Și repede!

Bra se scotoci cu toate patru mîinile prin găurile halatului multicolor, destul de soios, care-i acoperea trupul. Mormăia într-una:

— Ticălos și pungaș. Șase colpe... ați auzit?... șase, pentru niște vise de mîna a șaisprezecea, pe

care nici nu te lasă să le guști pînă la capăt...

— Mai repede, zise din nou Vl, dar celălalt se prăbușise iar peste masă și mugetul geamandurii umplu hanul.

Brațele-i atîrnau moi, de parcă ar fi aparținut unei marionete cu sforile retezate.

— Și acum? întrebă Cril.

— Vă duceți încotro știți.

Mela avusese însă vremea să-și iasă din fire, așa că închise ochii, iar hangiul se pomeni călare pe una dintre crengile luminoase ale copacului, chiar sub bolta răsturnată, unde-și bălăbăni mîinile și picioarele înecîndu-se de furie și spaimă.

— Jos... jos! Am să vă... jos!

— Ce cauți acolo, Vl? întrebă cu bun simț Bra, care părea să aibă darul de a se trezi ori de cîte ori avea ceva de văzut.

— Dă-mă jos, auzi?... Imediat!

— De ce? întrebă Bra, adăugînd după o clipă de gîndire: N-am nici un motiv. Absolut nici unul. Și nici șase colpe...

— Să mergem, spuse atunci Cril, fără a ține seama de blestemele hangiului și toți trei ieșiră, trăgînd ușa după ei.

— Șase colpe, mormăi Bra. O să le aștepte mult și bine... Dar cum de a ajuns pe craca aia?

— Dintr-un salt, răspunse Mela.

— Așa... Și nu l-ați sfătuit să se înscrie la întrecerile de sărituri de la Glonad?

— Nu știam de întreceri. De altfel, poate că nu mi-ar fi ascultat sfatul...

— Nu l-ar fi ascultat, cu siguranță! E încăpățînat ca un *leb*. Iertați-mă, vin îndată...

Și lunecă, întinzîndu-se cît era de lung. Se aflau pe un drum îngust, luminat de un singur copac crescut într-o latură. De jur împrejur era întuneric și, deși străluceau mai tare ca pe cerul Pămîntului, stelele nu izbuteau să biruie bezna, pe care nici o Lună n-o împrăștia. Întorcînd capul, Mela nu mai văzu nici clădirea hanului.

— Gata, vesti Bra, ridicîndu-se. Un vis păcătos, pe care n-ai da nici trei colpe... Judecați și voi: două-trei priveliști destul de tulburi și care se schimbă înainte de a le putea vedea într-adevăr, un zbor printr-un cer înnorat, o odaie mai sărăcăcioasă chiar decît odaia mea și în care dai de o *capistă* uscată ca o scîndură, nu-ți cîntă barem un cîntec pînă la capăt, te strînge în brațe cu o mutră de parcă ar voi să te dea pe ușă afară și, cînd ți-e lumea mai dragă, te pomenești zburînd din nou în sunetele unei *danga* de acum cincizeci de ani, pusă atît de des că n-au mai rămas din ea decît hîrîituri și țipete răgușite...

— Într-adevăr, spuse Mela, silindu-se să nu rîdă.

— Mda, făcu Bra. Și încotro, mă rog?

Limba nu i se mai împleticea și părea acum sigur pe picioare.

— Iată ce am vrea să știm și noi, mărturisi Cril, ceea ce îl înveseli pe visătorul dezamăgit, făcîndu-l să-l bată pe umeri cu toate patru mîinile.

— Nu știu cine v-a pocit în halul ăsta, retezîndu-vă cîte o pereche de brațe și sucindu-vă ochii în cap, dar martor mi-e Ziz că-mi plăceți și așa!... Să mergem.

Nu părea stînjenit de întuneric și înainta cu o siguranță pe care Mela și Cril o invidiau.

— Drumul e drept, măcar? întrebă Cril.

— Toate drumurile sînt drepte.

— Nu văd totuși de ce ne-am chinui, zise Mela și, închizînd ochii, făcu să i se ivească în mînă un felinar, la lumina căruia se simți îndată acasă.

Noaptea căpătase dimensiuni familiare, în ciuda straniilor constelații care o împodobeau, pînă și drumul, panglică dură pe suprafața căreia lanterna punea sclipiri de smalț (aplecîndu-se Mela pipăi și descoperi că era, într-adevăr, neted ca peretele unei oale), își pierdea ciudățenia și nu mai era decît o potecă largă și mai îngrijită decît cele din jurul cetății de pe malul Mureșului.

— Unde ai ascuns-o? întrebă Bra, arătînd spre lanternă. În mînecă? şi, fără a aştepta răspunsul, începu să rîdă. V-am spus cumva că-mi plăceţi?

— Ne-ai spus.

— Atunci o mai spun o dată, că de-alde voi nu se văd pe toate drumurile! De unde veniţi?

— De pe o stea.

Bra se opri şi cele patru braţe i se rotiră, făcîndu-l să semene cu o moară.

— Bineînţeles... Şi toţi sînteţi ciungi pe steaua voastră, aşa-i?

— Şi cu ochii suciţi, zise Cril.

— Şi neîntrecuţi în salturi şi gata să scoată felinare din mînecă... Ştiţi ceva? Visul ăsta-i mai grozav decît toate cele din htelul lui Vl.

— Unde mai pui că nu costă nimic, rîse Mela.

— Oare? Cine dă, fără să ceară ceva în schimb?

— Cei ce nu se văd pe toate drumurile...

— Ai răspunsuri la toate, constată Bra, posomorîndu-se. Vezi, asta-mi place mai puţin.

— De ce?

— Fiindcă mă simt prost cînd nu sînt eu cel mai deştept.

Apoi, socotind că lămurise lucrurile, porni din nou. De o parte şi de alta a drumului nu se deslueşea mai nimic. Mela înălţă zadarnic felinarul, străbăteau probabil un şes ale cărui singure amănunte vizibile erau nişte tufe de un negru mat, purtînd ciucuri argintii. Dar era greu de spus ce se afla la doi paşi dincolo de ele.

— Vl ne îmbia cu nişte sarb, zise Cril pentru a sparge tăcerea.

— E hangiu, nu?

Bra răspunsese plictisit, fără a întoarce capul.

— Ce-i sarbul ăsta? nu se lăsă Cril, iar celălalt se înviora, ca prin minune.

— Vreţi să cred că veniţi într-adevăr de pe steaua aia?... Păi, pentru numele lui Ziz, orice hangiu începe prin a da sorb unor necunoscuţi. Cum ar şti alt-

minteri cu cine are de-a face și cum și-ar mai da raportul?

— A zis că o să-i spunem totul după ce bem... Asta era!

— Cine înghite cîteva guri de sarb nu se mai poate împotrivi, explică răbdător Bra, și răspunde la orice întrebare. Sarbul spulberă minciuna, te înfățișează fără apărare, gol și adevărat.

— E o otravă?

— Numai pentru unii. Au cică prea multe de ascuns și minciuna sau prefăcătoria le e atît de puternică, încît se împotrivește sarbului într-o încrîncenare pe care trupul n-o poate răbda și care-l ucide. Cel puțin așa zic hangiii...

— Htelul poate fi și el ucigător? mai întrebă Cril, dar Bra se opri și exclamă uluit:

— Nu știu ce păziți pe steaua voastră!... Cum să te ucidă htelul, ciungule? Poți să nu te mai trezești, asta da, dar numai dacă-ți rupi gîtul în vis sau te omoară careva acolo... Pricepi, nu htelul e de vină. El îți dă vise adevărate, iar ce ți se întîmplă în vis te privește.

— Dar visele nu sînt poruncite de băutură? se încăpățînă Cril. Credeam că, după tăria sau însușirile htelului, visele pot fi strașnice sau... sau păcătoase, așa cum era cel pe care Vl ți-a cerut șase colpe. Dacă se întîmplă să fii ucis în vis nu înseamnă că amestecul a fost greșit, sau potrivit cu bună știință ca să nu te mai trezești?

Bra rămase cu gura căscată. Era limpede că vorbele lui Cril îi arătau într-o nouă lumină eventualele accidente pricinuite de htel și faptul că nu se gîndise niciodată să le atribuie neîndemînării sau relei intenții a unui hangiu i se păru deodată ciudat.

— Ochii tăi strîmbi și neînstare să străpungă întunericul văd totuși departe, rosti el, dus pe gînduri. Cum de ți-a dat prin minte una ca asta?... Marea nu-i de vină că un biet pește de treabă nimerește între dinții cine știe cărei dihănii de pradă,

nici talpa încălțării că strivește o gînganie pitită în iarbă... Și, cu toate astea, cu începere de azi am să mă gîndesc de două ori înainte de a mai bea în hanuri necunoscute. Să-ți mulțumesc?

— Spunîndu-mi cine-i Glo, zise Cril, dar Bra începu atunci să-și rotească brațele, bolborosind așa cum făcuse și bătrînul Vl.

— Cred că-i o întrebare nepotrivită, se amestecă Mela în vorbă. Să zicem că n-ai auzit-o...

— Se poate? întrebă Bra.

Arunca priviri înspăimîntate în jur și făcea într-una roate prin aer cu ambele lui perechi de brațe, de parcă ar fi vrut să zboare.

— Cu siguranță, îl liniști Cril.

— Atunci n-am auzit nimic, strigă Bra. N-am fost întrebat, n-am auzit... Apoi, strîmbîndu-se, începu să turuie: Cum vă spun, nu mă mai îndoiesc de faptul că veniți de pe steaua ciungilor și că habar n-aveți ce se petrece aici, pe Rewz. Dacă mă gîndesc bine, cred că nici nu știți că vă aflați pe Rewz și că ne îndreptăm spre Glonad-cea-bătută-de-valuri... Mint?

— De fel.

De mirare, Bra uită pînă și să-și rotească brațele.

— Ați mîncat *barte?* Nu?... Pentru numele lui Ziz, nu cumva vreți să spuneți că am nimerit-o și că veniți într-adevăr de nu știu unde?

— E adevărul adevărat, spuse liniștit Cril, iar Bra avu nevoie de cîteva clipe pentru a se obișnui cu gîndul ăsta năstrușnic.

— Dincolo de Marile Coline, explică el apoi, sînt surghiuniți cei pe care mipul de Glonad îi pedepsește și cărora, pentru a fi însemnați, li se retează două brațe. E drept, încă n-am auzit să li se sucească și ochii, dar în vremea noastră nu te mai miri de nimic... Am glumit cu voi și cînd colo...

— Dacă eram surghiuniți, puteam trece de Marile Coline?

— O dată pe an. Toți surghiuniții se pot întoarce în Glonad o dată pe an, la serbarea lui Ts... Însemnați, cum sînt, nu mai reprezintă o primejdie.

— Hangiul ne-a luat și el drept surghiuniți...

— Că nu era să-și închipuie... Și mîine e serbarea lui Ts.

— Am potrivit-o bine, zise Cril, dar Bra strigă deodată:

— Stați! Htelul... De fapt nu m-am trezit, iar visul lui Vl făcea într-adevăr șase colpe!

Cril se pregătea, poate, să-i răpească și ultima iluzie, cînd Mela i-o luă înainte. Închise ochii și, cînd îi deschise, se aflau cu toții în caleașca străvezie în care, alături de Cril, străbătuse (cu secole în urmă, parcă) aurul peisaj gîndit anume pentru el și pentru dragostea lor. Abia cînd copitele cailor sunară pe smaltul negru al drumului *auzi* tăcerea ce-i înconjurase din clipa părăsirii hanului. *Ca și cum mi s-ar fi destupat urechile... Fără să-mi dau seama, am gîndit caleașca în care am fost fericită în mijlocul tăcerii.* Și, deși vechea tăcere fusese vie, străbătut de foșnete, de țîrîitul cosașilor și cîntecul păsărilor, se simți împăcată atunci cînd Cril îi cuprinse mîna, arătîndu-i că-și amintește.

— Ce-ați făcut? întrebă însă înspăimîntat Bra, cu ochii la cele două felinare ale caleștii, care scoteau din beznă crupele cailor, vizibili prin pereții străvezii.

— Am obosit, răspunse Mela. Nu se călătorește mai plăcut așa?

Își dăduse pe față Puterea. Dar legile de pe Pămînt erau uitate, totul se schimbase și păstrarea tainei nu mai avea rost, așa cum nu avusese rost nici în lumea Am-aralatei.

— Saltul lui Vl, bolborosi Bra, felinarul scos din mînecă, și acum... Nu e htelul! Bătrînul cîrpănos n-ar fi putut născoci un vis ca ăsta... Oricum, nu i l-ar fi dat unui prăpădit de *als*. E un vis de o sută de colpe, pe puțin, și mă îndoiesc ca pînă și

mipul de Glonad să fi trăit vreodată unul asemeni...

Vorbea cu el însuși și se făcuse mic pe banchetă, frîngîndu-și în neștire cele patru mîini sfîrșite în cîte trei degete. Acum, în lumina felinarului pe care-l agățase de un cîrlig, Mela îi vedea fața uscățivă, schimonosită de ticuri și ochii vioi, ca de arici.

— Liniștește-te, spuse Cril punîndu-și mîna pe genunchiul lui. Ești un als, nu? Ce face un als pe Rewz?

— Giumbușlucuri...

Bietul Bra clănțănea din dinții lui verzi.

— De asta te duci la Glonad?

— Mipul Avcal a vestit serbarea lui Ts. Dacă mă grăbesc, ajung la vreme.

— O să ajungem, îl încredință Cril, iar Bra oftă:

— Sînteți siguri că nu faceți parte dintr-un vis? Apoi, cum Cril se mulțumi să zîmbească, oftă încă o dată și sfîrși prin a arbora și el un zîmbet chinuit. Bine, am priceput. Dacă nu mi-ați făcut nimic rău pînă acum, n-o să-mi faceți nimic nici de aici înainte... Știți povestea mipului din Pret? N-aveți de unde, sînt sigur că pe steaua voastră nici n-ați auzit de mipi. Lăsați-mă dar să-mi fac meseria și ascultați povestea mipului din Pret:

Mipul ăsta, începu Bra, din nou sigur de el și nestînjenit de faptul că stătea pe loc în timp ce caleașca gonea pe drumul întunecat, era bătrîn, gras și urît. Într-un rînd s-a uitat în oglindă, i s-a rupt inima de bătrînul gras și urît pe care-l vedea și a început să-i vorbească: „Ce să fac pentru tine? Te iubesc așa cum ești și nu te-aș schimba pe o mie de tineri viguroși“... Dar bătrînul avea și el averi cu care-și putea cumpăra toate visele de pe lume, avea un palat în care ziua ținea cît îi poruncea și mai avea și pălăria cu pană roșie, care le arăta tuturor că el e mipul, stăpînul pe inimi și pe putere. Ce să poată face pentru el?

L-a chemat mipul din Pret pe Marele Hangiu, i l-a arătat pe bătrînul gras și urît din oglindă și

i-a zis: „Uite, mi se rupe inima de dragoste cînd dau cu ochii de înţeleptul ăsta. Ce să fac pentru el?“ Marele Hangiu a chibzuit, şi-a supt cuviincios degetul mic de la a doua mînă stîngă spre a se arăta cît mai neajutorat şi nevrednic să deschidă gura în faţa mipului său, apoi a rostit: „Fă schimb cu el“. „Cum aşa?“ „Bine, a zis Marele Hangiu. Treci în oglindă în locul lui şi numeşte-l pe el mip peste Pret“. „Aşa? a răcnit mipul. Te-ai săturat de mine şi vrei să-ţi schimbi stăpînul?“ Îndată l-a chemat pe Marele Măcelar, i-a poruncit să reteze trei dintre braţele Marelui Hangiu şi l-a surghiunit pentru totdeauna...

— Frumoasă poveste, spuse Cril.

— A mipului din Pret, da. Acum, că mi-am plătit călătoria, îngăduiţi-mi să dorm pentru a prinde puteri. Altminteri n-aş avea ce face la Glonad.

Şi se ghemui în colţul lui, închise ochii şi adormi, cu cele patru mîini în poală. Copitele cailor ropoteau. Întunericul părea să se destrame, din cînd în cînd răsărea şi se pierdea în urma caleştii cîte unul dintre copacii luminoşi, dar Mela şi Cril nu izbutiră să vadă altceva şi, legănaţi pe banchetă, aţipiră şi ei curînd.

*

— Treziţi-vă, striga Bra zgîlţîindu-i, ne apropiem!

Prin pereţii transparenţi pătrundea lumina tulbure a zorilor, descoperind o lume de culori mohorîte. Drumul era negru şi lucios ca o cizmă lustruită, arbuştii de un negru mat arborau mortuari ciorchini argintii şi nu se vedeau alţi copaci decît cei cu crengile înfăşurate în luminoase manşoane albe. Chiar şi solul era de culoare vînătă.

— Mai e mult pînă răsare soarele? întrebă Cril.

— A răsărit.

Dar îl căutară zadarnic pe cerul lipsit de nori, care începea să fie pătat de lumini cafenii.

— E mai bine să continuăm drumul pe jos, fu de părere Mela. Caleașca e prea bătătoare la ochi.

— Mă mir că sîntem singuri pe drum, spuse Cril.

— Cine ați vrea să rătăcească prin beznă, în afara unui als izgonit din han și a celor veniți de pe cine știe ce stea pe care nimeni n-a văzut-o vreodată?... În curînd nu vom mai fi singuri, îi încredință Bra.

— La asta m-am și gîndit, răspunse Mela.

Și închise ochii, iar toți trei se regăsiră pe smalțul drumului. Caleașca și caii pieriseră.

— I-ai vîrît în mînecă? întrebă Bra.

Dar se vedea că se silește să-și păstreze cumpătul și tot trăgea cu coada ochiului spre ciudații tovarăși pe care întîmplarea-i adusese în hanul lui Vl. Cerul devenise cafeniu. Nu peste mult timp se încrucișară cu doi tineri cărînd ceva ce semăna cu niște legături de vreascuri (Bra le spuse că erau un soi de pește, foarte răspîndit în marea ce înconjura Glonadul), apoi cu o pereche mai vîrstnică, oprită la marginea drumului unde-și lua gustarea și care începu să șoptească de îndată ce o depășiră. În depărtare se vedea acum Glonadul, o mare formă albind pe cerul cafeniu. În aer începea să se simtă mirosul mării.

— Glonadul, explică Bra, se înalță pe o fîșie din trei părți înconjurată de mare. Era de fapt o spinare, spinarea monstrului căruia nu se cuvenea să-i rostești numele (Bra își roti repede brațele și bolborosi conștiincios), pe care viteazul Ts îl răpusese, devenind astfel cel dintîi mip al cetății viitoare. Monstrul nu murise totuși de-a binelea, șopti Bra, adăugînd însă, îndată, că despre asta nu-i bine să se vorbească. Dacă se mișcă, tremură tot Rewzul... Cel dintîi mip avusese cîțiva soți, cu care împărțea răul și binele. După cum urmașii lui Ts au rămas mipi din tată în fiu, urmașii soților și-au păstrat îndeletnicirile. Așa s-a alcătuit cu vremea tagma hangiilor, a zidarilor, măcelarilor, pescarilor, croitorilor

și toate celelalte, maimarii lor rămînînd pînă în ziua de azi sfetnicii mipului de Glonad.

— Și alsii? întrebă Cril. N-ai să-mi spui că printre soții lui Ts s-a aflat și un als?

— Nu un als, răspunse Bra, ci Als însuși. Un flăcău bun de gură, în stare să facă să rîdă și un bolovan, iar urmașii lui i-au moștenit darul.

Atunci cînd ajunseră la Glonad cerul părea o imensă ceașcă răsturnată, plină cu cafea cu lapte. Drumul smălțuit îi duse pînă în dreptul primelor case, care aveau toate forma unor cuburi sidefii. Pînă și solul era acum argintiu, orice urmă de vegetație pierise, iar printre case foiau locuitori în halate colorate, împodobite cu desene geometrice.

— De ce atîta geometrie? întrebă Mela.

Nedumerit, Bra nu știu să răspundă, totul făcea parte din ceea ce cunoscuse de cînd se afla pe lume și nimic nu i se părea ciudat.

— Desenele sînt întotdeauna la fel? întrebă Cril.

De astă dată Bra se simți la largul lui, așa că răspunsul nu se lăsă așteptat.

— Cum să fie la fel! Ne aflăm în cartierul dulgherilor și-i firesc ca desenele halatelor să arate că toți cei pe care-i vedeți sînt dulgheri. Fiecare tagmă are desenele ei, ar fi cazul să știți măcar atît.

Hotărît lucru, veneticii de pe steaua ciungilor i se păreau cam slabi la minte! Dulgherii se uitau la bărbatul și femeia cu cîte două brațe, dar ce-i mira mai ales erau hainele purtate de Mela și Cril, că surghiuniți mai văzuseră.

— Ce tagmă-i asta, alsule? întrebă în cele din urmă un bărbat gras, care ținea în mîini un ciocan, o rindea și o daltă.

— Tagma celor din stele, răspunse Bra, stîrnind hohotele tuturor cîți îi auziră vorbele.

— Degeaba rîdeți, zise Cril, are dreptate, iar dulgherii începură să bată din palme, rîzînd cu lacrimi.

— Cît v-a luat hangiul care v-a vîndut htelul ăsta? se bucură grăsunul, vînturîndu-și brațele la capătul cărora ținea cele trei scule și

mişcîndu-şi caraghios cele trei degete ale mîinii libere.

— Şase colpe, îl informă Bra. Ce, nu face?... Dar n-a vrut să primească nici atît şi s-a căţărat tocmai în vîrful *kpanului,* ca nu cumva să-i punem banii-n palmă!

Veseli, dulgherii le făcură semne prietenoase şi rămaseră în urmă. Casele erau acum boltite, desenele de pe halatele celor de pe stradă formau un alt model, iar Bra vesti că pătrunseseră în cartierul zidarilor. De cum dădeau cu ochii de noii veniţi, trecătorii începeau să rîdă.

— Nu se află minciună mai bună decît adevărul, constată Bra. Tot oraşul ştie acum că veniţi din stele, că hangiul ne-a cerut şase colpe pentru htelul lui şi că s-a căţărat în kpan, dar nimeni nu crede...

— Aşa cum ai înfăţişat lucrurile... începu Cril zîmbind, dar Bra îi tăie vorba:

— Sînt un als. Iar prima învăţătură pe care mi-a dat-o tata a fost: „Nu *ce* spui are însemnătate, ci *cum* spui". E o lege a alsilor.

Sporovăind, depăşiră zona caselor boltite, trecură de cele sferice ca nişte mari bile sidefii aşteptînd să fie repezite în alte case în formă de popice, lăsară în urmă clădiri trapezoidale şi pentaedrice, iar pretutindeni îi întîmpinau rîsete şi glume dovedind că vestea sosirii lor îi precedase.

Ajunseră aşa într-o piaţă în care se înălţa palatul mipului, alcătuit din cuburi, bolţi, sfere, trunchiuri de piramidă şi pentaedre peste care, într-o sinteză a tuturor modelelor de locuinţă din Glonad, se înălţau popicele turnurilor. Nici un parc nu înconjura palatul răsărit din solul argintiu, iar mugetul mării răsuna fără încetare, temeliile celei de a doua faţade fiind bătute de valuri. Mărunt şi palid, soarele se ivise, în fine, deschizînd o fereastră portocalie în cerul cafeniu.

Atunci piaţa se umplu de lume şi porţile palatului se deschiseră, descoperind pe prag doi măcelari care duseră la gură nişte trîmbiţe sidefii şi sunară

din ele de cinci ori. Cu strigăte bucuroase mulțimea năvăli în curtea argintie, tîrîndu-i cu ea pe Mela, pe Cril și pe Bra, care izbuti să le numească flamurile purtate de fiecare tagmă. Pe turnul cel mai înalt flutura flamura mipului, o fîșie argintie pe care Ts, învingătorul monstrului, era înfățișat în picioare, cu cele patru brațe întinse înainte, ca pentru îmbrățișare.

— Mipul Avcal poftește tagma alsilor, vesti de la o fereastră un zidar, iar mulțimea făcu loc celor ce purtau halate multicolore, de felul halatului lui Bra.

Mela și Cril se țineau de noul lor prieten și, străbătînd mulțimea, văzură cîțiva surghiuniți, care, ca și ei, aveau doar cîte două brațe. Știind acum că a doua pereche le fusese retezată și că erau astfel însemnați îi priviră cu milă, dar surghiuniții nu păreau amărîți. Păstrau halatele tagmei căreia-i aparțineau și, ca și ceilalți, rîdeau și glumeau.

Alsii suiau treptele și dispăreau pe ușa larg deschisă, străjuită de cei doi măcelari cu șorțuri negre.

— De pe steaua ciungilor, hai? rîse unul dintre ei atunci cînd Mela și Cril ajunseră în dreptul pragului. Firește, azi puteți purta și straiele astea, dar, dacă vă răzgîndiți, să știți că două halate de als se mai găsesc!

— Deocamdată rămînem așa, spuse Cril, și rîzînd iar, ca de o glumă bună, măcelarul le făcu semn să intre.

— Ei bine, șopti Bra cînd pătrunseră în sala din care porneau cele două mari aripi ale unei scări cu trepte negre și lucioase ca suprafața drumului ce-i adusese la Glonad, n-am avut dreptate? Nu-i adevărul cea mai bună minciună?

— Ba da. Și noutățile se află repede. La drept vorbind, cum de a aflat tot Glonadul?

— Veștile sînt purtate din gură în gură, răspunse Bra, privindu-l mirat. Nu-i asta datoria fiecăruia?

Dar îi părăsi îndată, căci împărțea atîtea saluturi încît avea nevoie de toată atenția și de cele patru

mîini pentru a-i putea trage de nas pe numeroşii prieteni pe care-i regăsea printre alsi. Nici Mela şi Cril nu se putură sustrage de la demonstraţia de elementară politeţe a colegilor de tagmă şi nasurile li se înroşiră simţitor în vreme ce urcau scara de onoare. *Iată-ne şi alsi,* îşi spuse Mela. *Dacă mai stăm mult aici, unde cu cît ai nasul mai roşu dovedeşti că ai mai mulţi prieteni, căpătăm adevărate nasuri de beţivi, ca VI...* Iar alsii sporovăiau lîngă ea:

— Am găsit o încheiere nemaipomenită. Cînd o auziţi...

— Ştiţi gluma cu croitorul şi *jirpa*?

— ... pe urmă te întorci, ridici un cot...

— De cinci ori cîte trei. Dacă-ţi spun!

— ... şi nu mai ai nici o grijă.

Dar, pe măsură ce se apropiau de capătul scării, alsii coborau glasul şi, trăgînd cu coada ochilor spre Bra, Mela îl văzu netezindu-şi halatul. În marea sală în care intrară pereţii argintii erau acoperiţi pe trei sferturi cu semnele geometrice ale tuturor tagmelor. Lumina cafenie pătrunzînd prin bolta transparentă aşternea o tentă mohorîtă peste argintul ce părea suferind, peste culori şi peste feţele alsilor. Totul era posac, bătrînicios, dar tînărul care le venea în întîmpinare zîmbea larg, acum cînd înainta încet, împreunîndu-şi cu două mîini halatul argintiu, ale cărui poale măturau pardoseala. Purta pălăria cu pană roşie, era voinic şi se vedea că, o dată cu vîrsta, avea să devină obez. Spre deosebire de toţi locuitorii de pe Rewz pe care-i întîlniseră, Avcal, mipul de Glonad, purta plete în care scăpărau mărunte podoabe.

— Alsii îmi bucură întotdeauna privirile, spuse el cu un glas de femeie, plăcut şi învăluitor, în vreme ce toţi se trăgeau de nasuri, plecîndu-şi frunţile (Mela şi Cril îi imitară, nasul mipului fiind, pesemne, prea respectabil pentru a putea fi atins. *Cum ar arăta, de altfel, dacă toţi alsii s-ar apuca să tragă de el?* se întrebă Mela, silindu-se să nu pufnească).

Trz din Kla, urmă mipul, ai născocit ceva vrednic de tine? Îmi spun mereu că, dacă tagma alsilor s-ar hotări şi ea să-şi aleagă un maimare, numai la tine s-ar putea opri...

Un bătrîn cu ochi portocalii ca soarele Rewzului se plecă pînă atinse, cu vîrfurile degetelor, dalele sidefii ale pardoselii. Mipul găsi cuvinte măgulitoare pentru aproape fiecare dintre alsi, amintind împrejurările în care strălucise la felurite serbări, ceru să i se spună numele tinerilor pentru care sărbătoarea lui Ts însemna începutul activităţii şi se opri, în sfîrşit, în faţa lui Bra.

— Aflu că ai băut, cu prietenii tăi, un htel fără seamăn.

— Prietenii sînt aici, răspunse Bra, arătînd spre Mela şi Cril.

Peste faţa zîmbitoare a mipului trecu o umbră, dar glasul lui sună la fel de plăcut cînd spuse:

— Rămîneţi să-mi povestiţi visul. Ceilalţi alsi pot trece în încăperea cu *telmi*, pregătindu-se. Apoi, cînd rămaseră singuri, rosti întrebător: Aşadar, steaua ciungilor?...

Mela văzu că ochii i se îngustaseră ca ochii lui Vl, atunci cînd i se vărsaseră pocalele de sarb, dar zîmbetul stăruia pe buzele mipului Avcal.

— Nu-i un vis, spuse Bra.

— Aşa.

— Pe cerul lui Zis se află, într-adevăr, o stea a ciungilor.

— Ştiu, zise mipul.

Şi, pregătit să povestească tot ce văzuse în tovărăşia străinilor, Bra rămase cu gura căscată. Mipul reteza dintr-un cuvînt toate efectele veselei demonstraţii cu ajutorul căreia sperase să-l convingă, făcea inutil discursul ce trebuia să consacre participarea alsului la sărbătoarea lui Ts. Neobişnuit cu asemenea neplăcută surpriză, Bra se pomeni fără grai, supremă umilinţă a unui als.

— Steaua... există, bîigui el jalnic.

— Știu, repetă Avcal. Cerul lui Zis are multe stele. Unele au gînduri bune... și privi întrebător spre Cril, care răspunse calm:

— Gîndurile noastre sînt bune.

— Firește (zîmbetul mipului era parcă și mai radios), dar nici un *ghel* flămînd nu-și vestește saltul... Cum se face că ați venit tocmai aici, la Glonad?

— Cu totul întîmplător, îl încredință Cril. Lumea voastră ne e necunoscută.

— Nu cred, zise mipul, la fel de prietenos și urmînd să zîmbească. Și unde v-ați lăsat *tazul?*

Nedumerit, Cril repetă:

— Tazul?

— N-o să-mi spuneți că ați alergat prin văzduh...

— Ah! Nu, de ce să alergăm?... Se poate călători repede și fără a alerga.

— Nu cred, zise mipul, mereu prietenos, dar Mela închise atunci ochii și Avcal se pomeni în colțul cel mai îndepărtat al sălii, pentru a reveni îndată lîngă ei.

Deși zîmbetul i se șterse de pe față, nu părea supărat. Lepădase doar masca jovială pe care o purta de la începutul întîlnirii și chipul lui, devenit grav, strălucea de sudoare. Evitînd să-l privească, Bra se lipise de un perete și cerceta stăruitor desenele geometrice ale cine știe cărei tagme binecunoscute.

Un zgomot ciudat se auzi atunci, un uruit metalic care încetă pentru a se porni din nou, și dușumeaua sidefie tresări ca o ființă. Strigătele celor din curtea palatului răsunară înspăimîntate pînă în marea sală:

— Glo! Glo!

Era cuvîntul pe care și Vl îl șoptise, cuvîntul care-l îngrozise pe Bra. Mela nu se miră de aceea văzînd că-și rotește brațele și bolborosește, dar marea neliniște pe care o citi pe fața mipului o tulbură. Părea totodată nehotărît, privirile-i alergau de la Mela la Cril, ca și cum ar fi așteptat din partea lor un semn pe care nu cuteza să-l ceară.

Uruitul ce părea că vine din străfundurile planetei încetase. *Cutremur?* se întrebă Mela, apucînd mîna lui Cril. O putere uriașă se răzvrăti sub tălpile lor și trebuiră să se sprijine pentru a rămîne în picioare. În mohorîta lumină cafenie mipul părea împietrit, Bra își rotea într-una brațele. Podeaua tresărea. Ceva se prăbuși afară și strigătele crescură ca o pală de foc întețită de vînt, se prefăcură în vaiete.

— Veniți, izbucni Avcal cu un glas aspru și răgușit, nepăstrînd nimic din unduirile feminine cu care-i întîmpinase. Tu, Bra, rămîi!

Și, fără a întoarce capul, se repezi neașteptat de sprinten către fundul sălii, în vreme ce palatul trosnea. Apoi, ajuns în dreptul peretelui, deschise o ușă mascată în țesătura desenelor geometrice, dincolo de care începea o scară coborînd în spirale. Rampa răsucită ca un șarpe pornit spre adîncuri era făcută din lemn de kpan și, printr-un procedeu pe care Mela și Cril nu-l mai văzuseră, manșoanele luminoase putuseră fi păstrate, așa că împrăștiau o slabă lumină albă, ce le îngăduia să coboare treptele înguste. Mipul avu grijă să închidă ușa. Scara vibra, dar strigătele celor de afară nu se mai auzeau.

Treptele se opriră în fața unei alte uși, pe care Avcal o descuie scoțînd din buzunar o cheie înnegrită. Și, în clipa cînd intrară în încăperea mică, luminată de un singur ochi de sticlă croit în podeaua argintie, cutremurul încetă.

— Străini, spuse solemn mipul în liniștea lăsată brusc, nimeni în afară de mine n-a văzut ce veți vedea acum.

Și, apropiindu-se de ochiul luminos, îi invită să se aplece și să privească.

Ochiul rotund era o fereastră. Dincolo se afla o altă încăpere și Mela scoase un țipăt, regăsind vechiul laborator alchimic al tatălui ei. Șerpii de sticlă prin care se tîrau vopseli felurite erau acolo, dar lumini colorate clipeau fără astîmpăr și, pe cadrane de toate mărimile, cîte o singură limbă încremenise, arătînd de fiecare dată o imposibilă oră.

Nu, nu era vechiul laborator prăfuit, şi Mela nu ştiu dacă se bucură sau dacă-i pare rău. Privirile i se opriră pe un fel de ladă străvezie, în care cineva zăcea pe o rînă. Şi, deşi iluzia pricinuită de revederea unor obiecte pe care nu le mai întîlnise din copilărie se spulberase în faţa complexităţii instalaţiei pe care bătrînul alchimist nici n-ar fi îndrăznit să o viseze, i se năzări acum că omul din cada transparentă putea fi tatăl ei. Îngrozită, se trase îndărăt.

— Un om, şopti Cril, iar Mela îşi dădu seama abia atunci că făptura pe care o vedea dintr-o parte arăta doar un singur braţ.

— Înţelegeţi de ce ştiu că steaua cingilor există? întrebă Avcal. E şi o poartă...

Apoi, fără a le da timp să mai spună ceva, se aplecă şi-şi vîrî mîna într-o adîncitură scobită lîngă fereastră. O poartă se căscă într-adevăr în argintia suprafaţă a podelei, dar părea un chepeng, o trecere croită în tavanul încăperii de dedesubt.

— Taina s-a păstrat din tată-n fiu, mai spuse Avcal. Fiecare mip i-a încredinţat urmaşului său abia pe patul de moarte cheia care deschide încăperea în care ne aflăm. Şi asta, de la gloriosul Ts.

Dar Cril se şi lăsase să lunece prin golul porţii şi Mela auzi zgomotul metalic făcut de tălpile lui cînd dădură de fund.

— Aşa cum mi-am închipuit, totu-i răsturnat, răsună glasul lui Cril. Vino, Mela.

— Nu cobori cu noi? îl întrebă ea pe Avcal.

— N-am coborît niciodată, mărturisi mipul, făcînd un pas îndărăt.

— Coboară acum!

— Mi-e teamă... Cu dinţii verzi îşi muşca buzele şi privirile-i fugeau în lături. Am să aştept aici.

Ridicînd din umeri, Mela se strecură prin deschidere şi nimeri în braţele lui Cril. Îndată auzi, deasupra capului, zgomotul porţii care se închidea.

— Avcal!

— Lasă-l în pace, mormăi Cril. De cum s-a prefăcut înspăimîntat, am înţeles că speră să scape de noi.

— N-are să scape, se încruntă Mela, iar Cril rîse:

— Nici eu nu cred. Dar acum să-l căutăm pe omul din cadă.

Se aflau într-un culoar cu mai multe uşi, toate croite fie în podea, fie în tavan. O lumină venită de nicăieri făcea să strălucească metalul argintiu.

— Asta trebuie să fie, zise Mela arătînd în sus, spre cea mai apropiată uşă.

— Da. Totu-i răsturnat. Am să te ridic în braţe.

Din fericire, culoarul era destul de îngust. Cril o ridică pînă în dreptul uşii, iar Mela izbuti să tragă de clanţă, ferindu-se la vreme. Deschizîndu-se în afară, uşa căzu legănîndu-se în ţîţîni şi eliberînd un val de aer îngheţat.

— Putea să-mi spargă capul!

— Dar, după cum vezi, Avcal n-are de ce să se bucure. Încearcă să te caţări în mîini.

Nu era uşor. Cril o împinse de picioare şi, după cîteva încercări, Mela se strecură în încăperea pe care o văzuseră pe fereastră. *De ce e atît de frig?* Fereastra se afla acum deasupra, iar capul mipului se înscria în cercul ei, dar Avcal o neliniştea mai puţin decît omul nemişcat din cada transparentă, spre care nu cuteza să privească. Afară, pe culoar, Cril sări de mai multe ori, încercînd să se prindă de tocul uşii. Mela îi văzu în cele din urmă mîinile şi, apucîndu-l de umeri, îl ajută să se ridice lîngă ea.

— Uite-l! şopti apoi, arătînd faţa mipului.

Avcal spunea ceva, îi vedeau mişcările buzelor şi, deşi cuvintele nu-i ajungeau pînă la ei, expresia batjocoritoare a feţei rotunde era edificatoare. Cril găsi oblonul şi-l trînti plictisit, acoperind fereastra. Apoi se-apucă să cerceteze încăperea, scăldată într-o lumină mult mai scăzută decît cea din culoar.

De parcă ar fi făcut parte dintr-o casă răsturnată de un cutremur, dar rămasă întreagă, încăperea zăcea pe o rînă. O seamă de obiecte căzuseră, obiecte ne-

cunoscute, întregi, pe care Mela le privi încercînd zadarnic să înţeleagă la ce slujise ciocanul gol pe dinăuntru şi atît de uşor, încît nu s-ar fi putut bate cu el nici un ac, sau cutiuţa roşie ciuruită de găuri pe toate laturile, sau discul greu care se încălzea repede, dacă-l ţinea în mînă. Altele, de sticlă sau din materiale la fel de friabile, se prefăcuseră în cioburi. Un întreg perete era acoperit de cadranele ornicelor cu o singură limbă (oricît căută, nu descoperi limbile lipsă) printre care clipeau luminile colorate închise în bile de sticlă, iar ţevile pline cu substanţe felurit vopsite ieşeau din perete pentru a se pierde în cada adăpostind trupul nemişcat. Bine fixată în podea, cada se răsturnase o dată cu încăperea, dar nu se clintise. Era perfect închisă cu nişte mari ivăre strălucitoare.

Cril, care se deplasase şi el prin încăpere, înaintă atunci pentru a vedea chipul celui din cadă, de care Mela se ferea să se apropie, deşi ştia bine că nu putea fi căutătorul de aur alchimic şi se certa singură pentru ciudata ei năzărire. Dar nu găsea în ea curajul de a se convinge şi urmărea expresia feţei lui Cril.

— E el? strigă de aceea, văzîndu-l tresărind şi uitînd că nu-i împărtăşise nălucirea.

Privirile lui se ridicară, parcă anevoie.

— El?... Vino să vezi.

— Nu, strigă Mela din nou. Am ştiut!

— Nu cred că ştii...

— Ba da! Mi-e frică...

Umerii-i zvîcneau, dar îşi dădu seama că frigul o pătrunsese. Era, într-adevăr, neobişnuit de frig.

— Mela, spuse Cril, întinzîndu-i mîna.

Atunci, cu ochii în ochii lui, se apropie. Fără a-şi întoarce capul, privi. Şi-şi duse palma la gură, în vreme ce Cril rostea în şoaptă:

— Încă unul!

Omul din cada transparentă era Cril.

7

Primele clipe de uluire trecură greu. În fața raclei noii sosii a lui Cril gîndurile se împleticeau, decorul ciudat făcea ca totul să pară cînd un coşmar şi cînd o glumă crudă. *Şi dacă cineva se joacă totuşi cu noi?* Ochii de sticlă colorată clipeau rar.

— Avcal! şopti Mela. Ştia că trupul se află aici şi s-a temut, văzîndu-te viu...

Descendentul unui lung şir de mipi coborîtori din Ts, cel care a răpus monstrul pe spinarea căruia s-a înălţat Glonadul. Glonad... Glo... numele înspăimîntător rostit de Vl şi de Bra, numele strigat de locuitorii adunaţi la serbare, atunci cînd palatul începuse să se clatine. Glo părea deci numele monstrului (nu e mort de tot, şoptise Bra) ale cărui mişcări provocau adevărate cutremure. Dar, oricît de greu de crezut ar fi fost, monstrul legendar nu era decît o corabie menită să străbată cerul, nesfîrşitele întinderi despărţind Pămîntul de Rewz, iar mipul se temuse de răzbunarea celor pe care-i credea veniţi să ceară socoteală pentru crima petrecută cu amar de vreme în urmă. Dar cine să fi încercat asemenea călătorie? Nimic din tot ce se afla în încăperea rece nu putea veni de pe Pămînt. Atunci? O altă lume? Chiar dacă Mela ştia acum că stelele sînt locuite, prezenţa lui Cril în racla pe care o avea sub ochi rămînea fără răspuns. De cîtă vreme se păstra acolo trupul neînsufleţit? Dacă legenda întemeierii Glonadului avea un sîmbure de adevăr, omul (nu cuteza să spună: Cril) murise de multe sute de ani. Şi, totuşi, părea că doarme. Senin... mai slab, poate, mai tras la faţă.

Mela nu putuse privi decît pentru o clipă replica iubitului ucis, dar Cril părea fascinat de propria sa imagine răsărită dintr-un timp străin. Se obişnuise să se întîlnească pe sine în lumea Am-aralatei, dar atunci se mişca, vorbea şi acţiona, în vreme ce gîndul că aşa avea să arate şi el, că aşa i se vor lăsa pleoapele peste ochi, în somnul fără capăt, îi strecura în

suflet o spaimă mirată, tulbure ca o suferință, în care totuși nu putea crede. Tresărind, auzi cuvintele rostite cu glas tremurător:

— Atunci... atunci trebuie să fiu și eu aici...

Și, deslușindu-le tematoarea fărîmă de speranță, se smulse din contemplarea propriului său viitor.

— Am fost împreună pe Pămînt, printre trudali, în lumea Am-aralatei și aici, pe Rewz. Nu-mi pot închipui o lume unde să nu fim alături.

— Nici eu.

Căutîndu-se parcă, se priveau acum lîngă racla străvezie și, vegheați de clipirile ochilor de sticlă, se îmbrățișară deodată, împinși de nevoia de a se atinge, de a se convinge de prezența lor, de viața care le încălzea trupurile, în ciuda risipei pe care ei — și alții — o făceau cu aceste biete trupuri, supuse morții.

— Dacă ar putea vorbi, spuse Cril, întorcîndu-și privirile spre Cel-cu-ochii-închiși.

— Mi-e frig, spuse Mela.

Atunci se lăsară să lunece pe rînd prin golul ușii, silindu-se s-o închidă peste capetele lor și se strecurară în cea de a doua încăpere, unde totul era identic, în afara ferestrei rotunde, de astă dată astupată de afară. O femeie neînsufletită părea că doarme în racla transparentă, dar nu era cea așteptată și, uitîndu-se la trăsăturile ei, energice pînă și în pacea somnului veșnic, Mela încercă amărăciunea unei mari nedreptăți. Nu spuse totuși nimic atunci cînd Cril își feri privirile și cercetă, alături de el, încăpere după încăpere, deși știa acum că nu se va întîlni cu ea însăși pe marea corabie cerească, locul ei fiind lîngă Cril sau nicăieri.

Descoperiră astfel trupurile țepene ale cîtorva zeci de femei și bărbați, chiar trupuri de copii, fiecare în racla adăpostită în cîte o încăpere avînd unul dintre pereți acoperiți de cadrane, printre care ieșeau țevile colorate ce pătrundeau în cadele perfect închise. Doar capacul și una dintre laturile acestora erau transparente. Nici una dintre neobișnuitele racle nu

se desprinsese, în ciuda răsturnării corabiei, toți cei adormiți pentru totdeauna erau tineri și, așa cum se așteptase, Mela nu se găsa printre ei. Trei încăperi, în sfîrșit, erau goale, mai bine zis raclele din mijlocul fiecăreia rămăseseră neocupate. Șerpii de sticlă nu ieșiseră din peretele plin de ornice cu o singură limbă, ochii de sticlă colorată nu clipeau în nici una dintre ele și frigul care-i silise să se oprească din cînd în cînd, pentru a se încălzi în lungul culoar pe care-l străbăteau, nu se făcea simțit acolo.

— E greu de crezut, spuse Mela atunci cînd ajunseră la capătul șirului de cavouri și se aflară din nou în culoar, și totuși...

Își frecau palmele și suflau peste ele, se băteau pe umeri și tropăiau, silindu-se să alunge frigul care le intrase în oase.

— De ce au rămas trei racle goale? De ce nu-i tot atît de frig în încăperile lor?... Asta vrei să spui?

— E greu de crezut, repetă Mela.

Faptul că nu se afla pe corabie o descumpănise, ca unul ce modifica singura certitudine pe care o deprinsese în cursul peregrinărilor printre stele, cînd totul gravita în jurul perechii lor privilegiate. O lume din care era exclusă și unde Cril se afla i se părea nedreaptă și, deși înțelegea absurditatea unei asemenea reacții, Cril nu-și putea stăpîni simțămîntul de culpabilitate, ca și cum vina de a fi trăit pe o lume din care Mela era absentă, de a nu o fi cunoscut, deci, și de a fi constituit un cuplu cu o altă femeie, eventual cu tînăra ce-și dormea somnul de veci alături de încăperea în care el însuși zăcea neînsuflețit, i-ar fi putut fi pusă în seamă. Știa că Mela nu era departe de a judeca la fel. Și evitau să vorbească despre împrejurarea care-i neliniștea deopotrivă numai pentru că erau conștienți de inutilitatea amărăciunii, de caracterul ireversibil al împrejurării.

Deschiseseră acum cea dintîi ușă de pe celălalt perete al culoarului, care devenise podeaua pe care

păşeau şi, în lumina scăzută, văzură imense rezervoare legate cu ţevi atît de groase, încît ar fi putut circula în interiorul lor, roţi şi pîrghii şi, din nou, cadrane pe care o singură limbă se oprise. Dincolo de alte două uşi li se arătară săli mari, în care se înălţau coloşii unor maşini şi mecanisme (ceva urui deodată, dar zgomotul încetă tot atît de fără veste cum pornise şi înţeleseră că în măruntaiele uriaşelor maşini se frămînta o putere înfricoşătoare, aceeaşi care pricinuise spaima celor ce răcniseră: Glo! şi se împrăştiaseră în piaţa palatului), dădură apoi de ateliere şi de un nesfîrşit depozit cuprinzînd lăzi, şi saci, şi cufere, şi baloturi uriaşe. Dacă unele lunecaseră probabil şi se adunaseră în fundul magaziei, ca într-o groapă, nenumărate altele rămăseseră pe loc, într-un fel de despărţituri dintre care destule fuseseră prevăzute cu uşi, încă închise. De mirare era faptul că aerul nu părea otrăvit, deşi, printre mărfurile îngrămădite acolo, nu puţine se vor fi alterat de-a lungul secolelor scurse din clipa cînd fuseseră înmagazinate. Şi, iar de mirare, împrejurarea că, fără să se vadă de unde izvorăşte, o lumină albă răsărea de îndată ce uşa se deschidea într-un anume unghi.

Nu mai simţeau frigul. O temperatură egală şi plăcută îi întîmpina pretutindeni, totul era curat ca şi cum corabia şi-ar fi continuat călătoria şi echipele de cart s-ar fi îngrijit de întreţinerea ei. Doar tălpile lor răsunau pe metalul podelelor, încolo tăcerea le aminti că străbat un nemărginit mormînt.

O uşă mai mare decît celelalte le descoperi o prăpastie fără fund. Cel puţin aşa li se păru în prima clipă, dar curînd *(nu se poate!* strigă Mela, agăţîndu-se de braţul lui Cril) soarele răsări departe, sub tălpile lor, scoţînd din beznă munţii albăstrui. Toată privelişte a era răsturnată pe o rînă, soarele venea către ei urcînd din adîncuri ca ochiul de aur al unei găleţi scoasă dintr-un puţ fermecat, cerul părea un perete albastru, vertical, paralel cu cîmpia, cu petecul de pădure şi casele. Trunchiurile creşteau ori-

zontal, casele semănau cu niște polițe uriașe bătute într-un zid de pămînt, era vară și liniște. Aplecați peste golul ușii, Mela și Cril regăseau amănuntele unei lumi familiare, de parcă ar fi privit pe fereastră într-una dintre obișnuitele zile ale vremii din care fuseseră smulși. Nici faptul că lumea era răstrunată nu-i stînjenea, se așezaseră pe latura potrivită a ușii, iar priveliștea semăna cu ceea ce ar fi putut vedea pe coasta abruptă a unui munte, dacă s-ar fi aflat în pisc.

— Totul e cu putință, exclamă Mela. Îți dai seama?

— Da, răspunse Cril. Totul e cu putință.

Și zîmbi, închizînd ușa. După care aruncară o privire într-o încăpere mare, cu fotolii și mese agățate pe un perete, într-alta cu podeaua acoperită de dulapuri cu uși de metal, descoperiră săli cărora nu le ghiciră destinația și altele care erau săli de gimnastică (în mijlocul uneia dintre ele se afla un mare bazin fără apă), biblioteci, încăperi rezervate copiilor, cu scaune și mese croite pentru pitici. O ușă dădea peste o scară metalică ce se întindea acum orizontal, dar care dovedea că, deasupra tuturor încăperilor pe care le văzuseră, sau dincolo de ele, ținînd seama de noua poziție a uriașei corăbii cerești, se mai afla cel puțin un etaj, adăpostind dormitoarele. Amînară explorarea acestuia și se îndreptară spre cea din urmă ușă de la capătul culoarului.

Trei fotolii se aflau acolo, în fața unor pupitre acoperite de butoane și de inevitabilele cadrane, dar privirile amîndoura trecură peste ele, trecură peste spărtura întunecată din perete și se ațintiră asupra celor trei cranii răsărind din mormanul de oase, adunat la baza a ceea ce fusese un perete și devenise podeaua încăperii. Văzură îndată că unul era mai mic, mai fragil și mai alb, iar Mela se simți cuprinsă de o bucurie dureroasă cînd, ridicîndu-și

privirile către Cril, înțelese că se gîndea la același lucru.

— Nu se putea altfel, rosti ea cu un fel de triumf înciudat.

— Și totuși am rămas singur...

Da. *Bietul Cril!* Dar confirmarea speranței că pe rechea lor era într-adevăr privilegiată, identica sieși în toate lumile, repetată sub multiplele baldachine ale cerurilor luminate de sori tineri sau bătrîni, o îndemna să amîne considerarea cumplitei semnificații a țestei albe. Dacă se înfiora acum, pricina nu era faptul că murise cu multe veacuri în urmă (moartea aceea, a unui alt timp, era depărtată de ea ca moartea dintr-un vechi basm, în tristețea căruia nu poți crede decît cu prețul unui efort, și încă nu voia să facă efortul de a crede), dacă se înfiora era fiindcă pentru întîia oară înțelegea că o clipă a despărțirii putea suna oricînd, că ea sau Cril puteau fi siliți să destrame cuplul privilegiat, părăsindu-l pentru totdeauna. În lumea aceea plecase ea. Într-alta, el putea fi nevoit să plece.

— Au murit aici, în fotoliile lor, spuse Cril. Vremea le-a măcinat hainele, trupurile, oasele li s-au risipit... Conduceau corabia. Au avut un accident (mîna lui arătă spărtura de deasupra pupitrelor), iar Ts s-a folosit de împrejurare, lăudîndu-se cu răpunerea monstrului Glo.

— Și Glonadul e înălțat pe corabia cerească!

Trei schelete, trei încăperi cu trei racle goale.. *Dar ceilalți?*

— Așteaptă, strigă Cril.

Își vîrî picioarele prin golul ușii, apoi se lăsă să lunece în încăpere. Mela îl văzu apropiindu-se de osemintele îngrămădite în neorînduială, aplecîndu-se, întinzînd mîna spre una dintre cele trei colivii ale coastelor în care bătuse cîndva o inimă, a ei, poate, și culegînd ceva. Din nou o înfioră un simțămînt tulbure, de groază și duioșie, la gîndul că mîna lui Cril... Dar el se apleca pentru a doua

oară, muta cu băgare de seamă un craniu, niște oase lungi, scotea de sub ele o carte.

— Ține, spuse, întinzîndu-i-o.

Apoi se propti în mîini și se înălță, revenind alături de ea, în culoar. Iar glasul îi răsună aspru cînd spuse:

— Viitorul mip s-a folosit, într-adevăr, de împrejurare. Uite!

Și, întinzîndu-și palma, îi arătă obiectul pe care-l culesese. Un vîrf de săgeată.

— De afară, prin spărtură, șopti Mela. Atunci, și ceilalți doi...

— Poate. Sau poate că n-a fost nevoie.

Vorbeau în șoaptă, cu ochii la osemintele albite. Așadar, o crimă. Era cu putință ca Avcal să știe? Ts nu se lăudase de pomană, ucisese conducătorii corăbiei cerești și imobilizase ceea ce i se păruse a fi un monstru... Degetele Melei se strînseră peste cartea găsită de Cril. O întoarse fără să-și dea seama și literele se adunară în cuvinte.

— Dar e scrisă în galactică!

— Am văzut, răspunse Cril. Acum o să aflăm.

Și se așezară alături, cu picioarele spînzurînd în gol. Coperțile și filele erau alcătuite dintr-un material care nu suferise de pe urma trecerii timpului. Între scoarțele aurii, groase dar ușoare, cartea părea alcătuită din foi metalice, albe și neînchipuit de subțiri. Mela încercă să îndoaie o pagină, izbuti, îndată însă pagina se destinse, fără a păstra măcar urma unei cute.

— „Cosmodromul 4-A, 15 aprilie 2512", citi Cril în capul primei pagini. Se opri, schimbă o privire cu Mela. Ochii ei cenușii se măriseră și fața-i păru deodată la fel de albă ca strălucitoarea pagină acoperită de semnele simplificate ale scrierii galactice. „În sfîrșit, plecăm. Pe Xala e liniște, nu se aud în difuzoare decît ultimele comenzi. Toată lumea privește prin hublouri cu gîndul că doar strănepoții copiilor noștri vor mai vedea, poate, Pămîntul. Dar

totul va fi altfel atunci, cît despre toți cei ce ne-au însoțit și ne-au urat drum bun..."

— Xala, șopti Mela. Numele corăbiei... Veneau din viitor. Din viitorul nostru, al Pămîntului. Va fi o vreme cînd cerul va fi străbătut de corăbii.

— Ascultă ultima însemnare, zise Cril. „6 iunie 2521. Am verificat din nou sistemul de hibernare, totul funcționează normal. Accidentul are urmări mai puțin primejdioase decît ne-am temut. Andor e sigur că poate repara și singur spărtura, ceea ce ne bucură pentru că nu va trebui să reanimăm pe nimeni. Dar nu știu cum vom ridica nava. Cutremurul nu ne-a accidentat doar pe noi, a modificat cu totul relie"

— De ce te-ai oprit? întrebă Mela.

— Asta e tot. Apoi a venit săgeata.

Tăcuți, își coborîră privirile. Care va fi fost Andor? Și al treilea? Trei săgeți trase pe neașteptate de un tînăr care nu știa ce face, care s-a lăudat cu fapta lui și a fost cinstit pentru ea. Trei?

— Da, trei! Au fost omorîți toți trei, zise Mela.

— Poate...

Răspunsese mecanic. Se mai uita la osemintele răvășite, dar gîndul i se oprise la cuvintele textului abia citit și doar unda de reproș din glasul Melei îl făcu s-o privească vinovat.

— Iartă-mă, au fost uciși, știu, dar pentru ei nu mai putem face nimic...

— Vrei să spui...?

— Nu te-ai întrebat de ce ne aflăm aici?

— Bine, răspunse Mela. Aruncă o ultimă privire țestei albe și i se păru că, în găvanele goale, doi ochi cenușii se închideau încet. Bine, repetă, ridicîndu-se.

*

Totul s-a petrecut mai simplu decît și-ar fi închipuit. A fost de ajuns să se reîntoarcă în încăperea în care Cril-cel-adormit fusese imobilizat de veacuri, de ajuns să-i cerceteze racla transparentă,

fără uimirea şi spaima care-i covîrşiseră atunci cînd o descoperiseră, pentru a găsi pe peretele alb, acoperit de cadrane şi ochi de sticlă clipind colorat, foaia albă cu textul instrucţiunilor pentru reanimare. O dată întoarse roţile indicate, trebuiau să apese pe cîteva butoane şi întreaga operaţie se desfăşura de la sine. Unii ochi se stinseră, alţii începură să pîlpîie rar. De unde fuseseră încremenite pe mulţimea cadranelor, limbile fremătară şi se deplasară, unele mai repede, altele abia perceptibil. Un ceas nevăzut prinse să ţăcăne.

— Nimic, spuse Mela. Nici o mişcare.

Adormitul zăcea, cu ochii parcă pentru totdeauna acoperiţi de pecetea pleoapelor. *Şi dacă era prea tîrziu? Cît timp te poţi bizui pe mecanismele unui ceasornic? E de ajuns să slăbească un şurub, să ruginească o sîrmuliţă şi să se fărîme...* Îşi aminti, că, în cetatea de pe malul Mureşului, nişte săpători care adînceau temeliile unei case dăduseră peste un sarcofag de piatră, în care-şi dormea somnul de veci o femeie. Au desfăcut anevoie capacul prins cu plumb şi, cînd l-au ridicat, au văzut cu toţii că moarta era tînără, cu faţa albă ca rochia ei, pe care fuseseră cusuţi mărunţi îngeri de aur. „O mireasă!“ a strigat careva, s-a strîns lumea şi femeile au început să plîngă. „Parcă a murit ieri...“ Faţa moartei s-a încreţit atunci mărunt ca o foiţă mototolită şi, sub privirile îngrozite ale celor din alt veac, mireasa s-a risipit în pulbere. Cînd au venit şi ei, mai marii cetăţii n-au mai găsit pe fundul sarcofagului decît o grămăjoară de cenuşă.

— Să aşteptăm, spuse Cril. Pînă şi un degerat trebuie încălzit cu încetul...

Dar nu ştia nici el dacă-i va fi dat să se vadă înviind şi biruind veacurile. Aşteptarea se vestea chinuitoare, ar fi fost straşnic ca totul să se petreacă fulgerător, asemenea unei scene de basm, zîna atinge cîinele cu nuiculuşa fermecată şi cîinele se scutură, se dă de trei ori peste cap şi se face om, dar nu trăiau un basm. O putere pe care nu se pri-

cepea s-o controleze fusese pusă în mișcare, îl în spăimînta faptul că el o descătușase învîrtind roțile și apăsînd butoanele colorate, așa cum cereau instrucțiunile, îl covîrșea răspunderea pe care și-o asumase. Și dacă greșise? Un singur buton apăsat prea devreme sau prea tîrziu... Reciti febril instrucțiunile. Pînă și un copil s-ar fi descurcat în ele, totul era limpede și tocmai simplitatea manevrelor îl făcu deodată neîncrezător.

— Să fie cu putință? întrebă atunci Mela. Vorbea în șoaptă, ca și cum ar fi gîndit cu glas tare: Și ursul hibernează, da, dar preț de cîteva luni. Cel-din-raclă se afla aici de secole. Nu vede, nu aude... Și numai pentru că l-au străjuit niște clipiri colorate și pentru că limbile s-au urnit pe cadranele ceasurilor o să-l vedem ridicîndu-se, vorbind?...

— Mela! Cril era alb ca dublul lui din raclă și degetul pe care îl întindea tremura. Pleoapa... a tresărit!

Privi și ea. Fața adormită părea cioplită într-o marmură albă. Nu descoperi nici un semn de viață și rosti dezamăgită:

— Ți s-a părut.

— Dacă-ți spun... a tresărit! A zvîcnit scurt... ca-n somn.

Umăr lîngă umăr se uitau acum la fața calmă, despovărată de gînduri și amintiri. *Dar, dacă doarme într-adevăr, visează...* Și, deodată, Mela simți că nu se mai teme. Cril nu se înșelase. Minunea se va petrece, se obișnuise cu minunile, nu făcea ea însăși minuni? Nimeni nu înțelegea cum nici măcar ea, și totuși Puterea sălășluia în trupul ei. Dacă n-ar fi fost vorba de somnul atît de lung și de toate aparatele cărora nu le cunoștea rostul, ar fi încercat să-l gîndească viu și, fără doar și poate, l-ar fi văzut deșteptîndu-se. Dar știa că n-are șanse împotriva morții și Cril-cel-din-racla-transparentă era încă mai aproape de moarte decît de somn.

— Ai văzut?

Pleoapa, din nou. De astă dată nu mai era o părere, o zărise şi ea tresărind. Auzi răsuflarea lui Cril şi ştiu că adormitul se întoarce la viaţă, îşi închipui destrămarea viselor seculare, inima bătînd mai repede, noile vise provocate de senzaţii aproape uitate, greutatea, căldura şi voi să spună toate astea cînd întrebă:

— Parcă-i mai puţin frig, nu?

Încuviinţînd din cap, Cril rămăsese cu ochii la cel ce se trezea şi Mela-i intui simţămintele. Singurul om căruia i-a fost dat să se vadă înviind... Nici atunci cînd trudalul luase sub privirile ei înfăţişarea unei femei, în care se recunoscuse pînă în cele mai infime amănunte, nu trăise ce trăia Cril acum. Şi, dincolo de bucuroasa mirare cu care asista la lenta desfăşurare a minunii, o apăsă conştiinţa a tot ce nu putea pricepe şi respectul faţă de oamenii care, nu numai că prevăzuseră amănuntele întoarcerii la viaţă, dar izbutiseră să gîndească în aşa fel potrivirea mecanismelor de ceasornic, din care ştia că nu vede decît o mică parte, încît să funcţioneze fără greş în ciuda veacurilor, în ciuda cutremurului care răsturnase corabia, spărgîndu-i învelişul. Oare Cril îşi dădea seama că, în faţa celui pe nesimţite scos din noaptea nefiinţei, avea să se simtă mărunt şi neajutorat? Nu mai avea de-a face cu un dublu, căruia îi cunoştea gîndurile şi reacţiile, ci cu un alt Cril... superior. *Superior*, îşi repetă, deşi totul în ea se răzvrătea împotriva gîndului că omul pe care-l iubea putea fi micşorat, fie şi prin alăturarea cu el însuşi, cu replica lui venită dintr-o lume a viitorului.

— Înţelegi că pentru el sîntem aproape nişte sălbatici? În cel mai bun caz, nişte copii? întrebă în şoaptă, simţind nevoia să-l pregătească pentru înfruntarea de care se temea.

Dar Cril se mulţumi să ridice din umeri.

— Ei şi?

Simţindu-i mîndria rănită, îi puse mîna pe umăr şi, încercînd să-i abată gîndurile, dădu glas unei ne-

dumeriri pe care atunci izbuti s-o formuleze, deşi o purta în ea din clipa cînd pentru întîia dată văzuse chipul celui pe care-l socotise mort:

— Nu-i ciudat că pare de vîrsta ta?... Cei pe care i-am gîndit eu erau imaginile tale, dar pe el nu eu l-am gîndit după chipul şi asemănarea ta. Vine din viitor... şi a aşteptat cîteva veacuri ca să ţi se înfăţişeze la vîrsta pe care o ai azi!

— Înţelegem destul de puţin, nu?... Poate-i o simplă coincidenţă.

Dar Mela clătină din cap. Nu insistă, bănuind că dinadins se străduieşte Cril să înlăture amintirea a tot ce era tulburător în prezenţa lor pe bătrîna corabie cerească, pornită de pe Pămînt într-o vreme cînd nici ea, nici Cril încă nu se născuseră. *Are dreptate,* încercă să se convingă singură. *La timpul potrivit (potrivit de cine?* se întrebă totuşi) *o să înţelegem.*

Orele treceau încet, dar fiecare aducea cîte un semn vădind că viaţa se întorcea în trupul adormitului. Urmăriseră împreună tresărirea buzelor, imperceptibila ridicare a pieptului în ritmul încă nesigur al răsuflării. Ceasul nevăzut ţăcănea monoton, ochii de sticlă clipeau. Faţa albă pierdea duritatea pietrei, degetele mîinii drepte se mişcară zvîcnit, rigide ca degetele unei armuri. O sonerie ţîrîi neaşteptat şi ţăcănitul încetă, ochii de sticlă se stinseră, ţevile ieşiră din peretele opac al raclei şi se retraseră în perete, ca nişte şerpi intraţi în bîrlog.

— A murit? strigă Mela, în liniştea lăsată deodată.

— Cred că a înviat...

Cu mîini tremurătoare, Cril desfăcea închizătorile de pe cele patru laturi şi înălţă capacul de sticlă. Adormitul nu se clinti. Atunci, strîngînd din dinţi, se plecă şi, luînd în braţe trupul care atîrna fără putere, îl scoase din raclă.

— Mela, e cald!

Adormitul gemu şi deschise ochii. Era o privire albă, incapabilă să înregistreze ceva, dar ceţurile în

care plutea se limpezirã. Un zîmbet înflori pe buzele uscate cînd Mela se plecă spre el.

— Al... ma...

— Ce spune?

— Nu ştiu... O pătură!

Mela închise ochii. Îl înveliră, Cril începu să-i frece mîinile.

— Vin... de... departe... nu?

Galactica! Cuvintele abia se auzeau. *Are limba uscată, gîtlejul încleştat. Dar m-a recunoscut,* cîntau gîndurile Melei, *nu s-a mirat, i s-a părut firesc să mă vadă. Am avut dreptate, eram aici şi am murit pe unul dintre fotolii, străpunsă de săgeata lui Ts...*

— Apă, şoptiră buzele uscate.

Fără să-şi dea seama, Mela închise ochii. Îi duse la gură paharul cu apă şi înviatul bău anevoie, cu opriri între înghiţituri. Jumătate din conţinutul paharului i se vărsă pe bărbie.

— Am... dormit... mult...

Era o întrebare, deşi glasul nu se mlădia încă şi nu-l asculta. „Dormeai tu mult şi bine, dacă nu eram eu", sunară în mintea Melei cuvintele basmului din copilărie. Zîmbi încîntată:

— Mult.

Şi îndată simţi un fior îngheţat şi privi speriată spre Cril. O lua drept cealaltă... Nu se gîndise nici o clipă la asta, şi vor fi nevoiţi să-i spună că, în lumea lui, perechea fusese despărţită. *Mela lui nu mai era. A chemat-o Mela?*

— Eşti încă slăbit, spuse repede Cril. Dormi.

O mare mirare se zugrăvi pe faţa înviatului. Vedea abia acum trăsăturile celui ce-l ţinea în braţe şi privi ţintă la Cril, apoi se destinse.

— Mai dorm, şopti. Mă visez...

Şi închise ochii, căzînd îndată într-un somn adînc. Dar era somnul unui om viu, răsufla liniştit, egal.

— Toate încăperile sînt răsturnate, aminti Cril.

Mela gîndi o saltea şi-i încropiră culcuşul acolo, pe peretele devenit podea. Racla în care aşteptase învierea părea acum o mare vitrină goală, prinsă în perete; capacul de sticlă spînzura.

— Să trecem la ceilalţi, spuse Cril. Am impresia că ne descurcăm destul de bine, pentru nişte sălbatici, nu crezi?

*

O nouă coincidenţă? Îl chema Clir. Şedeau toţi trei în fotolii în jurul unei mese, dar Mela nu se putea obişnui cu priveliştea mobilelor rămase la locul lor şi evita să se uite spre perete, ca şi cum ar fi aşteptat să le vadă căzînd.

— Nu cred în coincidenţe.

Cel trezit din lunga noapte a hibernării aflase totul. Mela n-avea să uite niciodată glasul lui Cril, rostind sfîşietor de blînd, atunci cînd Clir se repezise la ea, cu braţele deschise:

— Iartă-mă. Am să te fac să suferi...

După cum n-avea să uite privirile lui Clir. A alungat atunci gîndul aşa ar fi privit şi Cril, dacă... Suferinţa ipotetică devenea impietate în faţa celei reale. A altuia. Dar era un altul? Cril şi Clir. Se încordă pentru a stăpîni hohotul de plîns care-i suia în gît.

În faţa osemintelor amestecate, din care răsăreau cele trei ţeste, n-a mai fost nevoie de cuvinte. Pentru o clipă Clir păru din nou de gheaţă, încremenit ca în decursul veacurilor petrecute în racla lui străvezie, pe urmă, în tăcerea neomenească, îi auziră scrîşnetul dinţilor şi, îndată, gîfîitul. *N-are să poată îndura,* se înspăimîntă Mela, ştiind cît era încă de slăbit. Nu-şi dădu seama că-i pusese mîna pe umăr decît atunci cînd bărbatul se smuci ca ars, ferindu-se de atingerea ei.

— Orice ne stă în putere... spuse Cril. Nimeni nu poate înţelege mai bine decît mine...

Celălalt îl privi, întoarse spre Mela imaginea imensei lui suferințe. Răsufla încă precipitat, ca după o goană, și ea se înfioră la gîndul că alergase prin vreme pentru a ajunge acolo, în fața osemintelor albe.

— Da, șuieră Clir. VOI DOI! Strînse din pleoape. Cînd deschise ochii strălucea în ei o durere mai presus de tăcere și, deși nu scoase o vorbă, Mela tresări de parcă l-ar fi auzit strigînd. Înspăimîntată, se trase îndărăt. Iartă-mă, șopti repede Cril, nu te teme, o clipă am simțit gheara nebuniei... aici, și-și duse mîinile la tîmple, apăsîndu-le într-un tremur convulsiv. Într-adevăr, voi doi...tocmai voi... dintre miliardele de oameni... Pentru a face totul și mai cumplit!

Smulgîndu-se din loc, le întorse spatele și rămase tăcut, cu trupul aplecat înainte. Umerii-i zvîcneau. *Și încă nu știe de săgeată*, își spune Mela. *Deplînge fatalitatea, un accident. De ce oare, într-adevăr, dintre toți oamenii Pămîntului?...* Și era acum cea care murise și era Mela, suferea pentru Clir cu suferința celei ce-l părăsise și-și simțea inima sfîșiată de neputință.

Au vrut să-l ajute să adune osemintele, dar nu i-a lăsat. A plecat și s-a întors cu o mare cutie de argint și a așezat cu mîna lui toate oasele în cutie, apoi a privit-o lung. Ce amintiri îl legau de cutia pe capacul căreia fusese cizelat un mare A? Alma. Primul cuvînt pe care-l rostise deschizînd ochii și pe care Mela și Cril nu-l înțeleseseră. În lumea lui Clir, Mela era Alma.

Acum ședeau în fotoliile desprinse de la locul lor și Clir rostise:

— Nu cred în coincidențe.

— Nu-i o coincidență, răspunse Cril.

Nu fuseseră nevoiți să-i vorbească despre crima lui Ts, viitorul mip al Glonadului, Clir găsise două vîrfuri de săgeată și Cril i-l înmînase pe al treilea, care răpise viața Almei. Oroarea suplimentară a

noului amănunt nu mărise chinul celui ce nu putea suferi mai mult. Și suferința are limite.

— Clir și Cril, Mela și... Alma (glasul lui Clir tremurase, dar izbuti să rostească numele). Asemănarea. Și prezența voastră, aici. Nu poate fi o coincidență.

— Dacă nu eram aici nu te-ai mai fi trezit niciodată, aminti Mela. Ca și ceilalți.

— Vrei să spui că de asta ați fost trimiși? Bine. Dar celelalte coincidențe?... Și mai e ceva. Expediția noastră vine din viitorul vostru. Mai exact spus, Xala e prima navă cosmică trimisă să exploreze trecutul galaxiei, după descoperirea principiului călătoriei în timp. Aici, pe Rewz, ca să folosim termenul pe care autohtonii îl dau planetei, era prevăzut doar un popas, prelungit datorită accidentului. Nimeni pe Pămînt nu ne cunoaște coordonatele spațiotemporale, jurnalul de bord e categoric în privința asta... Pe de altă parte, veniți din trecut. Și ne întîlnim în acest prezent, care nu-i al nici unuia dintre noi... Cum? De ce? Și cine v-a trimis din secolul vostru, care nu bănuiește nici posibilitatea călătoriilor în spațiul extraterestru, cu atît mai puțin al celor în timp?

— Am început prin a crede că-i un joc, spuse Mela. Nu-i un joc.

Nu înțelegea toate cuvintele celuilalt, dar sensul lor era limpede și întrebările, cele pe care nu le putea evita.

— Vezi tu, Alma...

Clir își mușcă buzele. Privirile-i ardeau și Mela nu le răbdă strălucirea febrilă.

— Iartă-mă, Clir...

Îi cerea iertare pentru că trăia. Ea, și nu cealaltă. Cril se foi în fotoliu, își drese glasul, dar nu putu scoate o vorbă.

— Îngrozitor, șopti Clir, uitîndu-l în mod deliberat pe bărbatul de lîngă el. În afara asemănării, glasul, gesturile, totul...

Broboane de sudoare i se iviseră pe frunte.

— Dacă te-ai mulțumit cu atît!

Dumnezeule, dar pentru asta sîntem aici... eu și Cril, tocmai noi, dintre miliardele de oameni!

— Mela! strigă Cril.

Reproș? Teamă? Fotoliile și mesele ieșeau din perete ca pentru a sublinia tot ce era neobișnuit în vorbele și mîhnirea lor, simpla lor prezență anapoda mărea parcă tensiunea dintre pereții metalici.

— De ce nu?

Îl înfrunta și, neclintit, Clir își plimba privirile de la unul la altul.

— Ce este? Ce vreți să spuneți?

— Va trebui s-o înveți totul, de la început, vorbi Mela, încă mirată de propria ei descoperire. Să-i redai amintirile...

— Mai limpede! Nu înțeleg.

Îngrozitor de palid, își încleștase mîinile pe brațele fotoliului. Acum Cril tăcea privind în jos, iar Mela speră că renunțase să se împotrivească. De ce s-ar fi împotrivit?

— Clir, ceru ea ridicîndu-se, arată-mi dormitorul Almei. Îndată, văzîndu-l crispat, surprins de cele ce spusese, adăugă cu o neașteptată sfială: Știi, eu... am o Putere...

Și gîndi ușurată: *Bine că nu-i nevoie s-o mai ascund!*

— Nu înțeleg, nu înțeleg nimic...

Întors spre Cril îi așteptă din nou reacția, dar el nu făcu nici o mișcare și Clir se ridică atunci dintr-un salt. Se înălță pe ușa deschisă deasupra capului și se strecură în culoar, de unde o trase după el pe Mela. Apoi, tăcut, așteptă. I se părea că e, tot, o rană.

— Dacă n-ar fi ceilalți (și arătă spre ușile dincolo de care zecile de trupuri începeau să se întoarcă la viață), dacă n-aș fi comandantul navei...

— Dormitorul ei, spuse Mela. Întoarce-te pe urmă la Cril.

Bărbatul dădu să mai spună ceva, să întrebe, dar ea își duse degetul la buze, zîmbind vinovat.

— Vino, se hotărî Clir, pornind printre cele două rînduri de uși dispuse anapoda.

Purta tălpi de pîslă și pașii nu i se auzeau, dar tocurile Melei răsunau pe metalul ce strălucea stins. Amîndoi ocoleau ușile din podea, dincolo de care mecanismele pregăteau învierea trupurilor din racle transparente, și Mela își dădu din nou seama că praful nu se adunase nicăieri. Totul părea nou, curat, ca și cum uriașa corabie abia ar fi ieșit de pe șantier. Vru să-i atragă atenția lui Clir întrebîndu-l cum era cu putință, dar nu mai avu vreme. Se oprise în fața scării, acum impracticabile, ce ducea la etaj.

— Nu știu... începu el.

— O clipă.

Închise ochii și amîndoi se pomeniră la capătul scării, într-un culoar identic celui de jos.

— Mela!

— Mai tîrziu, îl rugă ea. Care e dormitorul?

Clir înghiți în sec și ridică din umeri.

— La urma urmei... După cîțiva pași se opri sub una dintre ușile asemănătoare și spuse mecanic: Aici. Dar o imensă oboseală i se citi pe față cînd adăugă în șoaptă: Sute de ani, n-am mai intrat în odaia Almei de sute de ani... Îți dai seama?

— Întoarce-te la Cril.

Și, închizînd ochii, îl instală în fotoliul pe care abia îl părăsise.

Apoi intră.

Alma dormise în patul ridicat acum pe perete, se privise în oglinda prinsă pe ușa dulapului, ajuns deasupra capului ei. Metalul pereților era capitonat cu un material alb și neted. *E într-adevăr altcineva,* își spuse, neputîndu-și închipui că s-ar fi putut afla vreodată în încăperea neîncălzită de nici o podoabă. La căpătîiul patului, noptiera, albă ca tot ce vedea în jur. În sertarul închis, nici o cheie și nici loc

pentru broască. Doar o adîncitură, de parcă cineva şi-ar fi apăsat degetul şi urma s-ar fi întipărit, ca în lutul moale al unei oale, înainte de a fi ars. Atinse semnul cu vîrful arătătorului, sertarul ieşi pînă la jumătate şi Mela scoase un ţipăt.

Nu se aştepta să dea acolo de ea şi de Cril *(de Alma şi de Clir, bineînţeles,* se corectă) şi apucă tabloul cu o emoţie ce nu provenea numai din ciudăţenia obiectului. Căci nu era un tablou. Pe dreptunghiul mare cît o carte cei doi păreau vii, se mişcau la fiecare mişcare a Melei, o privea grav sau zîmbeau. În spatele lor frunzişul tremură şi nişte flori roşii se legănă sub cerul pe care norii aleargă. Pletele Almei flutură. Ca vrăjită, Mela întinde un deget, dar degetul se opreşte pe o suprafaţă nevăzută, dincolo de care Alma şi Clir continuă să zîmbească. De sute de ani.

Lăsă din mînă imaginea şi încercă să se concentreze. Nici o amintire. Doar Clir, Clir şi Xala, corabia pornită să exploreze trecutul cerului. Răsuflînd adînc, închise ochii.

8

În fotoliul din marea încăpere, pe care echipajul o botezase cămîn, Cril îşi ferea privirile.

— Te-ai uitat la cei adormiţi?

— E în dormitorul Almei... Nu, răspunse absent Clir. E prea devreme.

— Mă gîndeam...

Dar amîndoi se gîndeau la absenţa Melei.

— Taci! izbucni Clir.

Nu putea sta locului şi, umblînd de colo colo, încerca să-şi silească gîndurile să nu se învîrtă în jurul dormitorului alb. O Putere. Spusese o Putere... De sute de ani, nici nu ştia cîte. Plecaseră fără iluzia întoarcerii, dar pierduseră atîta vreme... Expediţia lor mai avea vreun rost? Alte nave porniseră cu

siguranță după lansarea Xalei, cercetaseră trecutul galaxiei și aduseseră pe Pămînt informațiile stocate de sute de ani în memoriile mașinilor. *Inutil, am ratat tot, Alma...* Și din nou durerea urcă la suprafață, se desprinde din durerea legată de eșecul misiunii și-l întoarce în dormitorul alb, unde se afla acum cea care semăna în chip atroce cu Alma. *De ce?*

Nu-și dădu seama că rostise cu glas tare întrebarea și Cril își înălță privirile, pentru a le feri îndată. *De ce nu mă privește în ochi?* Atunci tresăriră auzind deasupra capetelor zgomotul pricinuit de tocurile Melei și se repeziră amîndoi s-o prindă, cînd o văzură plecată peste golul ușii.

— Clir!

Îmbujorată la față, stătea înaintea lui și trebui să închidă ochii pentru a nu se da cu capul de pereți sau a n-o cuprinde în brațe. Cînd îi deschise, o privi aproape cu ură.

— Ei bine?

— Clir, nu mă privi așa, te rog... Eu... mai e cineva sus...

— Vino, Alma! chemă Cril, sărindu-i în ajutor.

Ca înjunghiat, Clir scoase un geamăt și se clătină. Dar Mela și Cril o și ajutaseră să coboare și Alma îi trecea acum brațele în jurul gîtului, lipindu-se de el. Dacă își putuse stăpîni durerea, de astă dată, învins, Clir plîngea ca un copil. Incapabil să înțeleagă și nevrînd să înțeleagă, temîndu-se de tot ce ar fi putut risipi dulcea nălucire, se clătina în brațele Almei încleștîndu-se de ființa regăsită și furtuna din el nu se putea domoli. Se temea că trupul firav se va destrăma în brațele lui, îl depărta pentru o clipă și privea cu ochi nebuni fața înlăcrămată a Almei, îndată o strîngea la piept, îngropîndu-și buzele în pletele de culoarea mierei. Apoi începu să rîdă. Șiroaie de lacrimi îi luceau pe față și rîdea tremurînd atît de sălbatic, încît Cril trebui să-l împingă spre unul dintre fotolii. Îngenuncheată, cu capul pe ge-

nunchii lui, Alma plîngea neauzit. Iar Mela şi Cril, umăr lîngă umăr, se simţeau răscoliţi de dragoste şi milă.

Într-un tîrziu, pentru a opri cascada întrebărilor lui Clir, în sfîrşit convins de realitatea Almei, Mela se hotărî să-i împărtăşească taina Puterii. O cunoscuse de altfel Cril din lumea trudalilor şi cel rămas în nertul Gat-arei, aşa că nu făcea decît s-o repete celui care, în mintea ei, rămînea acelaşi. Dar socoti că Alma nu trebuia să ştie nimic. Îl luă de aceea de o parte, în vreme ce Cril vorbea cu Alma şi, văzîndu-i împreună, nu putu opri amintirea clipelor în care, în Trudalia, asistase la îmbrăţişarea unui Cril şi a unei Mela pentru care nu mai exista, care alcătuiau perechea privilegiată.

— Alma nu mai are trecut, Clir, e preţul celor ce se întorc de pe celalt mal al apei negre. Va trebui să-i redai amintirile. Nu ştie că a murit şi nici unul dintre cei ce vor învia şi au cunoscut-o nu trebuie să afle.

Nu-i pot spune că nu e Alma, că, dincolo de asemănare, nu are nimic comun cu femeia pe care a iubit-o. Poate nici nu-i adevărat. Dacă firea, reacţiile . . .

— Nu pot crede, încă nu pot crede, murmură el întorcîndu-şi privirile către Alma, care zîmbea acum. În dormitorul alb Mela-i găsise hainele, pînă şi o pereche de pantofi cu talpă de pîslă, aşa cum purtau toţi membrii echipajului. Şi, totuşi, e ea. La ieşirea din hibernare s-a petrecut ceva, nu ştiu, o defecţiune care i-a provocat amnezia . . . Din fericire, dragostea noastră a supravieţuit.

Aşa ne trudim cu toţii să ne mîntuim?

— Da, Clir dragostea supravieţuieşte . . . cîteodată. Dar doi dintre cei de pe corabie au pierit pentru totdeauna, deşi iubeau, poate, şi ei.

— Andor şi Per. Nu aveau pe nimeni.

— Mai bine. Pentru ei nu pot face nimic, aşa cum nimic n-am putut face pentru părinţii mei,

cînd au fost uciși. Puterea mea, Clir, încetează în fața morții.

— Dar ea... Ea?

Mela tăcu. *Nu trebuia să-i spun. Cuvintele mi-au scăpat, împinse de durerea veche.*

— Ea? șuieră Clir, apucînd-o de umeri. Răspunde!

— Ea sînt eu, spune Mela în șoaptă, convinsă de inutilitatea minciunii. *Mai devreme sau mai tîrziu, tot va afla...* Tăcu o clipă, apoi urmă! Fără amintirile mele, fără nici un fel de amintiri... Acum totul atîrnă de tine. Ajut-o.

— Să fie Alma? Sînt un ticălos. Țeasta albă nu va dispărea niciodată... și un mușchi i se zbătu pe față.

— Mult o să mai șușotiți? întrebă Alma, iar Clir se apropie de ea, pășind ca în transă.

Obrazul stîng continua să-i zvîcnească, dar Alma îl apucă de mînă și el încercă să-i răspundă printr-un zîmbet. Mela își spuse că nu mai văzuse zîmbet atît de chinuit, de vinovat și de trist. Cril o privi întrebător.

— Nu vă e foame? întrebă ea ca să spargă tăcerea, pe care o simțea plină de tensiune. Ne așteaptă o muncă destul de serioasă.

Intuiția o ajutase, pesemne, să rostească vorbele potrivite. Cril redeveni șeful expediției.

— Da, trebuie să stăm de vorbă. Reanimarea celorlalți va lua curînd sfîrșit.

— Și nu le-ar strica să-și refacă puterile, stărui Mela. Mă uit la tine și la Alma și-mi vine să vă plîng de milă... O foame de cîteva sute de ani!

Clir îi aruncă o privire scurtă, neliniștită.

— Dacă mă iau după mine, se însufleți Alma, trebuie să pregătim o masă... o masă...

Aștepta ca unul dintre ceilalți să continue. Încercarea ei de a preciza natura mesei se soldă printr-un efort inutil și toți rămaseră o clipă stînjeniți.

— Laboratorul! strigă Clir, cu mai multă vioiciune decît era nevoie. S-ar putea să funcționeze, așa cum aproape totul continuă să funcționeze pe navă, dar Tedda era laboranta noastră alimentară. Habar n-am să fac un *balt* de proteine...

— Nu știu ce-i un balt și nici ce vă dădea Tedda de mîncare, rîse Mela, dar azi vă invit la un prînz de pe vremea noastră, a mea și a lui Cril.

— Servobufetul e în sala de mese. Ce-ar fi să mergem acolo? propuse Clir.

Mela precizâ că se învoiește mai mult din curiozitate, așa că se îndreptară spre sala în care, firește, mesele și scaunele se aflau distribuite pe un perete. Dar Mela îi opri pe cei doi bărbați să caute, într-unul din ateliere, sculele cu care le-ar fi putut desprinde.

— În curînd vom fi mulți. Iertați-mă, tot ce se întîmplă e atît de neașteptat, încît mă prostesc și uit pînă și eu... Treceți, vă rog, în colțul ăsta.

Atunci cînd se strînseră cu toții în colțul indicat, închise ochii și toate mesele, toate scaunele se mutară pe noua podea a sălii.

— Pe inelul lui Saturn! strigă Clir, în vreme ce Alma îl prinse de braț.

— Luați loc, spuse Cril cît se poate de calm. Eu m-am obișnuit de mult.

Și, dîndu-le exemplul, se așeză. Cei doi îl imitară cu fereală, ca și cum s-ar fi așteptat ca scaunele să se topească sub ei.

— Teletransport... Cînd am plecat se vorbea de teletransport, dar experiențele erau încă neconcludente. Îți amintești, Alma? ... Iartă-mă, șopti el, și tot sîngele îi fugi din obraji, nu-ți poți aminti, firește. Se înființase un institut, urmă îndată, vorbind repede și împiedicat, se făceau cercetări, dar nu mi-aș fi închipuit că în secolul vostru...

— Nu cred că secolul nostru... pentru că veni vorba, al șaptesprezecelea... cunoștea mare lucru,

răspunse Mela. Știu doar că-i o Putere... și n-am înțeles niciodată de ce o stăpînesc tocmai eu.

— N-ați vrea să trecem la obiectul prezenței noastre în sala asta? întrebă Cril, și Mela începu să rîdă.

— Are dreptate! Omule din viitor, i se adresă apoi lui Clir, arată-ne minunile servobufetului din secolul XXVI!

— Din păcate, dulapul a nimerit deasupra capetelor noastre și nu te sfătuiesc să-l muți, că distrugi toată instalația din pereți și-ți găsești beleaua cu Tedda. Să văd ce pot face.

Sus, lîngă ușă, se afla într-adevăr un dulap în perete, cu uși de un castaniu strălucitor. Pe cele două tăblii se vedeau o mulțime de butoane, dar Mela regretă bătrînul bufet din casa în care copilărise, bufetul care trosnea noaptea de parcă gîturile purtînd cele două capete bărboase ițite din lemnul ușilor s-ar fi întins și mai tare în încăpere sau ar fi încercat să se dezmorțească. Îl văzu pe Clir urcîndu-se pe un fotoliu și vestind:

— Patru tacîmuri! cînd apăsă de patru ori pe unul dintre butoane.

Ușa se deschise făcînd loc unei tăvi de pe care tacîmurile comandate lunecară și Clir trebui să se ferească de avalanșa lor, ridicînd brațele.

— Am înțeles, rîse Mela. Dă-te jos și așează-te la masă.

— Servobufetul funcționează, se apără Clir, și tacîmurile de fibroplast sînt intacte. Numai poziția asta stupidă...

— Nu-i vorba de poziție! Mela ridicase tacîmurile și le rotea în mîini cu neplăcere vizibilă, examinîndu-le formele extrem de stilizate și suprafețele. Ușoare ca niște pene și mai urîte decît toate cîte mi-a fost dat să văd, sună verdictul. Cril, uite și tu.

— Adevărul e că am văzut și tacîmuri mai frumoase...

— Păcat, urmă Mela. Ați uitat că masa-i și sărbătoare. Tacîmurile nu-s făcute numai ca să nu te mînjești pe mîini...

— Preferați să vă mînjiți? întrebă, destul de prostește, Clir.

— Uite ce preferăm!

Închise ochii și pe masă se iviră patru rînduri de tacîmuri de argint, cizelate și grațioase ca niște obiecte de podoabă. Mînerele de fildeș închipuiau trupurile unor păsări măiestre, cu capetele întoarse.

— Ei bine? zîmbi Cril.

— Vreți să faceți o demonstrație? Clir ridică din umeri. Astea sînt piese de muzeu și fiecare valorează o avere.

— În vremea voastră, poate. Sînt tacîmurile noastre de acasă. E drept, cele bune, folosite în zilele de sărbătoare.

Fața de masă strălucitoare, farfuriile de porțelan pictat și tăvile de argint o făcură pe Alma să bată din palme. Iar cînd văzu paharele de cleștar începu să le ciocnească pe rînd, încercîndu-le zurgălăii glasurilor.

— Auzi, Clir? Auzi?

— Servobufetul, repet, nu oferă piese de muzeu. Vesela e strict funcțională, drept care se și zvîrle la cremator, după întrebuințare.

— Că așa stau lucrurile aici, pe corabie, înțeleg. Dar pe Pămînt?

— La fel, răspunse Clir, enervat. Și nu ne aflăm pe o corabie, ci pe prima navă cosmică trimisă în explorarea trecutului!

Ridicase glasul și Mela se bucură că izbutise să-l scoată din fire, abătîndu-i gîndurile. De aceea rosti acum, cu politețea unei doamne din alt veac:

— De vreme ce explorați trecutul, îngăduiți-mi să vă poftesc la prima masă din secolul al XVII-lea, servită la bordul Xalei.

Și, închizînd ochii, gîndi gustările. Paharele se umplură cu țuică.

*

Clir privea a doua zi pe rînd fețele slăbite ale membrilor echipajului. Se adunaseră din nou cu toții în sala consfătuirilor, unde doar scaunele lui Andor și Per rămăseseră neocupate, dar prezența Melei și a lui Cril restabilise efectivul. Copiii dormeau în odăile lor.

— Nu pot începe decît aducînd mulțumiri celor fără de care nici unul dintre noi nu s-ar afla azi aici (ca un singur om, femeile și bărbații se ridicară, spre marea stinghereală a Melei și a lui Cril). Le datorăm viețile noastre, mai mult, le datorăm salvarea navei și a misiunii ei. Le mulțumesc deci nu numai în numele fiecăruia dintre noi, ci și în numele Federației, pe care o reprezint în calitate de comandant. Iar acum, urmă Clir cînd toți își reluară locurile, avem de discutat două probleme, starea navei și posibilitățile de a o repune în funcțiune, apoi noua perspectivă din care trebuie să considerăm misiunea Xalei.

Rapoartele confirmară starea neașteptat de bună a mecanismelor cu autoprogramare. De la curățenie și pînă la complexa aparatură a instalațiilor de hibernare totul funcționase aproape ireproșabil, sistemul de propulsare nu părea afectat și numai spărtura din peretele camerei de comandă necesita o reparație, practic necomplicată. De asemenea, unele elemente ale tablourilor de comandă și conexiunile întrerupte, care împiedicaseră repararea automată a peretelui deteriorat. Totul putea fi pus la punct în cîteva zile, singura dificultate reală consta în ridicarea navei în poziție de lansare, dificultate sporită de faptul că o întreagă așezare a localnicilor se instalase pe învelișul exterior al Xalei.

— Vă amintiți de străvechile povești cu sate așezate pe spinarea unei balene? întrebă Roder, etnologul expediției, întrerupînd expunerea mecanicului-șef. Mă tem că nu ne va fi ușor să pornim. Demontarea unei așezări implică rezolvarea preala-

bilă a nenumărate probleme de suprastructură, pe care nici nu le putem bănui.

— Va trebui, totuşi, să le rezolvăm, spuse Cril.

— Şi mai e un lucru neplăcut, încheie mecanicul-şef, un bărbat cu bărbia pătrată şi faţa plină de pistrui, pe care nici secolele de hibernare nu izbutiseră să-i facă să păleasca, detectoarele au semnalat o scurgere de radiaţii *epsilon*, care a provocat probabil, la intervale neregulate, funcţionarea rotorului astoretic. Fisura a fost lichidată, dar faptul rămîne grav. Bineînţeles, nu pentru că zgomotul va fi zguduit uneori destul de zdravăn aşezarea localnicilor... Deşi nu ştiu nimic despre formele de viaţă de pe planeta asta, e totuşi posibil să fi încălcat legea fundamentală a ecologiei.

— Marza?

Tensiunea din glasul lui Clir o făcu pe Mela să tresară. Nu înţelegea mare lucru din cele ce se spuseseră, dar deveni brusc atentă cînd biologul-şef al expediţiei luă cuvîntul. Era femeia cu trăsături energice, pe care o descoperiseră dormind în încăperea de lîngă cea adăpostind racla lui Clir.

— Radiaţiile *epsilon* lucrează la nivelul genelor. Supusă unei asemenea influenţe, orice formă de viaţă dă naştere la mutaţii, fără să le putem preciza dinainte caracterul favorabil sau generator de malformaţii. Faptul că fiinţele au fost iradiate timp de cîteva secole constituie un factor agravant şi mi se pare că n-avem dreptul să plecăm fără să ştim cum stau lucrurile.

În tăcerea aşternută, Clir se întoarse către Mela şi Cril.

— V-a izbit ceva la formele de viaţă de pe Rewz?

— Vegetaţia e săracă. N-am văzut animale, deşi le-am dedus existenţa din referirile celor cu care am stat de vorbă. Oamenii au cîte patru braţe şi ochi cu tăietură verticală, răspunse Cril.

— Numai analizele pot arăta dacă efectul e imputabil radiaţiilor, preciză supărată Marza. Deşi, dacă

unele caracteristici somatice diferite de cele cu care Terra ne-a obișnuit sînt probabil determinate de condițiile locale, în împrejurările date nu putem elimina ipoteza factorului *epsilon*.

— Vom face analizele, hotărî Clir. Pentru repunerea navei în poziție verticală vom crea un grup de studiu (și numi specialiștii care aveau să se ocupe de rezolvarea problemei sub conducerea lui). Aș vrea însă să considerăm acum noua perspectivă a misiunii noastre. Ne aflăm în întîrziere cu cîteva secole, și e foarte neplăcut că nu le putem cunoaște numărul. După cum știți, singurul aparat complet scos din funcțiune pe Xala e calendarul automat, marcînd timpul subiectiv al navei și cel obiectiv al Pămîntului. Șocul izbiturii l-a sfărîmat, de vreme ce se afla chiar în fața pupitrelor de comandă, pe peretele spart. Iar cele individuale trebuiesc toate remontate după un an pămîntesc... A ne continua misiunea presupune asumarea riscului de a repeta ceea ce s-a făcut ulterior plecării noastre, fiind mai mult decît probabil că alte nave au fost lansate între timp și au cercetat porțiunea galaxiei ce ne-a fost repartizată. Pe de altă parte, ținînd seama de imensul interval de timp iremediabil pierdut și de faptul că ne-am afundat în trecut, e posibil să ne întoarcem pe Pămînt, în cazul în care am opta pentru această soluție, înainte de lansarea Xalei sau la cîțiva ani după lansare, ceea ce ne-ar pune într-o lumină absolut ridicolă și ar anula toate imensele eforturi depuse în vederea succesului misiunii noastre. Aștept să vă spuneți cuvîntul.

Dacă se temea că membrii expediției aveau să discute îndelung cele două alternative, Clir constată cu bucurie că nimeni nu se pronunță pentru soluția întoarcerii. Mecanicul pistruiat rosti cuvîntul hotărîtor.

— Vom continua. Dar vom trimite pe Pămînt o sondă cu datele acumulate pînă în clipa accidentului, cu relatarea acestuia și cu itinerarul pe care

ni-l propunem. Mai mult, vom expedia sonda atunci cînd vom putea indica și coordonatele spațio-temporale ale unui asteroid pe care-l vom utiliza drept cutie poștală, așa încît să primim noi instrucțiuni. Navigatorul-șef se poate ocupa de toate astea.

Toate privirile se îndreptară către Alma, care-și plecă fruntea. Toți luară gestul drept unul de încuviințare și consfătuirea era pe punctul de a se sfîrși în rumoarea veselă a glasurilor, cînd Clir se ridică. Era alb la față și se vedea că face eforturi pentru a vorbi calm.

— Alma nu-și mai poate asuma sarcina de navigator-șef. Singurul compartiment de hibernare funcționînd defectuos e cel în care s-a aflat. Ca urmare, e amnezică. Rog pe toți membrii echipajului să țină seama de situația creată și s-o ajute să recupereze, mai ales pe membrii echipei de naviganți.

Și, ignorînd privirea mirată a mecanicului-șef, Clir încheie dezbaterile.

*

Mela o căuta pe Marza. Cineva o îndrumă spre laboratorul în care o găsi verificînd conținutul unor borcane, pe care le extrăgea din dulapurile răsturnate.

— Nu-mi văd capul de treabă, se răsti biologul. Ce dorești?

— Iartă-mă, Marza. Am înțeles că vrei să cercetezi un om de pe Rewz.

— Da, și? De unde să-l iau?... Te consideri cumva rewziană?

— Am să vin altădată, spuse Mela, uitîndu-se în sus, la ușă.

Biologul-șef zîmbi atunci și laboratorul păru că se luminează.

— Te-am speriat? Hai, spune ce ai de gînd.

— Ai treabă. Și păreai supărată... (Mela se depărta de-a-ndaratelea). Am să vin mai tîrziu.

— Uf! izbucni Marza. Dacă te codeşti mult am să-mi ies într-adevăr din sărite... Oare sînteţi cu toţii atît de susceptibili? Vreau să zic, aţi fost... În sfîrşit, în secolul tău, înţelegi... Prin urmare?

— E greu să părăseşti corabia... nava, se corectă Mela, rostind apoi dintr-o suflare: Voiam să te ajut. Cunosc un om de afară. Ţi-l pot aduce.

— Zi aşa, femeia lui... femeia cui? Aveaţi o vorbă... o referire la un personaj mitic...

— Femeia lui Dumnezeu?

— Aşa! Marza rîdea acum şi Mela se linişti, deşi nu-i înţelegea veselia. Dar erau acum atîtea pe care nu le înţelegea... — Adu-l aici. Nu ştiu ce ne-am face fără tine.

— Nici eu, spuse Mela. Viitorul creşte din trecut, nu? Noi putem alege ce vom fi, dar voi nu sînteţi decît urmarea alegerii noastre.

Vorbise firesc, ca şi cum ar fi afirmat un lucru îndeobşte cunoscut, iar Marza o privi uluită.

— Ai dreptate, recunoscu, deşi ştii probabil că nu există un singur viitor, ci o mulţime de posibilităţi din care... Zîmbi şi întrebă brusc: Şi crezi că aţi ales bine?

— Sper. Sînt atîtea lucruri pe care nu le pot înţelege...

— Nici eu, mărturisi Marza. Şi, totuşi, nu-mi rămîne decît să sper...

Rămase cu ochii în gol, iar Mela uită că femeia repezită, cu trăsături aspre, o făcuse să se sfiască. În laboratorul răsturnat nu totul îi era străin. *Tata s-ar fi înţeles cu ea*, îi trecu prin minte, amintindu-şi chipurile austere ale celor cu care bătrînul se sfătuia, vorbind ore în şir la lumina palidă a feştilei. Şi evocarea alchimistului o apropie de Marza, de parcă biologul l-ar fi cunoscut.

— Întoarce-te cu spatele la uşă, zise Mela. Vreau să-ţi arăt ceva... Iar cînd Marza se supuse, cu un zîmbet îngăduitor care-i îndulci trăsăturile, înfru-

museţîndu-le şi făcînd-o să semene cu o străveche înţeleaptă, închise ochii şi rosti: Bine ai venit.

— Ce-i aici? exclamă Bra. Lumea pe dos?

Dar numai gura era de el, îşi rotea privirile neliniştite şi rămăsese cu ochii la uşa căscată deasupra capului. Marza se răsuci ca arsă.

— Cum a nimerit aici?

— Ce zice? întrebă Bra.

— Întreabă cum ai nimerit aici, traduse Mela, iar Bra îşi roti cele patru braţe şi mormăi:

— Deşteaptă, ciunga... Asta aş vrea să aflu şi eu!

Dar Marza nu mai putea sta locului.

— O clipă! strigă ea. Ţine-l de vorbă. Spune-i ce vrei, ce-ţi trăsneşte prin minte, numai să nu dispară... Mă întorc îndată.

Neaşteptat de uşoară, se repezi în sus şi se apucă de tocul uşii, strecurîndu-se afară, în vreme ce Bra comenta cu o filozofică înţelepciune:

— Mda. La urma urmei, puteam să mă pomenesc agăţat de una dintre turlele palatului, nu?

— Cum a ieşit serbarea? întrebă Mela, trecînd peste vorbele lui.

— Nici o scofală! Cutremurul i-a speriat pe toţi şi pînă şi alsii au dat bir cu fugiţii. Eu am rămas unde mi-a poruncit Avcal. Nu ştiu ce i-aţi mai făcut şi lui, dar cînd s-a întors singur bolborosea şi, cînd a dat cu ochii de mine, s-a schimbat la faţă. N-am aşteptat să cheme vreun măcelar ca să-i poruncească să mă lase ciung, am tulit-o şi m-am rostogolit pe scări şi tot într-o fugă am ţinut-o pînă am ieşit din Glonad. Am intrat într-un han, am luat un htel la fel de păcătos ca htelul lui VI, dacă nu l-ai uitat, şi...

— Şi?

— Şi iată-mă, încheie Bra. De la o vreme nu-mi mai prieşte htelul, că visez numai ciungi.

Mela începu să rîdă, şi rîdea încă atunci cînd Marza se lăsă să cadă lîngă ei, urmată de Roder.

Etnologul ținea în mînă o cutie și era atît de încîntat, încît strigă încă de pe culoar:

— Chiar are patru brațe?

— Dacă-ți spun, repetă Bra holbîndu-se la noul venit, numai ciungi. Că încep să mă și întreb de ce nu m-am lăsat ciungit, ca să nu-mi mai fie rușine că sînt întreg...

Dar Roder și scosese din cutie niște mărunte aparate strălucitoare, prinse pe un fel de diademă flexibilă, începînd să le împartă. Și el și Marza își puseră cîte o astfel de diademă în jurul frunții, a treia era pentru Bra.

— Ca să ne putem înțelege, explică Roder, îndemnîndu-l să se împodobească și el.

— Sînt prieteni, îl liniști Mela.

— Atunci să-mi dea și ei o gură de htel, nu Ziz știe ce fel de blestemăție...

Dar, deși continua să bombăne, își prinse diadema pe frunte.

— Mă cheamă Roder, spuse entologul, iar ea e prietena mea Marza. Vrei să stăm de vorbă?

— Că n-o să ne uităm unii la alții ca niște *pavi!* Uluit, Bra se întoarse către Mela și strigă: Înțeleg... Înțeleg tot ce spun!

Nu mai puțin uluită, Mela se sili să pară nepăsătoare.

— Atunci nu mai aveți nevoie de mine. Vă las împreună.

Și, fără a-i da răgazul de a răspunde, se agață de tocul ușii și se ridică în culoar, nu mai înainte de a o auzi pe Marza întrebînd:

— Pavi? Ce înseamnă pavi?

Clătinînd din cap, porni în căutarea lui Clir.

*

Spărtura din peretele cabinei de comandă fusese reparată. În afara lui Clir, toți membrii echipajului se instalaseră și se legaseră în fotolii. Alături de

Mela și Cril, doar șeful expediției se afla în mica încăpere în care mipul Avcal îi îndemnase să privească, prin ferestruica rotundă, cada străvezie adăpostind trupul lui Clir.

Mela luase asupră-și rezolvarea insolubilei probleme a pregătirii navei pentru decolare. După ce stătuse de vorbă cu Clir, se sfătuise cu Bra și-l expediase la Glonad.

— Știi cine iese cel mai prost din toată povestea asta? Mipul Avcal, îi spuse alsul înainte de executarea misiunii pe care i-o încredințase. La început nimeni n-are să creadă, apoi vor fi nevoiți să-și dea seama că Ts n-a răpus nici un monstru, că a ucis niște ființe venite din cer și că minciuna iese la lumină chiar și după atît amar de vreme. M-aș mira să-l rabde mai departe...

— Ții minte ce v-am spus despre implicațiile în suprastructură? se bucură Roder.

El și Bra erau nedespărțiți. Nu-și mai scoteau diademele de pe frunte și sporovăiau într-una, iar Bra părea să fi trăit de cînd lumea numai printre ciungi. Întotdeauna îi plăcuse să se știe mai deștept decît ceilalți. Acum, mulțimea cunoștințelor căpătate pe Xala îi dădea certitudinea că nimeni pe Rewz nu-i va putea ține piept și începuse să joace și pe navă rolul celui pe care nimic nu-l mai poate mira.

Analizele Marzei dovediseră că aspectul localnicilor nu trebuia pus pe seama radiațiilor *epsilon*, ceea ce ridicase o piatră de pe inima tuturor. Mela nu pricepea de ce își fac atîta sînge rău din pricina a două perechi de brațe suplimentare, cu care rewzienii, de altfel, se mîndreau.

— Fiecare specie are a se dezvolta în mod liber, încerca să-i explice Marza. Ți-ar fi plăcut să te naști cu două capete numai pentru că echipajul unei nave pornită din constelația Lebedei ar fi considerat că pămîntenii trebuie să-i semene?

— Bănuiesc că am fi fost mai înțelepți, cu două capete.

— Poate. Dar n-am mai fi fost noi. Civilizația Federației nu-i nici ea de lepădat, nu crezi?

Discuțiile erau însă de prisos. Deși Mela n-o putea urmări, Merza demonstra cum evoluaseră formele de viață pe Rewz pentru a da naștere ființelor înzestrate cu patru mîini și ochi cu tăietură verticală, așa că radiațiile fură scoase din cauză. Mai mult, unul dintre fizicienii expediției izbutise să explice pricina pentru care razele *epsilon* nu afectaseră în mică măsură decît vegetația, dar Mela bănuia că nici Clir nu înțelesese mare lucru atunci cînd fizicianul îi arătă un teanc de pagini acoperite cu litere și cifre, printre care răsăreau niște desene ce păreau făcute de un copil.

Acum, în mica încăpere din subsolul palatului, Mela închise ochii și Bra se ivi lîngă ei.

— E bine? întrebă Clir, atît de nerăbdător, încît uită să-și prindă pe frunte diadema.

— S-a făcut! Bra își freca satisfăcut cele patru mîini. Le-am vestit un cutremur de pomină, pînă și bătrînii care au uitat de cînd n-au mai ieșit din case se află acum la adăpost.

— Bine, spuse Mela. Cril, dă-mi mîna. Îi surprinse privirea îngrijorată și adăugă repede: Ca să am mai multă putere...

Apoi închise ochii. Auzi un vuiet scurt, ca și cum flacăra a mii de lumînări ar fi fost suflată dintr-o dată. Învelișul strălucitor se clătină sub picioarele celor patru, dar se aflau acum în palida lumină cafenie de pe Rewz. Aerul proaspăt le izbi fețele și văzură lunecînd, departe peste capetele lor, formele contorsionate ale norilor. Se aflau cu mult deasupra mării care-și rostogolea valurile mugind pe pietre, iar nava argintie se întindea cît vedeau cu ochii, lucitoare peninsulă metalică presărată cu mărunte impurități, tot ce mai rămăsese din sidefiile case ale cetății Glonad. Așa arătase priveliștea atunci cînd Ts...

Incapabili să-şi exprime emoţia, tăceau cu toţii. Lăsîndu-şi capul pe pieptul lui Cril, Mela răsufla rar, ca în somn; Clir era încă palid, iar Bra înghiţea în sec, umezindu-şi zadarnic buzele pe care le simţea deodată uscate, ca şi cum toată sarea mării s-ar fi depus pe ele. Neliniştit, Cril nu-şi desprindea privirile de pe faţa Melei.

— Am izbutit, şopti ea, zîmbindu-i stins.

Şi, ca şi cum şoapta ar fi pus capăt unei vraje, Bra începu să ţopăie şi Clir simţi că i se descleştează fălcile. Glasul îi sună răguşit, de parcă sunetele n-ar fi avut putere să se înfiripe:

— Trebuia să văd una ca asta pentru a putea crede... şi, redescoperind fără să-şi dea seama un vechi şi uitat gest de respect, se plecă şi atinse mîna Melei cu buzele.

— Sper că n-am stricat nimic, Bra. Glonadul era o cetate frumoasă.

— Sînt sigur că-i la fel de frumoasă şi acum, acolo unde ai mutat-o, răspunse alsul. Voi, ciungii, sînteţi destul de îndemînatici.

— Nu eşti prea obosită? întrebă Cril. Te simţi în stare?

Şi inima i se strînse văzînd-o cum încuviinţează tăcut, plecîndu-şi fruntea. Se lăsară cu toţii să lunece pe învelişul bombat, pentru a nu o istovi şi mai mult, recurgînd la incredibila ei Putere. Contactul cu solul fu brutal şi se rostogoliră pe nisipul plajei, unde rămaseră întinşi pînă îşi veniră în fire. Atunci se ridicară şi se depărtară cu cîţiva paşi, iar Mela închise ochii.

Atent la ea, Cril pierdu clipa în care botul navei uriaşe începu să se desprindă, ieşind din nisip. Ca atrasă de un fantastic magnet nevăzut, întreaga alcătuire metalică a Xalei descria un unghi tot mai larg cu solul, înălţîndu-se lin sub privirile celor ce-i urmăreau uluitoarea ascensiune. Ochii Melei zvîcneau sub pleoapele lăsate. Şi nava ajunse la verticală, oscilă uşor şi încremeni pe picioarele robuste

care-i asigurau stabilitatea. Brusc, totul păru că se micşorează în jur.

O uşă se deschise în trupul strălucitor, zvelt, în ciuda giganticei dimensiuni pe lîngă care cei trei păreau nişte accidente ale terenului, şi o scară prinse a coborî. Atunci Mela şi Cril se cufundară în întuneric şi pleoapa care mai bătuse cîndva, în lumea Amaralatei, îi scăldă în alternanţe de lumină roşie şi galbenă. Cînd se ridică, Bra dispăruse. Dar era acolo scara, şi nava pregătită de plecare, şi Clir, care se răsuci spre ei, strigînd furios:

— Îndărăt! De unde aţi mai ieşit?... Lansarea are loc în cîteva minute!

Amuţi brusc, izbit de strania asemănare.

— Clir...

— Alma! Dar Alma...

Mirat. Şi cerul albastru, şi soarele ăsta... Marea a dispărut. Dumnezeule...

— Cril, sîntem pe Pămînt în 2512 şi Xala e gata de plecare!

Dar Cril nici nu tresări. Apropiindu-se de Clir, care pusese mîna pe rampa scării, rosti apăsat:

— Aviz prioritar. În nici un caz nu faceţi escală pe planeta C 135 din sistemul Aldebaran. Alma, Andor şi Per ar fi accidentaţi mortal.

— Omule, strigă Clir, eşti nebun?

— Venim de acolo. Priveşte-mă. Sînt tu. Escala poate fi evitată, cu distorsiuni minime în spaţiul-timp.

Şi pleoapa neagră îi învălui din nou, apoi fură scăldaţi în aur şi argint.

9

O lume calmă, de aur şi argint, ca într-o carte cu poze. Şi bărbatul care şade pe bancă, la soare, zîmbeşte cînd îi întinde amîndouă mîinile, vestind:

— Jocul a luat sfîrşit, Mela!

— N-a fost un joc...

— Nu, n-a fost un joc, recunoaşte el, schimbînd o privire cu Cril. Şi, totuşi, ai cîştigat!

E desculţ, picioarele-i ating lespezile albe printre care cresc flori de portulacă şi poartă o togă mai albă decît tot ce-i alb în amintire.

— Cril, spune Mela, ai ştiut de la început...

— Nu i-o lua în nume de rău, intervine celălalt, răspunzînd în numele lui Cril.

Dar Mela nu se uită la el.

— Şi asta e lumea *ta*.

— A noastră, Mela.

Fîntîna susură în mijlocul pieţii, femeile şi bărbaţii care se plimbă sînt cu toţii frumoşi, *e o altfel de frumuseţe, lăuntrică, parcă n-ar fi oameni, deşi zîmbesc atît de cald cînd trec pe lîngă noi, şi unii schimbă semne prieteneşti cu Cril...*

— Lumea mea e Pămîntul, spune Mela.

— Sîntem pe Pămînt.

— Aici?

— În anul 3450

— Staţi de vorbă, îi îndeamnă bărbatul cu togă albă, aveţi să vă spuneţi atîtea... şi închide ochii, lăsînd capul pe spate.

Toată piaţa e o insulă de aur verde. Punţi argintii pornesc din marginile ei, se arcuiesc peste apa în care peşti violeţi înoată deşteptînd sunete ce se leagă în melodii naive, ca vechile cîntece picurînd din cutiile în care întorci o cheie pentru a porunci o muzică simplă, mereu aceeaşi, de care nu te saturi.

— Vorbeşte, Cril...

Mai purtăm hainele luate din magaziile Xalei şi tălpile noastre de pîslă, de acum aproape un secol, păşesc pe argintul podului ca pe învelişul corăbiei lui Clir; ce departe e totul... Şi eu sînt departe de mine, Cril, şi poate că tot împreună ne plimbăm prin piaţa palatului din Laga sau călărim pe pajiştile cu copaci albaştri din lumea Am-aralatei. Care dintre cele patru Mela sînt eu?

— Cea de acum, răspunde Cril. Da, îți citesc gîndurile, ca micul Til. Ai să înveți și tu.

— De asta-ți fereai gîndurile de el. Aveai atîtea de ascuns...

— Nu mai am nimic de ascuns, Mela. Nici măcar teama.

— Tu? Te-ai temut vreodată?

— Pentru tine, Mela. Pentru noi.

Și podul se oprește pe nisipul plajei, la marginea mării, și nu se vede țipenie de om. *Noi doi, singuri, așa cum mi-am dorit...* Valurile se dau peste cap, croiesc suluri de sticlă moale, sfărîmate în cioburi de spumă, curg înainte și se retrag pe nisipul bătătorit. Pescărușul își adună aripile și cade ca o piatră.

— Trecutul e unul, dar nu și viitorul, spune Cril, cînd se lungesc amîndoi pe nisip. Din fiecare prezent se desface cîte un snop de posibilități, dintre care una singură e aleasă, sau e impusă. Firește, nu o întîmplare declanșa un război în epocile barbare, chiar dacă oamenii își închipuiau că războiul atîrna de capriciile unui rege, dar cînd alunecai pe stradă și-ți spărgeai capul, să zicem, se putea vorbi de întîmplare... Atunci cînd călătoriile în timp au devenit cu putință, s-a pus și problema cercetării trecutului, a determinării celei mai bune variante, care nu fusese aleasă în momentul dat. Evident, în funcție de interesele majore ale speciei... Dar s-a văzut curînd că lucrurile sînt destul de încurcate. Dacă era ușor să-l ferești de accident pe omul care alunecase pe stradă, trebuia verificat mai întîi dacă, trăind mai departe, el n-ar fi avut un copil, de pildă, a cărui principală realizare să se rezume la un șir de crime. Mai mult, trebuia ținut seamă de faptul că fiul criminal, la rîndul lui, putea da naștere unui mare savant. Meritau oare să moară niște nevinovați pentru a îngădui savantului să descopere o lege a fizicii, de care avea să profite întreaga omenire? Răspunsul nu se putea da decît după cercetarea vieții fiecăreia din victimele tatălui, ba chiar a

eventualilor descendenți pe care le-ar fi avut, dacă n-ar fi fost ucise. Implicațiile de felul ăsta au întîrziat considerabil acțiunea de corectare a trecutului, au dat naștere la interminabile discuții, suprimarea pripită a unui amănunt în biografia unui om riscînd să aibă efecte nedorite abia peste o sută, sau peste o mie de ani. Apoi s-a constatat că, așa cum observase un vechi înțelept, „necesitatea își croiește drum printr-un noian de întîmplări“... Totul e să i se lase timpul necesar. În anumite limite rezonabile, corectările trecutului nu constituie nici un pericol pentru că oamenii impun liniile mari ale istoriei, în ciuda corectărilor. Atunci au luat naștere echipele de intervenție...

Cril tace, cu ochii la valurile pe care soarele joacă bănuți de aur.

— Nu mă mai mir de nimic, spune Mela — și se silește să nu gîndească.

Zîmbind, Cril vorbește din nou:

— Dispunem azi de mijloace pe care nimeni nu le-a visat, dar sînt lucruri pe care nici tehnica, pe care o ținem, de altfel, la respect... de care ne folosim cu măsură, după ce am aflat că poate reprezenta cea mai cumplită primejdie...

— Bietul General din Plarta! șoptește Mela.

— Nu el era vrednic de milă, ci clanul Am-aralatei. O știi și tu.

— Da, Cril...

— Nici tehnica, prin urmare, nu întrece posibilitățile creierului omenesc. Ale unui simplu individ.

— Puterea mea...

— Da, Mela. Puterea ta neobișnuită, care s-ar fi irosit în mărunte minuni timp de cinci sau șase ani, nu-mi amintesc exact, după care, în ciuda tuturor precauțiilor, ai fi fost denunțată, judecată și arsă pe rug...

— Cristiana!

Ce departe, din nou, e totul. Ura, superstițiile...

— Atunci am fost trimis în secolul al XVII-lea.

— La podul de pe Mureş...

Să nu gîndesc, să nu gîndesc, să nu gîndesc.

— Te-am iubit din prima clipă, Mela (vorbele lui răspund gîndului nerostit). De cum te-am văzut lîngă salcia trăsnită. Stăteai în picioare, bocceaua cu care te întorseseşi de la ţară era în iarbă şi te uitai la apa Mureşului, şi plîngeai. „Nu vreau să plîngi, nu vreau să mai plîngi niciodată"...

— „Du-te, omule", spuse Mela acum/atunci.

— „Mă cheamă Cril. Iar lumea e mare... Şi părinţii mei au fost ucişi, Mela!"

— „Ştii cine sînt? L-ai cunoscut pe tata?"

— „Ştiu tot, multe... Nu vreau să fii prinsă. Ai încredere în mine, Mela?"...

Îl priveşte lung, acum.

— Am avut încredere...

— Ai simţit că te iubesc. Şi-ţi spun, deşi poate nu fac bine, bănuiesc că m-au trimis tocmai pentru că au ştiut...

— Mela şi Cril?

Glasul i se frînge şi-i soare, soare la malul mării, unde sînt amîndoi faţă-n faţă cu valurile, singuri după ce au cutreierat lumile dăruindu-le imaginea perechii privilegiate, imaginea lor.

— Mela şi Cril, spune Cril, de parcă rosteşte formula fermecată care deschide peştera comorilor şi abia acum timpul se aşază în jurul ei, sau Mela se instalează în noul timp distilat de nisipul cald, de mare, de cer.

— Şi mai departe? întreabă.

— Totul era pregătit. Fusesem în Trudalia unde una dintre fişiile de ceaţă m-a copiat, unde palatul a fost ridicat aşa cum urma să-l gîndeşti şi unde am adus tesalii. Fusesem în trecutul lumii bătrînei Am-aralata şi dictasem, cu secole în urmă, profeţiile Celor Vechi.

— Dar Clir? Negîndit de mine, era totuşi o imagine a ta...

— Sau, invers, sînt o imagine a lui. Clir e unul dintre îndepărtații mei strămoși, căci, deși venea din viitorul tău, pentru mine sosea din trecut. Poate n-ai să înțelegi, dar dacă nu izbuteai să-i salvezi nava, dacă descendenții lui nu s-ar fi întors odată și odată pe Pămînt, pur și simplu n-aș fi existat. O întreagă serie de evenimente n-ar fi avut loc și tu te-ai fi întîlnit cu altcineva la podul de pe Mureș!

— Dar erai acolo cînd el mai dormea, cînd urmașul lui încă nu se născuse!

— Veneam din viitorul lui, unul dintre cele cu putință și, din fericire, viitorul din care făceam parte, la determinarea căruia am contribuit. Fără întîlnirea cu propria lui imagine și cu imaginea Almei, care erai tu (firește, Alma e descendenta uneia dintre fetele noastre, integrată încă în lumea secolului al XX-lea) nu l-am fi convins să evite escala pe Rewz. Să nu-ți închipui, totuși, că salvarea Xalei s-a făcut pentru mine... Apariția mea pe Pămînt e doar un efect secundar, Xala a fost ajutată să pornească din nou în cursă pentru că, spre deosebire de ceea ce și-a închipuit Clir, omenirea nu-și putea îngădui pierderea imensei nave și a cunoștințelor pe care trebuia să i le aducă. O a doua cosmonavă de asemenea proporții a fost trimisă să exploreze trecutul galaxiei abia după vreo cinci secole... În plus, unul dintre urmașii lui Roder, îți amintești de Roder, etnologul... urma să scrie cea mai desăvîrșită operă a literaturii secolului nostru, pe care ai s-o cunoști și tu.

Cu ochii închiși, Mela asculta valurile și glasul lui Cril.

— Și acum? Am să rămîn cu tine, aici?

— Cred. Sper că da... De fapt, ai fost pusă la încercare, știi?

Dar răspunsul Melei nu se mai aude, e închis o dată cu ea sub cupola galbenă, verde, neagră, atunci cînd pleoapa bate fără veste și o desparte de mare, de plajă, de Cril.

*

— Reprezentația s-a sfîrșit, spuse omul în negru plecîndu-se pe mica scenă, iar cei de pe scaune se ridicară, vorbind și rîzînd.

O singură fată rămăsese în baracă. Văzînd că nu se mișcă, omul în negru se apropie, îi puse mîna pe umăr.

— Știu, spuse ea, fără a deschide ochii.

— Reprezentația s-a sfîrșit, domnișoară. Închidem.

Tresărind, fata cuprinse cu privirea pereții de pînză neagră pe care străluceau cîteva grosolane stele de poleială, silueta întunecată.

— Dumneata? Nu trebuia... șopti, și lacrimile începură să-i curgă pe față.

Omul în negru o văzu ridicîndu-se și pășind împleticit către ieșire.

— Domnișoară... să fie cu putință? Ar fi pentru întîia dată...

Dar fata nu se întoarse, dădu în lături pînza care acoperea ușa și ieși în noapte. Era tîrziu, larma încetase și doar cîteva becuri mai luminau aleea, în dreapta și în stînga căreia se înșirau barăcile improvizate. Cerul era spuzit de stele, dar ea nu vedea nimic și lacrimile-i curgeau fără încetare și-n locul inimii avea o rană cu care știa că nu se poate trăi. Încet, cu brațele atîrnînd din umeri ca niște poveri ale altuia, străbătu aleea pustie care o scoase la malul Mureșului lîngă vechiul pod. *Podul de pe Mureș*... Se prăbuși în iarbă și toate stelele cerului se desprinseră, căzură vuind și-i striviră trupul sub munți scăpărători.

— Nu vreau să plîngi, nu vreau să mai plîngi niciodată...

— Cril!

Munții de diamante se înalță ca niște uriașe baloane. Și, legați de ei cu funii nevăzute, poartă prin cerul de aur și argint perechea privilegiată, indestructibilă, cuplul ideal, mereu același, Mela și Cril.

Mela și Cril. Mela și Cril. Mela și Cril.

Mela...

Și CRIL?

SUB ALTE STELE

Palide, ondulau sub soarele roșu și, deși nu se putea ști dacă erau minuscule sau de proporțiile unei adevărate păduri, lînceda mișcare a tijelor clorotice sugera agonia unei vieți firave, pulsînd fără speranță. Profilate pe orizontul mîncat de neguri, le vedeau cu toții în vîrful colinei de nisip verzui, dună cît Casa Trupurilor sau undă de un lat de palmă. Și doar cîte o șuviță de nisip se desprindea lunecînd fără vlagă pentru a săpa o vale pe care tot el, cu verdea lui indiferență, o astupa.

Din nou un crepuscul ...

Explorarea și condensarea imaginilor lumii sleite îl silea să-și încordeze toate puterile, dar Mirtal desluși dezamăgirea arfilor adunați în semicercul tăcerii de pe Platoul Evocărilor. Erau acolo toate trupurile rămase, bipezi, făpturi cu blană sau cu pene și, dacă gîndurile li s-ar fi împrăștiat, n-ar fi izbutit să le citească. Dezolarea alcătuia însă acum o singură *vadad*, amplă și neechivocă. Pe platoul negru, mărginit de stîncile roșii în care mîna unui mort cioplise chipurile altor morți, uitați demult, neliniștea se zbătea ca o ființă.

Atunci, întunecînd și eliberînd roiuri de stele, o pasăre de noapte se roti peste capetele acoperite cu glugile de aur moale, dar nimeni nu-i aruncă o privire. Altădată poetul i-ar fi citit zborul și ar fi scris, poate, un adevăr. Poetul murise de mult. Un arf privea acum din el spre unduirea ierburilor palide, iar

brațul drept îi atîrna fără putere. Jignită, pasărea se retrase și nimeni nu înregistră măcar prezența unui trup nefolosit.

...La sosirea lor pe Sitab (nu mai știau din ce fund al spațiului veniseră, amintirile se începețoșau, firește, nu puteau ține minte tot și nici nu era nevoie de vreme ce doar cei îngrădiți se agață de repere presărate în timp) belșugul trupurilor disponibile dezlănțuise în rîndurile arfilor o adevărată beție. Ocupîndu-le în noaptea marii roiri se lăsaseră copleșiți de intensitatea trăirilor neașteptate și biciuiseră alcătuirile ce le păreau atît de robuste, silindu-le să le astîmpere foamea. Sitab era o lume armonioasă, cu tradiții solare. Dar patimile s-au dezlănțuit atunci cu o frenezie sălbatică, desfrîu de satisfacții, orgie de sunete și culori, de sinucideri spectaculoase și nebănuite acte de eroism. Poemele fulgerau în larma bătăilor, profeți întunecați propovăduiau religii crude. Totul se petrecea convulsiv, trupurile stoarse de vitalitate hărăzind arfilor paroxismul unor desfătări necunoscute. Îmbătați, din ce în ce mai flămînzi pe măsură ce încercau noi senzații, migrau dintr-un trup într-altul pentru a degusta violența bucuriei, a urii, a dragostei. Toți arfii au fost atunci, pe rînd, bărbați și femei, binefăcători și ucigași, regi și sclavi, spioni, savanți, cărăuși, preoți și artiști, așa cum au fost hamali, căpetenii de oști, filozofi, cămătari și ghicitori. Ceremonioasa societate de pe Sitab era minată dinăuntru. Judecător și inculpat, inculpat și judecător, arful stimula pasiunile pînă la o limită pentru care trupurile nu fuseseră făcute. Cu invizibilele lor resorturi calcinate, se prăbușeau îngăduind arfilor savurarea ultimei spaime, senzație tulburătoare în culegerea căreia atinseseră perfecțiunea.

A fost vremea aproape legendară a unei neînchipuite risipe de trupuri. Totul părea cu putință. Și abia cînd viața amenință să se stingă înființară Casa Trupurilor, unde fragilele învelișuri urmau să fie păstrate pentru a fi refolosite după moarte. Dar pri-

mele trupuri readuse astfel la viață îngroziră și pricinuiră răscoale. Erau vînate și arse în piețe, căci înviații își pierduseră amintirile și însemnau o simplă prezență, greoaie, apatică și înspăimîntătoare. Neliniștiți, arfii încercară să se înfrîneze, dar răul fusese făcut: numărul lor depășea acum cu mult numărul trupurilor disponibile, reproduse într-un ritm tot mai lent. Eredități împovărătoare, de altfel, le grăbeau sfîrșitul.

Utilizară atunci învelișurile primitive care se furișau prin păduri, spintecau apele sau văzduhul și pe care, la sosirea lor pe Sitab, le disprețuiseră. Deși preveniți, se dovediseră la fel de nesățioși și în noile trupuri. Făpturile cu colți, cu aripi sau înotătoare fură decimate și Sitab se prefăcu într-un imens cimitir.

În cele din urmă, trupurile fură folosite prin rotație, ceea ce îngăduia retragerea lor periodică și o atentă îngrijire în Casa Trupurilor; dar acum erau vechi și întrebuințate de prea multe cercuri. Palatele se dărăpănau. În cetățile unde nimeni nu mai zîmbea se iviră tot mai des momîile betege ale morților, trupuri ce se tîrau anevoie, fiare fără colți, zburătoare incapabile să se înalțe în văzduh și pești mulțumindu-se să plutească pe ape. Fragilele învelișuri nu mai rezistau, puteau fi purtate o singură dată înainte de a fi înapoiate pentru lungi și migăloase operații de recondiționare în Casa Trupurilor. Glugi de aur moale mascau acum țeste pleșuve, somptuoase veșminte ascundeau membre înțepenite și tot mai des se iviră măști pe fețele cangrenate, cu nestemate imitînd ochii pierduți.

Salvarea nu se mai afla pe Sitab. Sosise clipa unei noi mari roiri și nădejdea arfilor se îndreptă spre Mirtal, singurul în stare să sondeze Universul în căutarea unei lumi noi, cu trupuri viguroase. De șapte nopți se adunau de aceea pe Platoul Evocărilor, acolo unde poeți uitați zămisliseră universuri, de șapte nopți explora Mirtal beznele înstelate și concentra în semicercul tăcerii imaginile lumilor la

care ochii lui nevăzuți puteau ajunge. Dar nu descoperise decît lumi moarte de mult sau pe care viața nu se născuse, iar acum ierburile palide ale lumii sleite însemnau sfîrșitul altor speranțe. Imaginile se succedau arătînd stranii schelete adunate pe buza unei imense depresiuni ce fusese o mare și, pe fundul ei, alte forme înțepenite, apoi din nou întinderi de nisip verzui din care ieșeau cioturi de stînci (una dintre ele plesni și se pulverizâ sub privirile arfilor), falii adînci, privelişti sterpe și, mereu și mereu, tijele clorotice ondulînd fără putere sub soarele roșu.

Cînd Mirtal își smulse masca de aur, dezvelind chipul mumificat al celui căruia-i împrumutase trupul, arfii ieșiră din înțepenire. A șaptea noapte luă sfîrșit fără ca vreunul să scoată o vorbă, căci nu mai vorbeau de mult. Țepene sau definitiv roase de vreme, toate coardele vocale amuțiseră. Ca înaintea marii roiri ce-i adusese pe Sitab, cînd comunicau fără cuvinte, s-ar fi putut lipsi de ele și acum, dar fiecare arf n-avea de împărtășit decît deznădejdi. Tăcuți, se îndreptară spre Casa Trupurilor.

Și, singur pe Platoul Evocărilor, Mirtal privi coborîrea jalnicului alai de trupuri ce șchiopătau, zvîcneau și se tîrau o dată cu sclipitoarele veșminte menite să le tăgăduiască descompunerea. Nu știa cîte cercuri se încheiaseră de cînd sosise pe Sitab, lacom în noaptea iureșului ce sunase sfîrșitul lumii ceremonioase, dar trupul decrepit îl făcea să se simtă sătul, dezgustat de el și de semeni. Picioarele înțepenite refuzau să-l poarte, își ura cîrjele de aur, masca de aur cu un ochi de safir, placa de argint ce-i cîrpăcea pieptul, și nu dorea să ia nimic de la capăt. Se surprinse din nou urînd, altfel decît fusese obișnuit, altfel decît prin împărtășirea sentimentelor ce animau trupul pe care-l ocupa. Se surprinse răscolit de o ură care nu era a cadavrului și-i aparținea doar lui. Faptul că trupul nu mai era în stare de ură nu-l mira, firește (moartea-l golise de toate și numai arful știa că alcătuirea peticită acum cu aur

trăise ultima mare dragoste înflorită în ruinele de pe Sitab), dar *descoperirea* urii rămînea uimitoare. O ură cu gust deosebit, neîngăduindu-i să palpite atunci cînd o încerca şi (Mirtal recunoscu nedumerirea clipei ce i-o revelase) cerînd luarea unei hotărîri. *Dar am luat-o*, îşi spuse, cufundîndu-se cu voluptate în satisfacţia pe care i-o dădea ura exercitată, ura activă înglobînd ruina împodobită a trupului ce-i fusese repartizat şi realitatea arfului Mirtal, toate celelalte trupuri deteriorate şi iresponsabilii lor ocupanţi. Era o ură lucidă, asta o deosebea în primul rînd de ura tuturor trupurilor pe care le folosise, era ura lui şi numai el o putea potoli.

Atunci, pe platoul mărginit de statuile roşii, îşi aţinti din nou privirile asupra lumii sleite, abia evocate, şi o aduse din nou lîngă el. Efortul era acum mai mic, pentru că nu trebuia să mintă. În locul soarelui roşu, un soare galben, dar nici nu era soarele, ci doar o lună măruntă, poleind totul. Pe dinaintea chipului de mort al lui Mirtal defilau ziduri înalte, cu turle şi porţi. Pe străzile înguste forfoteau mai multe trupuri decît ar fi avut arfii nevoie, şi văzătorul le privi cu o bucurie răutăcioasă, destinată celor ce nu mai erau nici umbre, acum cînd, în Casa Trupurilor, li se cercetau carcasele condamnate.

Ochii nevăzuţi se opriră apoi asupra grădinii palatului descoperit mai demult, cu prilejul unei explorări pe care o tăinuise şi care-i însufleţise ura. Din balconul de piatră o fată îşi întindea braţele către tînărul care-o privea de jos, dintre straturile florilor şi, fără a cunoaşte limba în care-şi vorbeau, Mirtal înţelese cuvintele fetei:

— Aruncă-ţi numele, Romeo! şoptea ea. Şi-n schimbul unui nume care n-are nimic cu tine a face, ia-mă toată!

— Fac tot ce-mi spui: deci spune-mi doar „iubite!“ rosti gîtuit tînărul.

Cuvintele cîntau, simţurile trupului înviat comunicau mirosul florilor, tăcerea nopţii şi intensitatea

dragostei, dar moartea-l golise de amintiri şi chipul mumificat n-avea dreptul să tresară. Mirtal întrerupse de aceea contactul şi imaginea de pe a treia lume a soarelui galben pieri de pe platoul evocărilor. *Prostule,* gîndi, *e ura mea!* Nimeni nu-l contrazise. Apoi se lungi pe lespezile negre şi, zvîrlind masca şi cîrjele de aur, smulgîndu-şi placa de argint de la piept, îngădui ultimului îndrăgostit de pe Sitab să moară pentru totdeauna, pecetluind sfîrşitul arfilor.

FUNCŢIONARA TIMPULUI

Fluierînd plictisit, se apropie de fereastră şi, cu capul înainte, se aruncă prin geamul închis.

Cînd biosticla se recompuse în urma lui, plutea lin peste apele canalului cu lebede artificiale, înregistrînd temperatura reglementar difuzată de soare şi faptul că norul zilei era exasperant de reuşit. Pînă şi oxigenarea aerului părea fără cusur. *Ca ieri şi mîine,* îşi spuse, încercînd să-şi dea totuşi seama dacă nu fusese văzut, pentru că, oricum, ştrengăriile de felul saltului prin fereastră nu mai erau de vîrsta lui. Nimeni însă nu părea scandalizat — acum îl înciuda faptul că pretutindeni oamenii îşi luau cuminte zborul de pe platformele individuale, o bătrînă ateriză impecabil şi se pierdu în biotrecerea apartamentului ei — aşa că nu-i rămase decît să se răsucească mai bine în văzduh, îndreptîndu-se către marile antene. Atunci se auzi strigat.

— Tu ai desenat modelul? întrebă, încă nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Asta se poartă acum, spuse Riana, apăsînd pe ultimul cuvînt.

Tunica ei de pene luminiscente părea veritabilă şi arunca focuri coclite. Pletele Rianei erau tot verzi, măcar atît cît se vedea din ele pe sub gluga de fulgi.

— Trebuia să mă aştept, spuse Hormac. La urma urmei, de ce nu?

— Vezi, spuse Riana, de asta-mi placi. Că n-ai prejudecăţi.

— Mda, spuse Hormac.

— Mîncăm împreună la prînz? Am descoperit o rețetă etruscă. Iei cîteva duzini de stridii, torni peste ele...

— Îmi pare rău, spuse Hormac. Azi e ziua mea de Trecut.

— Ah! Atunci mîine... Te duci departe?

— N-am nici un proiect, spuse Hormac.

— Dar norul zilei e destul de reușit, nu? Mă întreb cum puteau suporta Cei Vechi abundența norilor întîmplători. Știi, cu cît îi cunosc mai bine, cu atît îi plîng mai mult... Dar ce ziceam?

— Nu ziceai, spuse Hormac.

— Ba da, vorbeam despre Trecut. Ultima dată am asistat la căsătoria părinților mei.

— La ce? întrebă Hormac.

— Tata a fost și el un original, rîse Riana. Cred că de asta-mi și placi...

— Da?

— Sigur. Nu știai?

— Nu, spuse Hormac.

— Află, spuse Riana. Se pare că pe vremuri... în sfîrșit, demult, bărbații și femeile se căsătoreau. Era un fel de ceremonie, înțelegi, un prilej de a-și convoca rudele, prietenii...

— Credeam că voiau să fie singuri, spuse Hormac.

— Da, în sfîrșit, cred că da. Dar numai căsătoria le dădea dreptul de a fi singuri.

— Singuri cu tot clanul?

— Uite ce-i, se supără Riana, lămuriri găsești la bandotecă! Am vrut să-ți spun doar că am asistat la căsătoria părinților mei. Chestia se petrecea într-o catacombă din orașul... ei, un oraș mare din imperiul roman, știi, căruia tocmai i se dădea foc din porunca unui împărat gras...

— Nero.

— Eram sigură că știi!... Așa, Roma. Roma ardea. Și ardeau și-n catacombă făcliile, care scoteau la fum... De asta asistența nici nu și-a dat seama, la început, că orașul luase foc și ceremonia se tot

lungea, oamenii cîntau pe nas și a trebuit să strig *foc*! Și tata m-a văzut... Înțelegi, pînă atunci mă ascunsesem pe după cei ce cîntau, nu știa că sînt acolo... și a început să rîdă... și rîzi... dar bătrînul care oficia a zis *ține-ți firea, fiule* sau cam așa ceva și, pe urmă, căzînd în genunchi, a început să mulțumească nu știu cui pentru faptul că toți cîți erau acolo aveau să fie trecuți în rîndurile martirilor.

— Vrei să spui că n-au încercat să se salveze? întrebă Hormac.

— Nu, asta era nostimada, spuse Riana. Mama se cam speriase, tata încerca să le explice că trebuie să fugă, dar ei îngenuncheaseră și cîntau. *E totuși stupid să murim cu cîteva mii de ani înainte de a ne naște*, a zis tata, văzînd că nu-i nimic de făcut... și am plecat.

— Da, spuse Hormac. Dar ai mei nu s-au căsătorit.

— Nu vrei să ne căsătorim noi?

— Nu știu, spuse Hormac. Am să mă gîndesc.

— Gîndește-te pînă mîine la prînz. Dar să știi că etruscii aveau o bucătărie nemaipomenită... Ai să guști stridiile și ai să vezi. Te aștept, da?

— Da, spuse Hormac.

Riana se depărtă și el își urmă zborul spre marile antene. Se roteau, ca de obicei, în două sensuri, unele lent și altele atît de repede, încît formele nu li se mai distingeau și păreau niște imense fantome. Cineva se lăsa din cînd în cînd pe cîte una dintre platformele răsărind ca niște palme întinse la fiecare etaj și dispărea în clădirea cu nenumărate cabine din care pornea infinitul.

Acum auzea torsul egal al motoarelor, ca o invitație la călătorie. *De ce nu le-or fi insonorizat*? De la cele mai simple, intrînd în alcătuirea aparatelor casnice și pînă la uriașii folosiți în dispozitivele de oxigenare, nici un motor nu mai făcea zgomot. Dar își răspunsese percepîndu-le invitația la călătorie. Aleșii nu lăsau nimic în seama întîmplării și, dacă

menţineau torsul motoarelor, era tocmai pentru stabilirea asociaţiei cu singura aventură îngăduită: Timpul şi călătoriile pe care domesticirea lui le făcuse cu putinţă. Torsul marilor motoare trezea excitaţia bucuroasă şi puţin neliniştită pe care sirenele vechilor vapoare o deşteptau în inimile citadinilor de odinioară. După epuizarea forţei de atracţie a călătorilor în spaţiu, doar parcurgerea Trecutului rămînea ispititoare. Mai ales de cînd călătoriile fuseseră raţionalizate şi nu mai puteau fi întreprinse decît pe baza săptămînalelor tichete la care numai prestarea unei munci utile dădea dreptul. Dar deplasările erau riguros controlate. Şi ele. Iar turiştii căutau exotism şi senzaţii şi se întorceau cu cîte o reţetă de bucătărie...

Oftînd, ateriză pe una dintre platformele etajului albastru, etajul superior, cuprinzînd birourile consilierilor şi sălile de documentare. Fiecărui etaj al imensei clădiri i se atribuise o altă culoare, aleasă pentru a marca o epocă şi a uşura astfel orientarea celor ce ştiau încotro voiau să pornească: oricare dintre cabinele etajului deschidea poarta rîvnită. Etajul albastru era rezervat nehotărîţilor, dispuşi să accepte sugestii.

Afundîndu-se în etajul albastru se lăsă purtat de covorul mobil prin lungul coridor în care străluceau, de o parte şi de alta, porţiunile luminoase marcînd birourile consilierilor. Covorul se opri în faţa primului birou liber şi Hormac intră în încăperea goală.

— Bună ziua, fiţi bun şi prezentaţi tichetul, spuse o voce prietenoasă.

Hormac înaintă şi vîrî tichetul în deschizătura îngustă din perete, nu înainte de a-şi apăsa degetul pe porţiunea rezervată amprentei. Un bec albastru se aprinse.

— Mulţumesc, spuse vocea. Aveţi dreptul la o călătorie de 24 ore convenţionale. Îmi îngăduiţi să vă ajut?

— De asta am venit, spuse Hormac.

— Evident. Aţi fost în preistorie, aţi luat parte

la o cruciadă și ați asistat la ghilotinarea lui Ludovic al XVI-lea, pentru a nu mai pomeni de călătoriile neînsemnate. Ce-ați spune de arderea Ioanei d'Arc?

— Mulțumesc, spuse Hormac, mi-a ajuns ghilotina.

— Vă înțeleg perfect, îl încredință interlocutorul nevăzut. Poate plecarea primei nave spre Lună?

— Am asistat la prima plecare spre Marte.

Un bec roșu se aprinse.

— Vă rog să mă iertați, spuse glasul, nu observasem mențiunea. Un carnaval medieval? Carnavalurile sînt acum foarte căutate...

— Nu mă amuză. Nu mă mai amuză nimic.

— Dați-mi voie să vă recomand atunci o orgie în palatul Mesalinei. Știți, prima jumătate a secolului I, după vechea numărătoare, ceea ce corespunde...

— Știu, spuse Hormac. Nu.

— Cum doriți, susură glasul. Dar plecarea lui Cristofor Columb? Apoi, deoarece Hormac tăcea, adăugă repede: Întoarcerea Argonauților. A lui Ulisse. A fiului risipitor. Înmormîntarea lui Keops. Moartea lui Alexandru Macedon. Masacrul din noaptea sfîntului Bartholomeu... adică nu, uitasem... Unul dintre triumfurile lui Cezar? Încoronarea lui Napoleon?

— Știți, spuse Hormac, aș fi vrut ceva mai puțin banal...

Un bec verde se aprinse.

— Vă rog să mă iertați, spuse glasul. Fiți bun și îndreptați-vă spre biroul 6U. La revedere.

Hormac ridică din umeri și ieși. Covorul se puse în mișcare. De astă dată îl purtă ceva mai mult, plăcile biotrecerilor lunecau monoton pe lîngă el și, cînd se opri, se pomeni în fața unei uși ca pe vremuri, cu ivăr de fier ciocănit, cum numai în marile muzee se mai păstrau. Intrigat, bătu în tăblia de lemn.

— Intrați.

Încăperea nu mai semăna cu biroul consilierului de adineauri. Scaune vii pluteau în jurul mesei însufleţite, pe care se afla un vas cu flori carnivore. În cadrele somptuoase de pe pereţi defilau onirosinteze, iar lumina pornită din brîul superior al lambriurilor trandafirii avea blîndeţea unui amurg. O fată purtînd toga albă a Funcţionarilor Timpului îl întîmpină zîmbitoare.

— Bună ziua. Vă rog să luaţi loc.

Era subţire, înaltă şi frumoasă.

— Bună ziua, spuse şi Hormac aşezîndu-se pe scaunul care se apropiase de el şi-l purta acum către masă. Am impresia că am pricinuit unele încurcături.

— Pentru că aţi refuzat propunerile consilierului?

— Pentru că mă aflu aici.

— E mai puţin plăcut? întrebă fata, potrivindu-se în scaun.

— De loc. Dar mai neobişnuit, nu?

Fata se legăna acum, zîmbind înţelegător.

— Propunerile consilierului au de obicei mai mult succes.

— Îmi pare rău, spuse Hormac.

— La drept vorbind, cam ce v-ar fi interesat?

Pe peretele din faţa lui se alcătui o onirosinteză încîntătoare. Erau forme şi culori lipsite de semnificaţie, iar Hormac le urmărea întrebîndu-se de ce-i plăceau atît.

— Nu ştiu nici eu, răspunse absent, privind schimbătoarea onirosinteză.

— Trecutul e totuşi interesant.

— Bineînţeles, spuse el tot atît de absent. Şi parcelat cu grijă.

Fata nu întoarse capul, deşi vedea că Hormac priveşte onirosinteza aflată în spatele ei.

— Parcelat? Iată, probabil, de ce nu vă interesează.

— Nu pot spune asta, replică el distrat. Ştiu eu, poate faptul că am ajuns să distribuim şi trecutul pe

bază de tichete, la zile fixe... că istoria a devenit un fel de imens luna-park...

Se opri brusc și-și întoarse privirile către fata pe chipul căreia nu citi decît o atenție politicoasă.

— De ce v-ați întrerupt?... Sînt aici pentru a vă ajuta.

— La ce? întrebă Hormac.

— Nu doreați o consultație?

Zîmbea amuzată. Bărbatul trase aer în piept, apoi zîmbi și el, pentru întîia dată.

— Cum să nu... Onirosinteza asta mi se pare extraordinară!

— Da, zise fata, dar nu-i meritul ei. Ați creat-o.

Hormac o privi în ochi. Erau albaștri și absolut limpezi.

— Așa, spuse el.

— De ce vă supărați? Era un test, bineînțeles, dar a trebuit să recurg la el de vreme ce nu m-ați ajutat de loc. Acum vă pot face o propunere.

— N-ați întors capul, spuse Hormac.

— Nu era nevoie. Aceeași onirosinteză apare și în cadrul de pe peretele opus.

Hormac verifică, răsucindu-și gîtul.

— E simplu, într-adevăr, recunoscu. Vorbeați de o propunere.

— De ce nu vă destindeți? întrebă ea. E o propunere pe care o formulăm destul de rar, și numai atunci cînd devine necesară.

— Ascult, spuse Hormac.

— O călătorie în viitor.

Imaginile onirosintezei se precipitară, inefabilă curgere de forme și culori tulburătoare.

— E cu putință? strigă el. Ni s-a spus dintotdeauna că numai trecutul...

— Înțeleg că sînteți de acord, spuse fata.

Era tot atît de calmă și de prietenoasă. Încă neveninducu-i să creadă, Hormac încuviință din cap. Apoi sări de pe scaunul care se repezi în colțul opus al

încăperii. Fata se ridică, albă în toga ce-o făcea să semene cu o vestală.

— Pe aici.

Nu se îndreptă spre ușa ce da în coridor. Se opri în dreptul unui perete în care pătrunse, deși biotrecerea nu era însemnată și se pierdea în lambriurile trandafirii. Hormac o urmă într-o cabină temporală de felul celor pe care le cunoștea, pereți circulari metalici, pardoseală și tavan de cronoplast, fotoliul în fața căruia se afla pupitrul cu manetă de cristal și multicolorul șir de butoane.

— Luați loc, spuse fata.

— E ceva schimbat față de ceea ce știu? întrebă Hormac, potrivindu-se în fotoliu.

— O singură schimbare esențială, rosti ea și bărbatul își ridică privirile de pe pupitrul de comandă. Direcția călătoriei.

— Raza de acțiune?

— O mie de ani. Dar viitorul poate fi primejdios. Vă sfătuiesc să călătoriți în etape. Mai întîi o zi, apoi un an, zece, douăzeci, cincizeci, un secol. Marile salturi cer antrenament.

— Foarte bine, spuse Hormac, manevrînd butoanele. Așadar, pentru început, 24 de ore... La revedere!

Trase maneta de cristal. Fata în togă albă îl privea cu ochi limpezi și albaștri, dar pieri brusc. Altminteri nu se schimbase nimic, nu simțea nimic, de parcă ar fi întreprins una dintre obișnuitele călătorii în trecut. Atunci își aminti că Riana îl aștepta la masă și se aplecă asupra pupitrului, pentru a regla butonul spațial. Și-n clipa aceea, cu riduri pe care nu și le cunoștea, cu tîmplele albite, se văzu pătrunzînd în cabină prin biotrecerea din peretele metalic. Pălind, privi fascinat spre noul Hormac.

— Ce întîlnire! exclamă răgușit.

Dar cel ce venea din viitor tăcea. Părea istovit, gîrbov. Încețoșați, ochii prinși în cearcăne evitau

să-l întîlnească. Apoi se aţintiră deznădăjduiţi asupra lui Hormac.

— Uită-te la mine, şoptiră buzele uscate. De un an de zile, într-una, într-una... Ştii ce înseamnă într-una? Ştii ce înseamnă să nu mai poţi îndura?

— De ce? întrebă Hormac, îngrozit de tot ce-l aştepta în anii care-i despărţeau şi care se contractaseră pe neaşteptate pentru a confrunta două dintre imaginile lui în timp.

Dar nu auzi decît un hohot de plîns, pe jumătate înăbuşit. Uluit, urmări mişcarea mîinii celuilalt spre buzunar. Deşi mîna tremura, ţeava argintie fulgeră fără greş. Şi, înainte de a se prăbuşi cu aceeaşi uluire întipărită pe faţă, îşi văzu ucigaşul înnegrindu-se brusc. Pentru o frîntură de clipă semănă cu negativul unei vechi fotografii, apoi se destrămă lăsînd în cabină trupul neînsufleţit, pe care-l scutea de propriu-i trecut şi viitor.

În încăperea cu lambriuri, ramele onirosintezelor erau goale. Cînd becul verde se aprinse, fata în togă albă vorbi în dreptul microfonului ascuns în perete:

— Misiunea îndeplinită: viitorul inadaptabil Hormac s-a autolichidat.

— Deconectează-te, răspunse un glas, iar Funcţionara Timpului îşi duse o mînă la fibula de pe umăr, răsucind-o.

Îndată căzu în scaunul ce lunecă pentru a-i primi trupul dezarticulat şi lumina se stinse.

ÎN CERC,
TOT MAI APROAPE

Da, casele moarte stăteau în picioare. Cînd puţinele spărturi căscate în pereţi îngăduiau grinzilor să-şi expună capetele zdrenţuite, un pat plana imobil — fluture într-un insectar gigantic — un covor se înălţa atunci, crispat ca un cort de tablă. Statuia desprinsă de pe frontonul crăpat căzuse în picioare şi, pe jumătate înfundată în cenuşă, femeia de smoală îşi mai întindea braţele într-o zadarnică rugă adresată firmelor mototolite şi carcaselor metalice răsărind din uniformitatea cenuşie. Dacă putea trece cu vederea geamurile pulverizate în care soarele ţipase orbitor, în care se perindaseră chipuri, faţadele păreau de cele mai multe ori neatinse, deşi invariabil îndoliate de o vopsea neagră, ieftină şi tare veche, atît de veche încît crăpase pretutindeni. Dar, negre în adîncime, crăpăturile nu lăsau nici o speranţă.

Ca nişte hipertrofiate labe de curcan ridicate spre soare, lipsiţi de frunze, copaci de zgură sprijineau un cer neverosimil, derizoriu de albastru în liniştea acum inutilă, din care flori şi cactuşi dispăruseră. Florile şi cactuşii erau de mult cenuşă, ca gîndurile, pături sterpe, linţoliu peste cadavrul fără cadavre.

Simpla adiere stîrnea pulberea stratului de deasupra. Prefăcut brusc într-o coloană rotitoare creştea pînă la înălţimea celui ce respira acolo unde răsuflările fuseseră curmate, vîrtejul mort începea să alerge cu iuţeală dementă. Dar, oprită curînd în faţa unui obstacol inexistent, sfîrleaza verticală intra în panică şi ţopăia pe loc, şovăia o clipă, se repezea

buimacă la dreapta, la stînga, înapoi, febrilă de parcă s-ar fi potrivit de pe un picior pe altul în vederea unui ultim și deznădăjduit asalt. Se răzgîndea însă tot atît de fără veste cum pornise și gonea la fel de absurd îndărăt, jucînd sacadat în jurul lui de parcă s-ar fi străduit să-i transmită un mesaj ce nu mai putea fi exprimat decît prin totala incoerență a mișcării.

Ca gîndul unui copil, își spunea atunci, iar privirile-i lunecau descurajate de-a lungul străzii ucise. Vîrtejul se înșuruba în stratul de cenușă. Totul încremenea din nou sub cerul albastru și el mergea mai departe printre șirurile atît de familiare ale pereților calcinați, în care se răsuceau cercevele negre și porți umflate ca trupurile unor înecați. Lemnul părea muncit dinăuntru sub puterea unei drojdii malefice, dar drojdia întunecată venise din afară. Lemnul era nevinovat, s-ar fi putut face din el orice.

Aici fusese piața. Haosul din mijlocul ei, un călăreț de galopul încremenit al căruia se tociseră veacurile. *O treabă de rutină*, își spuse, o făcuse de nenumărate ori în săptămînile de practică și singura noutate consta în faptul că-și sfîrșise studiile, primind cea dintîi misiune. De ce se simțea neliniștit? Ca pentru a căuta răspunsul privi, pe rînd, clădirile monumentale ce închideau piața.

Dominînd-o de la înălțimea frontoanelor într-o nobilă succesiune de alegorii, femei și bărbați de piatră își păstrau cu încăpățînare iluziile, iluziile celor ce născoceau alegorii într-o epocă ce mai păstra iluzii. Epoca și iluziile dispăruseră, dar piatra era tenace. Pînă la urmă, nici nu greșea, poate.

Urcă scara largă, ocolind umbra frîntă a omului așternută, ca un preș, peste trepte. Porțile deschise atîrnau strîmb în balamale, praful și cenușa pătrunseseră între pereții masivi, îmbrățișînd picioarele coloanelor de marmură. Cu mișcări egale, poruncite de o ciudată mirare căreia nu-i pricepea obiectul, își scoase ranița, o lăsă peste stratul mort și se pre-

găti să recheme, ca de obicei, noaptea *dinainte*, ultima noapte. Își auzi răsuflarea. Stabili contactele. Semnalul cunoscut distilă sunetele de avertisment. Atunci împinse acul și se pomeni cufundat într-o beznă pe care o percepu îndată ca diferită. Dar nu prin absența luminii. Deși le aștepta, tresări auzind sunetele vieții și se repezi fără să vrea în dreptul unei ferestre, trecînd imprudent pe lîngă portarul adormit, care apăruse și el în ghereta lui.

Piața era luminată de globuri incandescente, călărețul încremenit în galop părea spoit cu aur. Lumini violente explodau și se stingeau pe fațadele clădirilor. Vehicule colorate foiau, mîrîiau scurt, dar ceea ce-l tulbură într-adevăr fu mulțimea oamenilor străbătînd piața. Mergeau, vorbeau, rîdeau și gesticulau sub ochii lui, fără a vădi în nici un fel că bănuiau ce-i așteaptă a doua zi și îngăduindu-i să trăiască, alături de ei, risipa timpului scurs cu atît amar de vreme înainte, a timpului care nu exista pentru el. Era un timp furat, înviat din morți, timpul străin al unei lumi străine și totul părea un spectacol de felul celor pe care le văzuse de atîtea ori în facultate, totul fusese iremediabil și nu mai putea fi.

Ultima dată, pe Arhaura cotropită de apele care acoperiseră mărunta planetă, sufocînd-o, lumea artificial readusă la viață se afla angajată într-o sălbatică luptă cu apele și, alături de colegii de la Institutul de Intervenție, urmărise zadarnicele eforturi ale unor oameni condamnați, agățîndu-se pînă în ultima clipă de speranța că digurile febril înălțate aveau să reziste. Atunci asistase la zvîrcolirile omenirii condamnate și, deși le fusese neînchipuit de greu să nu sară în ajutorul celor ce se prăbușeau sub privirile lor în negrele ape vuitoare, deși profesorul fusese nevoit să le reamintească legea care interzicea o atît de masivă modificare a trecutului, izvor de complicații temporale cu urmări incalculabile, totul se înscria în ordinea tragică știută. Acum însă, viața pașnicei nopți de vară părea sinistră.

— Stel, spuse cineva, vorbindu-i la ureche. Stel!
— Da.
— S-a întîmplat ceva?
— Nimic, spuse Stel, dar își privi ceasul și văzu că, într-adevăr, era în întîrziere. Încep îndată.

În celelalte orașe trimișii fuseseră, probabil, mai punctuali. Îmbrățișă o dată cu privirea netulburata agitație a pieții, apoi se trase îndărăt cu o ușoară strîngere de inimă și urcă scara. Pregătise totul în timpul mort al orașului pentru a regăsi instalația în timpul lui viu, dar nu se gîndea la asta. Imaginea pieții luminate îi juca înaintea ochilor și din bucuria cu care primise cu cîteva zile în urmă vestea că avea să ia parte la o lucrare de salvare nu mai rămăsese nimic. De fapt, bucuria naivă pălise încă de cînd începuse să pășească printre ciudat de cunoscutele fațade ale caselor vitriolate.

În lumina scăzută pe care piața o trimitea prin ferestre deslușii, o dată ajuns la etaj, pereții acoperiți de succesiunea tablourilor. Întunecate, formele statuilor creșteau din podea. Vedea de ajuns pentru a se orienta, așa că se îndreptă fără șovăială către fereastra din colț. Îndărătul perdelei găsi capul transmițătorului. Coordonatele de recepție fuseseră stabilite și nu-i rămînea decît să plimbe pîlnia strălucitoare prin dreptul fiecărei piese.

Absent, declanșă butonul. Tabloul imens, prins în ramă aurită, dispăru. Apăsă pe butonul alb, făcu doi pași, declanșă din nou. Forma răvășită în bronz se volatiliză. Obișnuit cu operațiile de salvare, nici nu încercă să-și închipuie drumul fulgerător al piesei dezintegrate și materializarea ei în sala identică, reconstruită din vreme în parcul civilizațiilor defuncte din inima Telmadonului. Deplasîndu-se prin fața operelor de artă se grăbea doar să ajungă în dreptul cîte unei ferestre, de unde trăgea cu ochiul la forfota din piața luminată, care-și trimitea pînă la el, înăbușite, ecourile. Ar fi vrut să le prelungească în timp, temîndu-se de clipa care avea să le

împrăștie și de tăcerea prefigurînd cealaltă tăcere, definitivă. Dar nimeni nu părea să se grăbească în noaptea de vară, mereu alte perechi se iveau în piață și vehiculele se roteau în jurul călărețului, apărînd și dispărînd după legi necunoscute.

Așa înaintă prin întuneric, golind metodic sală după sală. În urma lui pereții despuiați păreau străpunși de nenumărate ferestre oarbe și spațiul se amplifica. Pătrunsese într-o încăpere circulară și îndrepta pîlnia către singurul bărbat de marmură înălțîndu-se în mijlocul ei ca un biet substituit al veșniciei, cînd o ușă se deschise și îndată fu orbit de lumina căzută din tavan.

O fată speriată. Spunea ceva și-și întinsese brațul către el și-i vedea degetele tremurînd. Mulțumi în gînd celor ce hotărîseră să îmbrace membrii echipelor de intervenție în hainele epocii unde aveau de îndeplinit o misiune și-și înălță, din buzunarul de la piept, minuscula capsulă a traducătorului.

— ...aici, la ora asta? auzi atunci sfîrșitul neliniștitei întrebări a fetei.

— Bună seara, spuse el calm, înclinîndu-se așa cum văzuse că procedau bărbații lumii ei în vechile pelicule proiectate în amfiteatrul din Telmadon. Ce noapte frumoasă!

— Dar muzeul s-a închis de trei ceasuri... Dacă vrei să admiri noaptea, e mai frumoasă în piață.

— Nu m-ai înțeles, spuse el. Noaptea e frumoasă pentru că mă aflu aici, printre opere de artă... și-n fața uneia vii.

— Ascultă, spuse ea (dar teama din priviri făcuse loc unei sclipiri vesele și glasul nu-i mai era sever, pe cît l-ar fi dorit), ora nu-i de loc potrivită pentru... Am crezut că ești un hoț.

— Sper că nu mai crezi, zîmbi el, fericit că încă n a apucat să golească încăperea în care abia intrase.

— E totuși ciudat...

— Faptul că admir operele de artă? Am să-ți spun un secret. Pînă la urmă, cred că-mi plac mai mult cele vii.

Un zîmbet, în sfîrșit, ca răspuns la zîmbetul lui chinuit. Și cît de cunoscute i se păreau toate!

— Ei bine, admiratorule nocturn, ai să pleci cu mine, chiar acum.

— Da? Spune-mi, te rog, fetele care se ivesc noaptea, pe neașteptate, în muzee sînt întotdeauna atît de severe?

— Ești nemaipomenit, rîse ea. Îți închipui într-adevăr că *eu* trebuie să explic pentru ce mă aflu aici?

— De ce nu? Poate că am venit în control... Să văd, de pildă, cum funcționează sistemele de alarmă.

— Și nu funcționează? se neliniști ea din nou.

— Ei bine, nu. Ce zici de asta?

— Nu cred, șopti fata.

Era deodată fragilă și paloarea îi desmințea cuvintele, dar ochii i se măriseră și Stel alungă gîndul că a doua zi, peste cîteva ore...

— Am să-ți fac o mică demonstrație, spuse el.

Îndreptă capul transmițătorului spre statuia din mijlocul încăperii și declanșă butonul. Țipătul fetei însoți dispariția bărbatului de marmură, atît de falnic cu o clipă înainte.

— Ce... ce-i asta?

— Exact ce ți-am spus, zise Stel, silindu-se să păstreze tonul de pînă atunci. Ai auzit cumva semnalul de alarmă?

— Dar statuia! striga ea. Unde?...

Uf, și el care se crezuse abil pomenind de sistemul de alarmă pe care-l demontase atunci cînd instalase transmițătorul.

— Liniștește-te, spuse cît putea de convingător. E cu putință să nu fi auzit de noua metodă prin care se verifică sistemele de alarmă?

— Nu, n-am auzit și nu-mi pasă. Dar statuia! Unde-i statuia?

— O fetiță speriată, rosti el pentru a cîștiga timp, nemaiștiind ce să spună. Și cît de copilăroasă...

Se străduia febril să născocească ceva. De fapt, nici n-ar fi trebuit să mai zăbovească: colecția muzeului fusese pusă la adăpost, misiunea era încheiată. Urma doar să mai grăbească o dată curgerea timpului pentru a recupera transmițătorul, dar simplul gest cu care avea să împingă acul pe cadranul temporal însemna uciderea acelei ce se agățase de mîneca lui, rostind acum repede, cu glasul întretăiat:

— Nu te mai las să pleci! Cine ești... Unde-i Olimpianul?

— Ah, era Olimpianul, spuse el neavînd habar la cine se referea, dar fericit că-i oferă încă un prilej de a înșira cuvinte, deoarece știa că n-o va liniști decît vorbindu-i într-una, așa cum proceda cu animalele sau copiii. Ți-e teamă pentru el? Prostuțo... Olimpianul se află acum la adăpost, acolo unde nici un hoț nu-l mai poate atinge. E tot atît de falnic și se întreabă de ce nu ne ocupăm de sistemul de alarmă... care nu funcționează. Și asta nu-i bine. Un sistem de alarmă trebuie să zbîrnîie din toate soneriile, nu-i așa?... Hai să vedem ce s-a întîmplat și să punem totul la loc. Soneriile au să zbîrnîie din nou, le ascultăm nițel și plecăm acasă, doar s-a făcut tîrziu și vrem să ne culcăm și noi, să dormim, să visăm...

Glasul i se frînse. Totul va fi cenușă, și visele, și fata de lîngă el, care-l privea acum cu ochii măriți, întrebînd în șoaptă:

— Cine ești?

Trase lung aerul în piept și izbuti să zîmbească, un zîmbet mic, șters, contrazis de toate legile Universului.

— Mi se pare că ți-am spus, de cîteva ori...

— Nu, stărui ea, taci... Vreau să spun: cine ești, într-adevăr? Ce înseamnă toate astea?... Uite,

m-am liniștit. Te rog să mă ierți pentru scena de adineauri.

— Eu trebuie să-ți cer iertare. Te-am speriat.

— Da.

— Îmi pare rău. Dar nu mai ești speriată.

— Ba da, sînt.

— Nu. Ca dovadă, uite, vorbim ca doi prieteni... Deși nici nu știu cum te cheamă.

— Maria.

— Maria Maria Maria, spuse el. Maria!

Bucuria și tristețea asta, regăsire și pierdere... De ce?

— Am crezut tot timpul că ești un hoț de rînd.

— Dar nu mai crezi.

— Nu. Ești ceva mai rău, așa-i?

— Poate... Sper că nu mă socotești, totuși, tîlhar de drumul mare.

— Nu. Cine ești?

— Nu-ți pot spune. Ești foarte frumoasă.

Maria își trecu palma peste față. Nu era pregătită. Totul venise prea repede și fusese nevoită să-și încordeze puterile pentru a întîmpina ceva peste puteri.

— Numai pentru că am întîrziat în bibliotecă, șopti. Pregătesc o lucrare. Despre visele și coșmarurile secolului al XVIII-lea... Ușa pe care am intrat e ușa bibliotecii. Am auzit zgomot.

— Vise și coșmare... Iartă-mă. Trebuia să fiu singur.

— Singur pentru ce?

— Te conduc acasă.

Vorbeau în șoaptă, ochi în ochi.

— Da.

— Cu o condiție.

La capătul puterilor, izbuti să întrebe totuși, printre lacrimi:

— Cine pune condiții?

— Eu. Să nu te miri. Să nu întrebi nimic.

Maria oftă.

— Nici cum te cheamă?

— Stel.

— Stel, repetă ea cu tristețe. Stinge lumina... Stel.

Și trecură amîndoi pe lîngă pata mai deschisă ce însemna pe podea locul unde Olimpianul se înălțase cu cîteva clipe înainte, apoi intrară în cea dintîi dintre sălile pustii. Buzele Mariei tremurau. Stel o cuprinse cu brațul simțindu-i în palmă rotunjimea umărului și fata răbdă nodul care i se pusese în gît. Acum nu mai întorcea capul pentru a urmări ferestrele oarbe de pe pereții jefuiți. Cu fruntea plecată, cu ochii închiși, pășea ca un automat și nu scoase o vorbă cîtă vreme trecură dintr-o sală într-alta, nici cînd începură să coboare scara. Portarul de noapte moțăia în ghereta de lîngă poartă, așa cum îl lăsase Stel.

— Noapte bună, șopti fata, simțind presiunea degetelor care-i strîngea umărul, iar portarul tresări.

— Atît de tîrziu? întrebă, frecîndu-se la ochi.

Era un bătrînel rumen, cu chelia ca o poiană în mijlocul unei fînețe argintii.

— Am întîrziat, spuse gîtuit Maria. Am lucrat cu... cu specialistul de la institut.

— Doi tineri! Păcat de tinerețe...

Și ridicînd din umeri, bătrînelul apucă inelul cu chei și le deschise.

— Noapte bună, spuse Stel.

— Pe mîine, spuse Maria, și vorbele ei îl izbiră în piept.

Atunci cînd poarta se închise în urma lor nu se mai putu stăpîni și rosti încruntat, trăgîndu-și brațul de pe umerii fetei:

— Ai spus *pe mîine*. Chiar nu știi nimic? Nu bănuiește nimeni?

— Simt că înnebunesc, gemu Maria, ducîndu-și pumnii la gură. Un sunet spart i se zbătu în gît ca o vietate măruntă și neajutorată, gata să țîșnească. De ce mă chinuiești?

— N-am să te chinuiesc niciodată...

Dar felul cum șoptise cuvintele o zgudui mai mult decît înțelesul lor. Fața lui părea împietrită.

— Mi-ai cerut să nu întreb nimic...

Piața se golise acum, și singurătatea călărețului din mijlocul ei o făcea și mai goală. Cactușii se înălțau diformi.

— Nimic, spuse el cu ochii la galopul împietrit, amintindu-și cum avea să arate peste zi. Vino... Nu, nu pe acolo! strigă deodată, văzînd că dă să coboare treptele.

Acolo, în stînga, urma să se întipărească pentru totdeauna umbra frîntă a unui om. A bătrînului portar? Își mușcă buzele.

— Nu-mi închipuiam că am să trec pe nesimțite de la coșmarele secolului al XVIII-lea la coșmarul pe care-l trăiesc, spunea ea. Pentru că nu-i decît un coșmar... Nimic adevărat. Tu nu exiști, muzeul nu e gol, sînt acasă și am să mă trezesc îndată...

— Trezește-te! strigă Stel din nou, răsucind-o cu fața spre el și apăsîndu-și buzele peste buzele ei.

Se muie toată în brațele lui. Îi simți răsuflarea pe față, cînd șopti:

— Nu mă trezi. Coșmarul se preface în vis...

Îmbrățișați se apropiară de călărețul poleit cu aurul înșelător al becurilor și începură să se rotească în jurul lui, păsind în neștire. Capul Mariei se lipise de pieptul lui Stel. Fata răsufla egal, ca în somn. Nu voia să mai pună întrebări și n-avea nevoie de răspunsuri, dar el știa că fură minutele unui timp mort, în care nimic nu mai putea rodi și, copleșit de o mare tristețe, de o mare duioșie, se lăsă învins de tăcere.

Cînd Dim se ivi lîngă ei tresări, dar nu se miră.

— Îmi pare rău, Stel.

Țeava scurtă strălucea în mîna noului venit.

— Cine e? se neliniști Maria. Ce spune?

Stel o strînse mai tare la piept.

— Nu mi-ai făgăduit să nu pui întrebări?...

Vorbește, Dim.

— Totul se petrece pentru a doua oară, Stel, înțelegi? Ai mai încercat s-o salvezi... vreau să spun că prima dată ai și izbutit. Ai fugit cu ea pe Acn 6 și ați debarcat cu circa 1000 de ani în urmă... Saltul în timp era prea mare și, în ciuda antrenamentului, ai uitat. Dar cum ți-ai închipuit că ai putea izbuti?

— Nu mi-am închipuit nimic. Am acționat, Dim... De asta mi se pare totul atît de cunoscut!

— Ți-ai amintit, totuși? se însufleți celălalt. Toți ziceau că-i cu neputință... Dar era limpede că aveai să fii readus aici, împreună cu ea. E condamnată, Stel. Nimeni nu poate schimba nimic.

— Cercul s-a închis, nu?

— N-avem încotro, știi bine. Sau o părăsești chiar acum și plecăm împreună, sau... țeava strălucitoare se înălță și Stel văzu gaura întunecată.

— De ce trebuie să moară, Dim? Ce s-ar întîmpla dacă ar rămîne cu mine?

— Ar înțelege. Pînă la urmă, ar da alarma. Modificarea istoriei ar depăși limita îngăduită... Cunoști legea.

— Da, zise Stel și-și repezi piciorul, izbind mîna care ținea arma.

Flacăra orbitoare nimeri armăsarul de bronz, care se prefăcu într-un haos de forme fără nume. Maria strigă, dar cei doi se și încleștaseră, iar țeava strălucitoare, îndreptată cînd spre cer și cînd spre caldarîm, zvîcnea sub dubla apăsare a brațelor lui Dim și Stel. Neînțelegînd ce se întîmpla din clipa în care deschisese ușa bibliotecii, asistă neputincioasă la lupta celor doi necunoscuți care-și vorbiseră într-o limbă necunoscută pentru a se rostogoli acum la picioarele ei. Dar unul dintre necunoscuți o sărutase și capul i se odihnise pe pieptul lui, în dubla tăcere care-i apropiase mai mult decît ar fi putut-o face cuvintele. Îngrozită, se năpusti spre treptele muzeului, cu gîndul încă neformulat de a

cere ajutor singurului om pe care-l ştia în preajmă, bătrînul portar. Se şi repezise pe primele trepte, cînd vîlvătaia pornită din ţeava strălucitoare o izbi în plin şi fata nu mai fu decît umbra frîntă, pentru totdeauna întipărită pe piatra neştiutoare.

În piaţă, cei doi se descleştaseră şi se ridicau acum, răsuflînd scurt şi repede.

— Nu era altă soluţie, spuse vinovat Dim.

Stel privea pata ce păstra silueta Mariei, umbra peste absenţa căreia abia o împiedicase să păşească.

— Nu, nu era, repetă cu un glas stins ce venea parcă de foarte departe, apoi îşi repezi atît de neaşteptat pumnul în bărbia celuilalt, încît Dim nu apucă să se ferească şi se prăbuşi pe caldarîm.

Stel rămase o clipă încordat. Nu se auzea nici un sunet. Atunci se plecă şi culese arma din mîna desfăcută fără vlagă, apoi se repezi pe trepte, ocolind umbra Mariei. În dreptul porţii atinse cu ţeava argintie broasca şi închise ochii, cînd apăsă pe trăgaci. Poarta se căscă, neagră şi umflată. O împinse, năvăli în clădire trecînd pe lîngă ghereta portarului încremenit şi, lîngă piciorul uneia dintre coloane, îşi regăsi ranita, acolo unde o lăsase. Fără a-i da drumul împinse îndărăt acul pe cadranul temporal şi se pomeni în încăperea circulară de la etaj.

— Maria Maria Maria, spuse el. Maria!

Şi din nou îl încercă bucuria şi tristeţea, simţămîntul că regăseşte şi pierde ceva, dar nu se mai întrebă ce.

— Am crezut tot timpul că eşti un hoţ de rînd.

— Dar nu mai crezi.

— Nu. Eşti ceva mai rău, aşa-i?

Cuvintele. Fuseseră rostite şi nu mai puteau fi schimbate, deşi totul devenise îngrozitor şi gîndurile i se ciocneau ca nişte bile, pe rînd adunate, răvăşite şi din nou repezite unele împotriva celorlalte. Nefamiliarizată cu salturile în timp, fie şi de scurtă durată, Maria nu-şi amintea nimic şi rostea cuvintele fără să-şi dea seama că repetă un rol, că

totul fusese, dar Stel știa că vremea le era măsurată. Puse jos raniţa şi, aproape imperceptibil, împinse acul înainte. Piaţa se golise acum şi singurătatea călăreţului din mijlocul ei o făcea şi mai goală. Cactuşii se înălţau diformi.

— Nimic, spuse el cu ochii la galopul încremenit, amintindu-şi cum avea să arate, nu peste zi, ci curînd, mult prea curînd. Vino... Nu, nu pe acolo! strigă deodată, văzînd că dă să coboare treptele.

Acolo, în stînga, urma să se întipărească pentru totdeauna umbra frîntă a unui om. Dar nu a portarului, aşa cum crezuse. Îşi muşcă buzele. Undeva trebuia să existe o spărtură, cercul nu putea fi lăsat să se închidă. Acum avea o armă şi *ei* ştiau. Atîta vreme cît trăia, Maria avea să trăiască.

— ... decît un coşmar. Nimic adevărat. Tu nu exişti, muzeul nu e gol, sînt acasă şi am să mă trezesc îndată...

— Trezeşte-te! strigă Stel din nou, răsucind-o cu faţa spre el şi apăsîndu-şi buzele peste buzele ei.

Dintre toate „capcanele" propuse de literatura științifico-fantastică imaginației noastre, cele ale Timpului par să exercite maximum de seducție. De vină e, poate, dorința de a ne sustrage curgerii acestui torent implacabil, dorință mai veche decît genul care ne preocupă, după cum stă mărturie, de pildă, fascinanta creație folclorică Tinerețe fără bătrînețe și viață fără moarte. *Dar pînă la această soluție definitivă, căutată uneori și de fantaști (vezi* Giovanna și Ingerul, *o povestire mai veche a autorului cărții de față), ni se oferă un larg evantai de rezolvări parțiale.*

Fantezia precursorilor anticipației moderne s-a exercitat în direcția găsirii unor mijloace de a contempla imaginile trecutului fie printr-un artificiu astronomic (Lumen, eroul lui Camille Flammarion din Povestirile infinitului, *ajuns într-o stare acorporală la 72 de ani-lumină de Pămînt, se vede pe el însuși copil, așa cum arăta cu 72 de ani în urmă . . .), fie cu ajutorul unui aparat miraculos (istorioscopul din povestirea cu același titlu a lui Eugène Mouton, capabil să facă vizibile, depistîndu-le în „eter", scenele desfășurate cîndva în aer liber și la lumina zilei). Mai ales cea de-a doua posibilitate a fost exploatată în mod fericit după 1920, timpul de observație înglobînd și viitorul (*Orașul asfixiaților *de Régis Messac). Apar apoi speculații evident mai îndrăznețe, dar lipsite de orice suport sau măcar pretext științific credibil, dacă nu real.* Experiența doctorului Mops *(Jacques Spitz) constă*

în îmbătrînirea artificială accelerată a celulelor memoriei. Şi cum, potrivit experimentatorului, „filmul evoluţiei lumii este înregistrat dintotdeauna în arhivele viitorului (...) ceea ce trebuie să se întîmple este conţinut în ceea ce s-a întîmplat (...) activitatea stimulată a memoriei subiectului experienţei mele îl precede în timp pentru a-mi revela viitorul gata înregistrat, pe care nimic nu-l poate schimba".

Am întîrziat asupra acestei concepţii metafizice, în care determinismului i se substituie predestinarea, pentru că ea subliniază, prin supralicitare, limitele atitudinii de spectator al evenimentelor trecute sau viitoare. Abia în 1945, romanul Şah la timp (Marcel Thiry) îşi propune să facă trecerea de la contemplaţie la acţiune. Captînd imaginile bătăliei de la Waterloo, Hervey speră să-şi determine cumva strămoşul să întîrzie la postul de observaţie încredinţat lui de Wellington, să asiste deci la apariţia trupelor prusiene şi să împiedice astfel retragerea şi înfrîngerea englezilor — acţiunea romanului desfăşurîndu-se într-o lume în care Napoleon a învins. Tentativa reuşeşte şi bătălia îşi urmează cursul aşa cum îl cunoaştem din cărţile de istorie.

Această modalitate rămîne totuşi singulară în peisajul tematic pe care-l parcurgem. Şi nu e de mirare, dacă ne gîndim că, încă din 1895, fantaştii aveau la îndemînă un mijloc mult mai eficient, Maşina timpului născocită de Herbert George Wells şi sortită unor multiple avatare. Ideea desprinderii efective de prezent fusese elaborată mai demult, de o parte şi de alta a Atlanticului. Ducele Multipliandru, eroul Postumelor (Restif de la Bretonne, 1802) „intră în trupul" oamenilor viitorului, pentru a examina „prefacerile care se petrecuseră la suprafaţa globului terestru". Iar contele Allamistakeo din De vorbă cu o mumie (Edgar Allan Poe, 1845) este readus la viaţă după mai bine de cinci milenii de ceea ce am numi astăzi hibernare artificială,

anabioză. În primul caz avem însă de-a face cu o „proiecție psihică", evident științifică, iar în al doilea cu o „călătorie" pasivă, inconștientă, cu sfîrșit nesigur. Pe cînd Wells descrie o veritabilă explorare a timpului, efectuată cu ajutorul unei mașini, spre o țintă bine determinată.

E aproape ciudat că scriitorul n-a mai revenit asupra inovației sale, pentru a-i exploata implicațiile. Într-un studiu tradus parțial și în românește, Pierre Versins presupune că el „era conștient de toate paradoxurile declanșate doar de reflecțiile pe marginea întrebărilor: ce i se poate întîmpla unui călător în timp care se regăsește pe sine însuși, care se omoară, sub forma sa stabilă din punct de vedere temporal, care își ucide tatăl și mama, care-l împiedică pe Ravaillac să-l asasineze pe Henric al IV-lea? ..." O presupunere fără nici un punct de sprijin în opera wellsiană. Singurul lucru cert este că „toate aceste întrebări și multe altele au fost formulate și rezolvate în diverse moduri de diverși autori ..." Saint-Menoux, de pildă,* Călătorul imprudent *al lui René Barjavel, „se regăsește pe sine însuși" într-una dintre călătoriile sale în trecut și își ucide nu tatăl și mama, ci un străbunic, încetînd astfel să mai existe. Iar eroul lui F. Richard-Bessière din* Croazieră în timp *„îl împiedică pe Ravaillac să-l asasineze pe Henric al IV-lea", propocînd transformarea radicală a istoriei. Modificări mai mult sau mai puțin importante pot fi produse și de un incident în aparență derizoriu. Vînătorii temporali din* Un zgomot de tunet *(Ray Bradbury) strivesc fără voie un fluture preistoric, ceea ce va duce la ... schimbarea rezultatului alegerilor prezidențiale americane.*

Ca o reacție întrucîtva previzibilă, în universul științifico-fantastic își fac apariția călători în timp cu misiuni speciale. Capabilii la Zebra *(Wilson Tuc-*

* *O poartă poate fi deschisă și închisă*, în *Viitorul? Atenție!*, Editura tineretului, 1968.

ker) repun pe făgaşul normal evenimentele perturbate de tinerii istorici veniţi să studieze trecutul pe viu. Iar Patrula timpului *(Poul Anderson) îi anihilează pe transfugii ale căror intervenţii ar putea primejdui civilizaţia şi însăşi existenţa daneelienilor, pămîntenii de peste un milion de ani. Efortul de a păstra nealterate nu numai esenţa, ci şi detaliile procesului istoric trădează concepţia fixistă, conservatoare, ascunsă îndărătul arabescurilor fanteziei autorului.*

Evident, aceasta e doar una dintre atitudinile posibile. În Sfîrşitul eternităţii *(Isaac Asimov), „eternii" hotărăsc să rectifice trecutul, pentru a înlătura cauzele unor fenomene negative. La fel procedează şi urmaşii noştri din anul 3450, evocaţi de Vladimir Colin în* Divertisment pentru vrăjitoare. *Ei ştiu că „Din fiecare prezent se desface cîte un snop de posibilităţi, dintre care una singură e aleasă, sau e impusă" şi cercetează trecutul, pentru determinarea celei mai bune variante. Apoi intră în acţiune „echipele de intervenţie" ... Colin nu escamotează problema spinoasă a eventualelor urmări nedorite, rezolvînd-o în spiritul înţelegerii rolului necesităţii: „În anumite limite rezonabile, corectările trecutului nu constituie nici un pericol, pentru că oamenii impun liniile mari ale istoriei ..." Asistăm, aşadar, la antropomorfizarea trudalilor, la destrămarea societăţii robotizate şi agresive din Plarta, la clătinarea autorităţii sîngeroase a mipului Avcal şi, înainte de toate, la desprinderea Melei din secolul ei dominat de obscurantism, care nu i-ar fi îngăduit să-şi exercite Puterea benefică.*

Pentru că am ajuns aici, trebuie să precizăm că „minunile" săvîrşite de această nostalgică şi pasionată călătoare fără voie în timp, lumile stranii pe care le străbate, senzaţia ei perpetuă de întrepătrundere a visului cu realitatea nu constituie o expresie a pendulării autorului între două genuri tangente. Divertisment pentru vrăjitoare *nu este un hibrid*

realizat prin altoirea elementelor de anticipație pe trunchiul miraculosului și al feeriei, ci aparține unei specii distincte, larg reprezentate în literatura conjecturală străină, căreia anglo-saxonii îi spun „heroic fantasy", sau „science fantasy". Remarcabil creator de basme, narațiuni fantastice și științifico-fantastice, Colin a ajuns în chip firesc să-și exercite măiestria și experiența pe acest nou tărîm, căruia îi aparține și fabula tragică Sub alte stele.

Cîteva cuvinte despre celelalte capcane ale timpului închise între coperțile volumului. Funcționara Timpului e o satiră neechivocă a uneia dintre posibilitățile care se desfac din prezent — pentru a relua explicația lui Cril. Memoria ne sugerează un ecou îndepărtat al romanului lui Aldous Huxley, Splendidă lume nouă, trecut prin filtrul unei alte sensibilități. De remarcat că sinuciderea temporală ar trebui să declanșeze o cascadă de paradoxuri, pe care le putem formula după modelul propus de Barjavel în postfața la Călătorul imprudent:

Hormac din viitor l-a ucis pe Hormac din prezent?

Deci Hormac din viitor nu există.

Deci el nu l-a ucis pe Hormac din prezent.

Deci el există.

Deci el l-a ucis pe Hormac din prezent.

Deci el nu există . . .

Paradoxurile se acumulează și în ultima povestire în cerc, tot mai aproape. Stel a salvat-o, o salvează, o va salva pe Maria, mereu ucisă și mereu resuscitată prin miracolul întoarcerii în timp. Se rostesc aceleași cuvinte, se fac aceleași gesturi, cercul tinde să se închidă. Dar dragostea lui Stel e mai puternică decît moartea, decît interdicția modificării trecutului, decît obstinația Institutului de Intervenție. Mai puternică decît înseși rădăcinile care-l leagă de epoca sa, de oamenii epocii sale.

De fapt, Colin polemizează aici cu ideea călătoriei în timp efectuate sub semnul contemplării, al

neintervenției. Și simpatia noastră se îndreaptă firesc spre pelerinul care transgresează limitele misiunii sale, apărîndu-și cu deznădejde fericirea prohibită de o lege reflectînd o prudență rece, cam inumană. Pentru că dincolo de încîntarea prilejuită de subtilitățile jocului cu timpul, povestirea și întregul volum se adresează unor zone mai profunde ale conștiinței noastre tocmai prin acest apel la atitudine și la acțiune, potențat de multiplele virtuți ale unui talent profund și original.

ION HOBANA

CUPRINS

DIVERTISMENT PENTRU VRĂJITOARE 5

SUB ALTE STELE 171

FUNCȚIONARA TIMPULUI 179

ÎN CERC, TOT MAI APROAPE . . . 191

Postfață . . 207

Lector: VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor: MARIANA PUȘCAȘU

Apărut: 1972. Comanda nr. 7775. Tiraj: 16 500 broșate + 3 500 legate. Coli de tipar: 6,75.

Tiparul executat sub comanda nr. 387/72, la Întreprinderea poligrafică „Crișana" Oradea
Str. Moscovei nr. 5.
Republica Socialistă România

Fantastic Club

Lei 5,75

În aceeași colecție (în noua prezentare grafică)

au mai apărut:

Vladimir Savcenko:
ULUITOAREA DESCOPERIRE A LUI V. V. KRIVOȘEIN

Mircea Șerbănescu:
MISTERIOASA SIRENĂ

Mihnea Moisescu:
GLASUL DIN PULBEREA AURIE

Victor Bîrlădeanu:
EXILATUL DIN PLANETOPOLIS

Horia Aramă:
ȚĂRMUL INTERZIS

sub tipar:

Ovidiu Șurianu:
INTILNIRE CU HEBE

Mary W. Shelley:
FRANKENSTEIN